Varman vuosikertomus

2013

VARMA

Sisällys

Lyhyesti

Varma lyhyesti 06

Matti Vuoria: Toimitusjohtajan katsaus 07

Risto Murto: Tulevaisuuden näkymät 08

Vuosi 2013 lyhyesti 09

Avainluvut 2013 12

Eläkkeiden turvaaminen

Varman perustehtävä 13

Rahavirrat 15

Toimintaympäristö 16

Vakavaraisuus 19

Yritysten ja yrittäjien palvelut 21

Työkykyjohtaminen ja kuntoutus 23

Eläkepalvelut 25

Henkilöstö 27

Sijoitukset

Sijoitustoiminta 29

Varman sijoittamisen periaatteet 31

Vastuullinen sijoittaminen 33

Sijoitusvuosi 2013 35

Sijoitukset riskin mukaan 37

Korkosijoitukset 38

Osakesijoitukset 39

Kiinteistösijoitukset 42

Muut sijoitukset 44

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 45

Yhtiökokous 48

Hallintoneuvosto 49

Jäsenet 50

Vaalivaliokunta 53
Hallitus 54
Jäsenet 55
Hallituksen valiokunnat 61
Toimitusjohtaja 62
Johtoryhmä 63
Lääkäritoiminto ja asiantuntijalääkärit 68
Neuvottelukunnat 69
Eläkeasiain neuvottelukunta 70
Eläkkeensaajien neuvottelukunta 71
Vakuutettujen neuvottelukunta 72
Työnantajien neuvottelukunta 74
Yrittäjien neuvottelukunta 76
Palkka- ja palkkioselvitys 78
Päätöksentekojärjestys ja palkitsemisperiaatteet 79
Hallintoneuvoston palkkiot 82
Hallituksen palkkiot 83
Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitseminen 84

Tilinpäätös

Toimintakertomus vuodelta 2013 86
Taloudellinen toimintaympäristö 87
Työeläkejärjestelmä 89
Varman taloudellinen kehitys 90
Vastuuvelka 93
Sijoitustoiminta 94
Liikekulut 96
Henkilöstö 97
Konserni- ja osakkuusyhtiöt 98
Yhtiön hallinto 99
Oma pääoma 100
Riskienhallinta 101
Tulevaisuuden näkymät 102

Tuloslaskelma 103

Tase 104

Rahoituslaskelma 106

Liitetiedot 107

Laatimisperiaatteet 107

Konserniyhtiöt 31.12.2013 112

Tuloslaskelman liitetiedot 117

1. Vakuutusmaksutulo 117

2. Maksetut korvaukset 118

3. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely 119

4. Tuloslaskelman erä "Liikekulut" 120

5. Kokonaisliikekulut toiminnoittain 121

6. Henkilöstökulut 122

7. Johdon palkat ja palkkiot 123

8. Tilintarkastajien palkkiot 124

9. Tuloverot 125

Taseen liitetiedot 126

10. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero, emoyhtiö 126

11. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero, konserni 127

12. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyrityksissä, emoyhtiö 128

13. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyrityksissä, konserni 129

14. Kiinteistösijoitusten muutokset 130

15. Omassa käytössä olevat kiinteistösijoitukset 131

16. Emoyhtiön muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet 132

17. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset, emoyhtiö 147

18. Muiden lainasaamisten erittely vakuuden mukaan 148

19. Eläkelainasaamisten yhteismäärä tase-erittäin 149

20. Lähipiirilainat 150

21. Johdannaiset 151

22. Velat saman konsernin yrityksille 152

23. Vakuutustekninen vastuuvelka 153

24. Vakavaraisuuspääoma, emoyhtiö 154

25. Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö 155
26. Oma pääoma 156
27. Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen 157
28. Voitonjakokelpoiset varat 158
29. Takuupääoma 159
30. Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö 160
31. Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö 162
Varman tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin 163
Tunnusluvut ja analyysit 165
Tiivistelmä 165
Tulosanalyysi 166
Vakavaraisuus 167
Sijoitusjakauma käyvin arvoin 168
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin 169
Hoitokustannustulos ja työkyvyn ylläpitotoiminta 170
Riskienhallinta 171
Hallituksen esitys tilikauden voiton käsittelystä 183
Tilintarkastuskertomus 184

Varma lyhyesti

Varma on Suomessa tehtävän työn eläkevakuuttaja. Varma on keskinäinen yhtiö, ja sen omistavat Varman yritys- ja yrittäjäasiakkaat, vakuutetut työntekijät sekä takuupääoman omistajat. Huolehdimme yksityisten yritysten työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteisestä työeläketurvasta tehokkaasti ja kilpailukykyisesti. Asiakkaanamme on noin 70 000 yrittäjä- ja työnantaja-asiakasta, ja vastaamme 870 000 henkilön työeläketurvasta.

Eläkemaksuina kerätyt varat sijoitamme tuottavasti ja turvaavasti nykyisiä ja tulevia eläkkeitä varten. 37,7 miljardin sijoituksillaan Varma on Suomen suurin yksityinen sijoittaja.

Varman toimitilat sijaitsevat Helsingin Salmisaaressa, ja yhteyspäällikköverkostomme kattaa lähes koko maan.

Toimitusjohtajan katsaus

Varman vuoden 2013 toiminnan lähtökohtana oli yhtiön vahvasta vakavaraisuudesta huolehtiminen haastavilla ja vaikeasti ennakoitavilla markkinoilla. Sijoitustoiminnan aktiivinen ja huolelliseen hajauttamiseen perustuva hoitaminen tuottikin hyvää tulosta, ja Varma on vahvistanut asemaansa vakavaraisimpana työeläkeyhtiönä. Tasoltaan ennätyksellisen korkeaksi noussut vakavaraisuutemme vahvistaa merkittävästi Varman kykyä toimia haastavassa markkinatilanteessa. Asiakkaamme voivat keskittyä oman liiketoimintansa haasteisiin ja luottaa Varman kykyyn hoitaa sen haltuun uskotut nykyiset ja tulevat eläkevastuut.

Varman sijoitusten 9 %:in kokonaistuotto saavutettiin hyvin maltillisella riskinotolla. Tästä osoituksena oli vakavaraisuutemme nousu 9,1 miljardiin euroon eli 31,6 %:iin vastuuvelasta toimintavuoden päättyessä. Vuoden kuluessa kykenimme parantamaan liikekulutehokkuuttamme, ja tämän seurauksena olemme varanneet 105 miljoonaa euroa palautettavaksi asiakkaillemme.

Maamme talous on vakavien haasteiden edessä. Väestön ikääntyminen näkyy ja tuntuu myös Varmassa. Yhtiön maksamien eläkkeiden määrä kasvoi noin 300 miljoonaa euroa 4,8 miljardiin euroon. Suomalaisen ansioeläkejärjestelmän eläkevastuut kasvavat, vaikka maan talous ei kasva. Yksityinen työeläkejärjestelmä on Suomessa kuitenkin hyvässä kunnossa, ja sen uudistustarpeista keskustellaan työmarkkinaosapuolten kesken.

Yhtiöiden väliset erot riskipuskureiden tasossa ovat kasvaneet viime vuosina merkittävästi. Toiset yhtiöt voivat paremmin kuin toiset. Yhtiökentän konsolidoituminen on edennyt. Olisiko aika vihdoin uskaltaa koettaa, miten maltillinen kilpailun lisääminen vaikuttaisi työeläkejärjestelmän täytäntöönpanon tehokkuuteen?

Esitän parhaat kiitokseni yhtiön asiakkaille, vakuutuksenottajille ja vakuutetuille sekä Varman henkilöstölle yhteistyön vuosista ja hyvästä työstä vuoden 2013 kuluessa.

Matti Vuoria

Tulevaisuuden näkymät

Haluan kiittää edeltäjääni Matti Vuoriaa Varman hyväksi tehdystä merkittävästä työstä. Matti Vuoria aloitti Varman toimitusjohtajana vuonna 2004, jonka jälkeen yhtiö on vahvistanut asemaansa alan vahvimmaksi toimijaksi. Hyvää työtä, Matti.

Suomen taloudella on suuria haasteita kannettavanaan. Näiden haasteiden edessä on syytä olla realistinen. Olemme jo ohittaneet sen vaiheen, että voisimme yksittäisillä päätöksillä kääntää kansantalouden nopealle kasvu-uralle. Suurena sijoittajana Varma on voinut nähdä, ettei yritysrakenteemme ole päässyt uusiutumaan etenkään keskisuurten yritysten osalta viimeisen vuosikymmenen aikana. Tätä tekemätöntä työtä ei kurota umpeen nopeasti. Lisäksi Suomi tarvitsee kipeästi kasvavia lähimarkkinoita, kasvuhakuista Eurooppaa.

Varma on hyvässä asemassa kohtaamaan talouden haasteita. Vakavaraisuuspääomamme ja sijoitusvarallisuutemme ovat ennätystasolla. Hyvän aseman taustalla ovat sijoitusmarkkinoiden vahva elpyminen, toimiva suomalainen sääntely ja Varmassa tehty työ. Myös tehokkuutemme kehittyi viime vuonna hyvin. Varman asiakkaat hyötyvät vahvasta vakavaraisuudesta ja korkeasta tehokkuudesta kasvavina asiakashyvityksinä. Viime vuoden perusteella maksettavat asiakashyvitykset kohoavat uuteen ennätykseen.

Talouden haasteet näkyvät samaan aikaan Varman suurimman yksittäisen asiakasryhmän, teollisuuden, työpaikkojen ja palkkasumman pienentymisenä. Tämä heijastui vuonna 2013 Varman saaman maksutulon kasvun hidastumisena. Alhaiseen maksutulon kasvuun meidän on varauduttava myös jatkossa. Vastaamme tähän haasteeseen pitämällä Varman hyvässä taloudellisessa kunnossa. Vaalimme hyvää vakavaraisuuttamme, toimimme kustannustehokkaasti ja huolehdimme terveestä asiakaskunnan kehityksestä. Emme kilpaile asiakkaista siten, että edellä mainitut tavoitteet rikkoutuisivat.

Risto Murto

Toimitusjohtaja 1.1.2014 alkaen

Vuosi 2013 lyhyesti

Osakkeet siivittivät Varman sijoitusten kokonaistuoton 9,0 %:iin vuonna 2013. Hyvän sijoitustuloksen ansiosta vakavaraisuus oli vuoden päättyessä ennätysvahva.

Vakavaraisuus 2004-2013

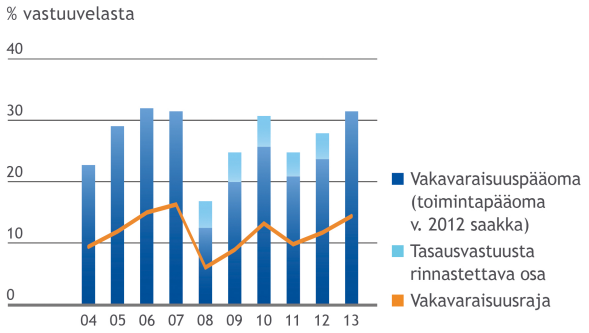

Vakavaraisuuspääoma

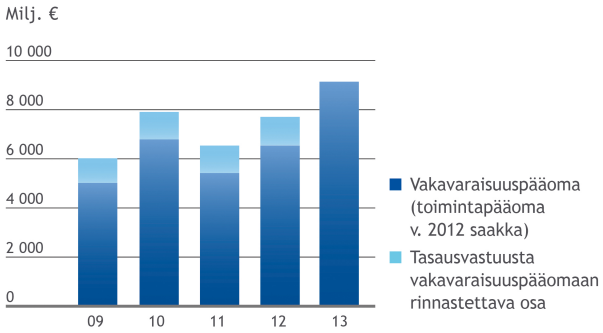

Sijoitukset

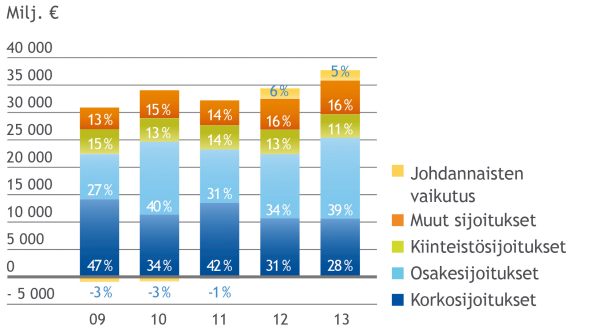

Sijoitusten tuotto

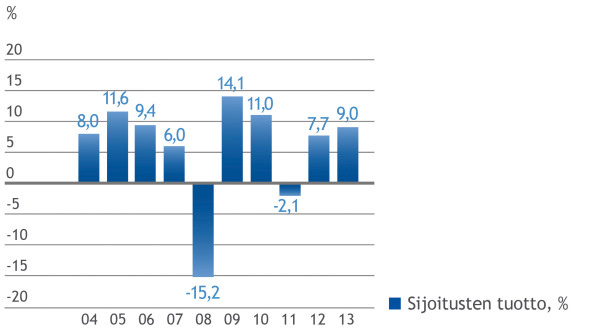

Hoitokustannustulos

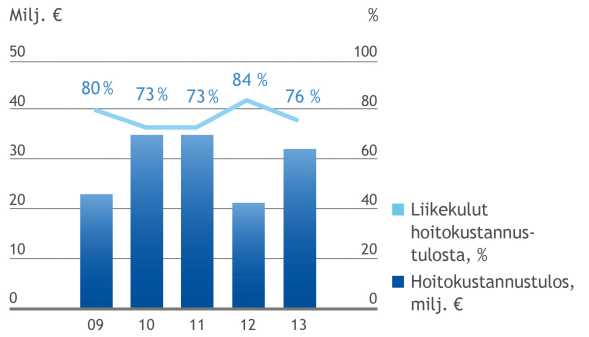

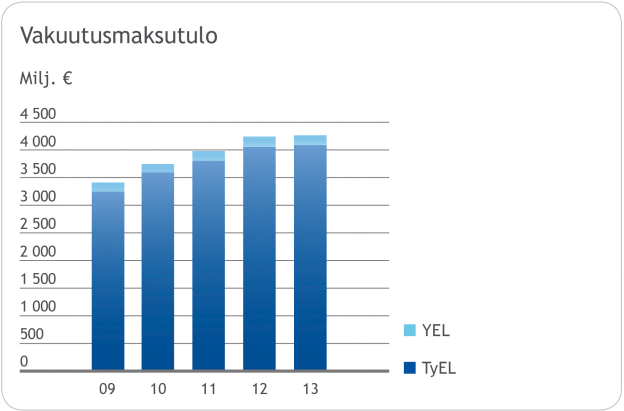

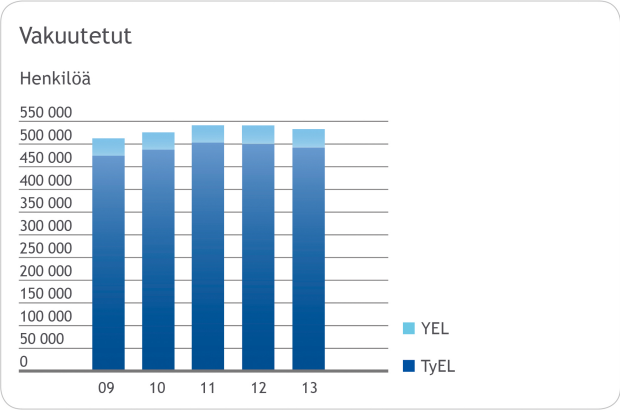

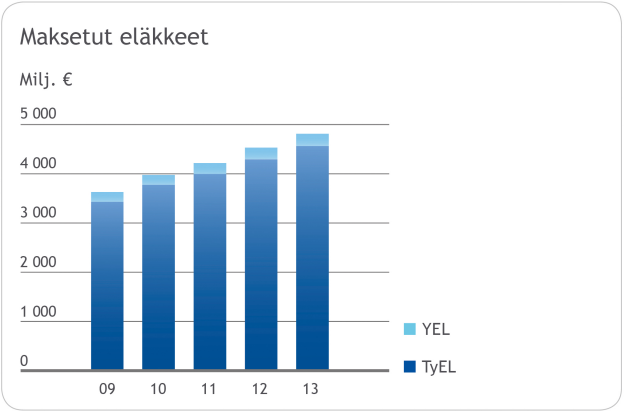

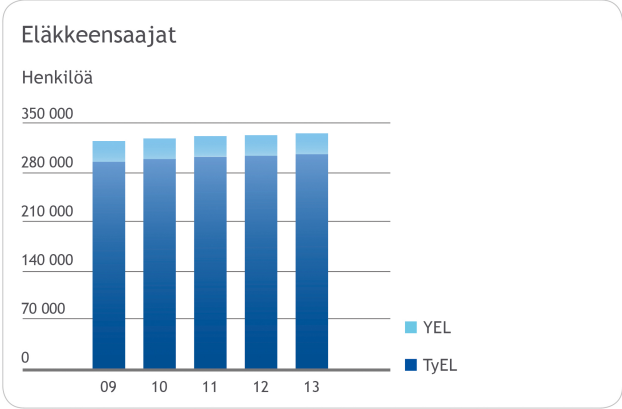

Osakekurssit nousivat voimakkaasti vuonna 2013. Korkotaso säilyi puolestaan matalana, kun Euroopan ja Yhdysvaltain keskuspankit jatkoivat vahvasti elvyttävää rahapolitiikkaa. Pitkät korot nousivat, mutta ovat edelleen historiallisesti alhaisella tasolla.

Vakavaraisuus ennätyskorkealla

Varman sijoitustuotto muodostui erittäin hyväksi. Sijoitusten arvo oli vuoden päättyessä 37,7 (34,4) miljardia euroa ja niiden tuotto 9,0 (7,7) %. Hyvän tuottokehityksen ansiosta vakavaraisuus vahvistui 9,1 miljardiin euroon eli 31,6 (28,0) %:iin vastuuvelasta.

Omaisuusluokista parhaiten tuottivat osakesijoitukset. Vuoden aikana Varma kasvatti osakesijoitusten ja pienensi korkosijoitusten osuutta.

Varma on merkittävä kotimainen sijoittaja; 36,4 % sijoituksistamme eli 13,7 miljardia on sijoitettu eri muodoissa suomalaiseen yhteiskuntaan.

Lue lisää Varman sijoitustoiminnasta Sijoitusvuosi 2013 -osiosta.

Liikekulutehokkuus nosti asiakashyvityksiä

Varma paransi liikekulutehokkuuttaan ja käytti työeläkevakuutusmaksuun sisältyvistä hoitokustannusosista 76 (84) %. Tehokkuus koituu asiakkaiden hyväksi; asiakashyvityksiin varattiin 105 (78) miljoonaa euroa.

Vakuutusmaksutulo oli 4,3 (4,2) miljardia euroa.

Vuoden päättyessä Varmalla oli 531 200 (539 700) vakuutettua ja 333 700 eläkkeensaajaa. Eläkkeitä maksettiin 6 % enemmän kuin vuotta aiemmin eli 4,8 (4,5) miljardia.

Kuntoutuksen jälkeinen työelämässä jatkaminen on Varman asiakaskunnassa jatkuvasti hyvällä tasolla: 72 % kuntoutujista jatkoi työelämässä kuntoutuksen jälkeen.

Avainluvut 2013

	2013	2012
Vakuutusmaksutulo, milj. €	**4 258,0**	4 230,7
Eläkkeensaajille maksetut eläkkeet, milj. € [1)]	**4 786,7**	4 500,5
TyEL-vakuutetut 31.12.	**491 400**	498 500
YEL-vakuutukset	**39 810**	41 280
Eläkkeensaajat	**333 700**	331 400
Sijoitukset, milj. €	**37 718,1**	34 406,0
Sijoitustuotot, milj. €	**3 160,1**	2 492,3
Sitoutuneen pääoman tuotto, %	**9,0**	7,7
Kokonaistulos, milj. €	**1558,5**	1 201,4
Hoitokustannustulos, milj. €	**32,0**	21,2
Liikekulut hoitokustannustulosta, %	**76**	84,0
Siirto asiakashyvityksiin, milj. €	**105,0**	78,0
% TyEL-palkkasummasta	**0,6**	0,4
Vastuuvelka, milj. €	**31 399,1**	29 766,6
Vakavaraisuuspääoma, milj. €	**9 139,7**	7 716,3
Vakavaraisuuspääoma/vastuuvelka, % [2)]	**31,6**	28,0
Vakavaraisuuspääoma/vakavaraisuusraja	**2,2**	2,4
Emoyhtiön henkilöstö 31.12.	**558**	567

[1)] Ennen saatujen vastuunjakokorvausten vähentämistä

[2)] Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta

Turvaamme eläkkeet

Varman perustehtävä on eläkkeiden turvaaminen. Toimintamme perustuu Suomessa tehtävään työhön ja työeläkejärjestelmän kestävyyden turvaamiseen. Huolehdimme yksityisten yritysten työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteisestä työeläketurvasta. Eläkemaksuina kerätyt varat sijoitamme tuottavasti ja turvaavasti nykyisiä ja tulevia eläkkeitä varten. Varma on haluttu ja asiantunteva työkykyjohtamisen kumppani. Tavoitteemme on, että asiakasyritystemme työntekijät jaksavat työssään paremmin ja pidempään ja että asiakkaillamme on alan alhaisimmat työeläkekustannukset.

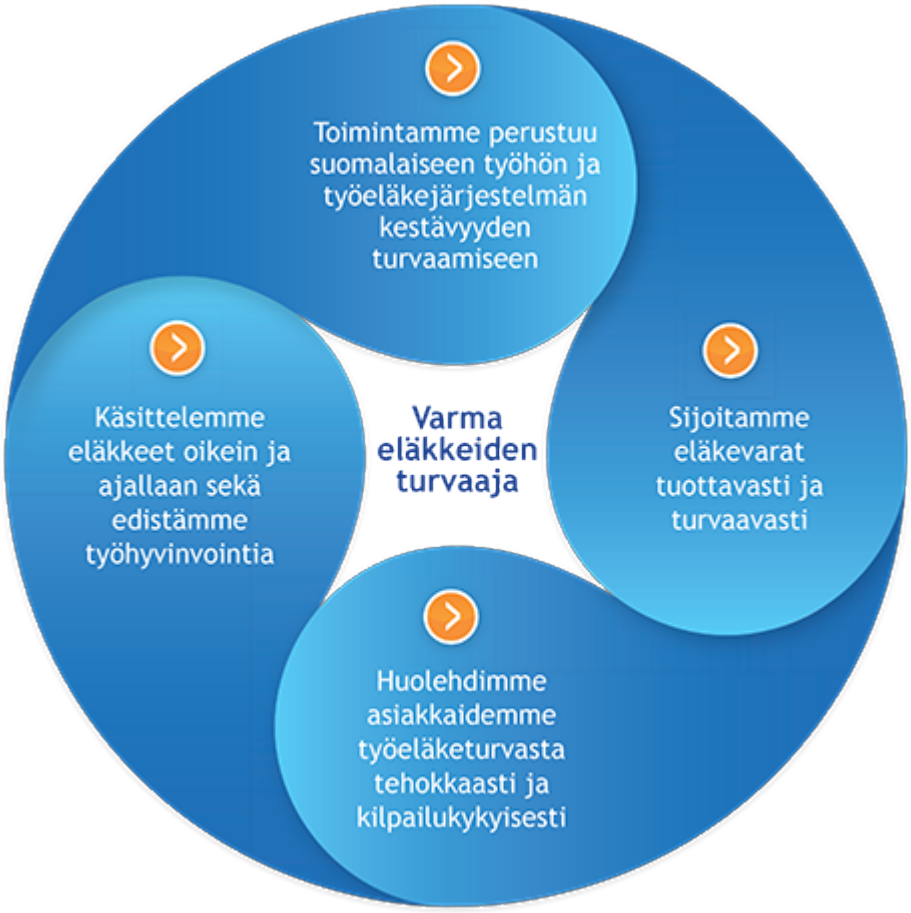

Työeläke kertyy kaikesta työstä

Kaikesta työstä ja yrittämisestä kertyy työeläkettä. Työeläke määräytyy ansio- tai yrittäjätulon perusteella, ja sen on tarkoitus taata, että elintaso säilyy kohtuullisena eläkkeelle siirtymisen jälkeen. Yksityisten alojen työeläke on keskeinen osa suomalaista lakisääteistä sosiaaliturvaa.

Työeläkkeet rahoitetaan työnantajien ja palkansaajien maksamilla vakuutusmaksuilla sekä sijoitustoiminnan tuotoilla. Onnistuneella sijoitustoiminnalla voidaankin pienentää muun muassa väestön ikääntymisestä johtuvia eläkemaksun nousupaineita.

Varma huolehtii yksityisten yritysten työntekijöiden ja yrittäjien lakisääteisestä työeläketurvasta tehokkaasti ja kilpailukykyisesti. Noin 67 000 yritystä ja yrittäjää on uskonut työeläketurvansa hoidon Varmalle. Pidämme sitä tunnustuksena vahvasta osaamisestamme vakuutusasioiden hoidossa.

Eläkepäätös on saajalleen merkittävä tulevaisuuteen vaikuttava ratkaisu. Työeläke on lakisääteinen sosiaaliturvaetuus, ja siksi seuraamme tarkkaan tekemiemme päätösten virheettömyyttä ja palvelun nopeutta. Maksamme uudet eläkkeet mahdollisimman nopeasti, ettei asiakkaan toimeentulo katkeaisi. Annamme myös luotettavaa ja käytännöllistä tietoa eläketurvasta.

Hyvä työkyky auttaa pidentämään työuria

Suomi tarvitsee kotimaista työtä, menestyviä ja kilpailukykyisiä yrityksiä sekä pidempiä työuria – niiden avulla turvataan myös tulevien työeläkkeiden rahoitus. Työkykyjohtamisen ja kuntoutuksen palvelumme auttavat Varman asiakasyrityksiä säästämään eläke- ja sairauspoissaolokustannuksissa. Työntekijöiden hyvä työkyky ja työhyvinvointi tukevat tavoitetta pidentää työuria.

Lakisääteinen työeläkekuntoutus antaa työntekijälle ja yrittäjälle mahdollisuuden jatkaa työelämässä silloin, kun työkyky on uhattuna. Kuntoutuksen vaikuttavuuden varmistamme saumattomalla yhteistyöllä työntekijän, hänen työpaikkansa ja työterveyshuoltonsa kanssa.

Sijoitamme eläkevarat tuottavasti ja turvaavasti

Varma on 37,7 (34,4) miljardin euron sijoituksillaan Suomen suurin yksityinen sijoittaja. Vastuu eläkkeistä on pitkäaikainen. Pyrimme saamaan parhaan mahdollisen tuoton sijoituksillemme hallitulla riskiprofiililla turvataksemme eläkkeiden maksamisen. Vaalimalla vakavaraisuuttamme varmistamme, että eläkevastuut on katettu kaikissa tilanteissa.

Kartutamme eläkevaroja nykyisten ja tulevien eläkkeiden maksamista varten. Epävarmassa taloustilanteessa etuusperusteinen työeläkejärjestelmä tuo turvaa ja vakautta. Työeläkkeet ja niitä varten rahastoidut varat on hyvin turvattu talouden myllerryksessäkin.

Varman tavoitteena on vahva vakavaraisuus ja sen turvaaminen kaikissa olosuhteissa. Onnistuimme tässä keskeisessä tavoitteessamme hyvin: vakavaraisuus vahvistui selvästi ja on historiallisen korkealla tasolla. Vakavaraisuutta kuvaava vakavaraisuuspääoma oli vuoden 2013 lopussa 9 140 (7 716) miljoonaa euroa eli 31,6 (28,0) % vastuuvelasta. Vahva vakavaraisuus ylläpitää luottamusta eläketurvaan ja ehkäisee parempien sijoitustuottojen avulla työeläkemaksun kovimpia nousupaineita.

Työeläkemaksuilla maksetaan eläkkeet ja osa rahastoidaan tulevia eläkkeitä varten

Suomalainen etuusperusteinen työeläkejärjestelmä on osittain rahastoitu. Työnantajilta ja työntekijöiltä kerätyistä työeläkevakuutusmaksuista valtaosa kuluu samana vuonna maksettaviin eläkkeisiin. Osa maksuista rahastoidaan tulevien eläkkeiden maksua varten. Noin neljännes maksussa olevista eläkkeistä rahoitetaan aiemmin kerätyillä eläkevaroilla ja niille saaduilla tuotoilla. Pieni osa maksuista käytetään työeläkejärjestelmän eri toimijoiden toimintakuluihin.

Työeläkevarat on lain mukaan sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti. Osa sijoitustuotoista ohjataan vahvistamaan eläkevastuita ja osalla ylläpidetään työeläkevakuutusyhtiön vakavaraisuutta. Työeläkeyhtiön vakavaraisuustilanteen ja toiminnan tehokkuuden perusteella yhtiö voi jakaa asiakashyvityksiä.

Varman liikekulutehokkuus ja vakavaraisuus ovat olleet erittäin kilpailukykyisiä jo usean vuoden ajan. Hyvä kustannustehokkuus ja vahva vakavaraisuus alentavat asiakkailtamme perittävää työeläkemaksua. Varman asiakasyritykset ovatkin jo vuosia saaneet erittäin kilpailukykyisiä asiakashyvityksiä.

Yrittäjien eläketurvan osalta YEL-maksu kuluu kokonaisuudessaan saman vuoden eläkkeisiin, eli varoja ei rahastoida.

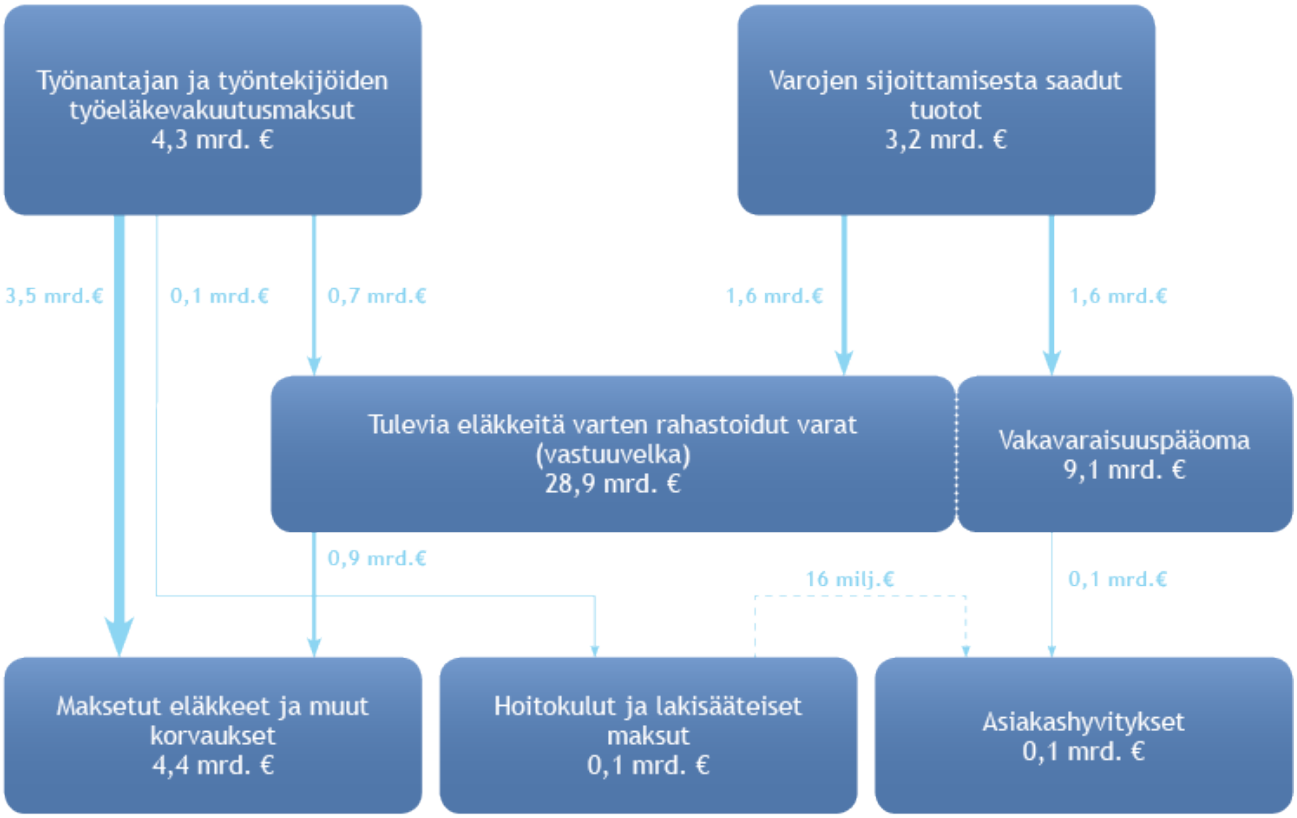

Vahva työeläkejärjestelmä turvaa talouden myllerryksessä

Työeläkkeet ja niitä varten rahastoidut varat on hyvin turvattu suomalaisessa etuusperusteisessa järjestelmässä. Varman päähuomio vaikeassa markkinatilanteessa on ollut vahvan vakavaraisuuden vaaliminen sekä sijoitusten aktiivinen ja huolellinen hajauttaminen.

Toimintaympäristö haastaa

- Sijoitusmarkkinat muuttuvat nopeasti ja taloustilanne jatkuu epävarmana.
- Talouden rakennemuutokset haastavat suomalaisen työn kilpailukyvyn. Työn hyvä tuottavuus tukee kilpailukykyä
- Työelämä muuttuu nopeasti, ja talouden rakennemuutokset näkyvät Varman asiakasyritysten arjessa. Muutoksessa monen jaksaminen ja työkyky ovat koetuksella.
- Ihmiset elävät aiempaa pidempään ja terveempinä. Väestön ikääntyminen edellyttää nykyistä pidempiä työuria.

Varma tekee hyvää työtä eläkkeiden turvaamiseksi

- Vaalimme vahvaa vakavaraisuuttamme ja varmistamme, että eläkevastuut on katettu kaikissa tilanteissa. Tavoitteenamme on saada eläkevaroille mahdollisimman korkea tuotto pitkällä aikavälillä.
- Huolehdimme perustehtävästämme – eläkkeiden turvaamisesta – tehokkaasti ja kilpailukykyisesti. Tavoitteenamme on olla tehokkain työeläkeyhtiö.
- Työkykyjohtamisen ja työeläkekuntoutuksen palvelumme tukevat hyvää työkykyä. Kukin tekee työtä työkykynsä mukaan.
- Eläkeasioiden hoito Varmassa on vaivatonta, ja eläkkeensaajat ovat hyvin tyytyväisiä palveluihimme.

Työeläke koskettaa meitä kaikkia

- Suomalainen etuusperusteinen työeläkejärjestelmä säilyy vahvana ja rahoitus kestävänä.
- Varman vahva vakavaraisuus ja hyvä liikekulutehokkuus pienentävät asiakkaidemme vakuutusmaksuja.
- Työntekijät viihtyvät ja jaksavat pidempään työelämässä. Pidempi työura kartuttaa parempaa eläkettä.
- Toimeentulo on turvattu myös eläkkeellä.

Talousvuoteen 2013 kajasti valoa Yhdysvalloista. Myös Euroopassa tilanne on tasapainottunut, ja varovaisia odotuksia elpymisen vahvistumisesta virisi vuoden lopulla. Keskuspankit jatkoivat voimakkaita rahapoliittisia interventioitaan markkinoilla, mikä kiritti osakemarkkinoita nousuun erityisesti kehittyneiden maiden pörsseissä.

Yhdysvalloissa kasvua siivitti loppuvuotta kohti kotitalouksien kulutuskysynnän nousu, jota tukivat asuntomarkkinoiden vahvistuminen sekä työttömyyden lasku. Työllisyys parani markkinoiden odotuksia voimakkaammin.

Elpyminen on silti ollut hidasta myös Yhdysvalloissa. Odotukset kohtuullisesta talouskasvusta ja työmarkkinoiden kehitys lisäsivät spekulaatioita rahapolitiikan kiristämisestä. Inflaatio oli edelleen Keskuspankin tavoitetasoa hitaampaa.

Eurooppa hakee tasapainoa

Euroopassa elpyminen ei ole vakaalla uralla, joskin kasvuodotukset vahvistuivat jonkin verran vuoden loppua kohti. Ongelmamaat ovat onnistuneet tasapainottamaan julkisia talouksiaan, mutta vahva euro on heikentänyt monien maiden kilpailukykyä.

Teollisuuden tuotantolukujen odotettiin kääntyneen kasvuun vuoden lopulla. Samanaikaiset säästötoimet ja palkkojen hidas nousu painoivat kuitenkin kulutuskysynnän kasvua. Inflaatio on hidastunut euroalueella, ja rahapolitiikan välittyminen reaalitalouteen on ollut vaatimatonta. Euroopan Keskuspankki on ilmoittanut varautuneensa myös negatiiviseen korkoon.

Suomen talous vaatii rakenneuudistuksia

Suomen talous supistui 2013. Teollisuuden tuotantomäärät ja vientimäärät supistuivat voimakkaasti. Lisäksi viennin jalostusarvo on laskenut. Työllisyystilanne oli suhdannetilanteeseen nähden kohtuullinen.

Julkisen talouden tasapainotus vaatii rakenteellisia uudistuksia. Vuoden 2013 lopussa hallitus päätti rakennepaketista, jolla paikataan Suomen kestävyysvajetta. Kestävyysvajeen kuromisessa työeläkejärjestelmällä on suuri merkitys, sillä työeläkevarat lasketaan osaksi kansantalouden tilinpitoa ja eläkkeitä koskevat säädökset heijastuvat työvoiman tarjontaan.

Varma painottaa vahvaa vakavaraisuutta

Pääomamarkkinat kehittyivät vahvasti vuonna 2013, etenkin kehittyneissä talouksissa. Suomessakin osakekurssit nousivat voimakkaasti. Tämä kertoo, että sijoittajat uskovat suomalaisyritysten hyvään kannattavuuteen tulevaisuudessa.

Finanssikriisi koetteli globaalisti eläkejärjestelmiä ja institutionaalisia sijoittajia. Varman päähuomio vaikeasti ennakoitavassa markkinatilanteessa on ollut vahvan vakavaraisuuden vaaliminen sekä sijoitusten aktiivinen ja huolellinen hajauttaminen. Vahva vakavaraisuusasema on Varmalle merkittävä strateginen kilpailuetu haastavassa markkinatilanteessa.

Työeläkejärjestelmän rahoitus vakaalla pohjalla

Yksityisen sektorin työeläkejärjestelmän rahoitusasema on vakaa ja se tarjoaa palkansaajille ja yrittäjille luotettavan toimeentulon työvuosien jälkeen. Vuoden 2013 alussa julkaistiin kansainvälisten asiantuntijoiden arvio työeläkejärjestelmämme tilasta ja kehittämistarpeista. Erityisesti kiitosta saivat eläketurvan kattavuus, konsensukseen pyrkivä kolmikantainen päätöksenteko sekä vakaa ja pitkäjänteinen rahoituksen riittävyyden varmistaminen.

Keskeiset työmarkkinajärjestöt vahvistivat osana kasvu- ja työllisyyssopimusta työeläkemaksujen korotukset, jotka nostavat perittävän keskimääräisen työeläkemaksun 24,4 %:iin vuonna 2016. Työmarkkinajärjestöt ovat sitoutuneet neuvottelemaan vuonna 2014 eläkejärjestelmän uudistuksesta, joka tulisi voimaan vuoden 2017 alusta. Alustavasti sen on määrä pidentää työuria 1,5 vuodella ja sillä on merkittäviä vaikutuksia julkisen talouden kestävyysvajeen hallinnassa.

Varma pyrkii vahvistamaan eläkejärjestelmää ja turvaamaan eläkkeet onnistumalla hyvin sijoitustoiminnassa, parantamalla kustannustehokkuuttaan ja tarjoamalla vaikuttavia työeläkevakuuttamisen palveluita, jotka tukevat työnantajia ja yrityksiä työurien pidentämisessä.

Elpymistä horisontissa

Maailmantalous on vahvistumassa. Rahoitusmarkkinoilla on meneillään ennätyksellinen sääntelyaalto; Euroopassa rakennetaan pankkiunionia, jolla tavoitellaan parempia valmiuksia torjua tulevia finanssikriisejä. Tiukempi sääntely kiristää luotonantoa ja nostaa rahoituksen hintaa, mikä voi heikentää ja hidastaa talouden elpymistä.

Suomen talousnäkymät ovat vaisut, vaikka globaalin kysynnän nousun odotetaankin vetävän talouttamme hieman parempaan suuntaan ensi vuonna.

Lyhyellä tähtäimellä työurien pidentämistavoitteet ja yritysten taloudelliset reunaehdot eivät välttämättä kohtaa. Varmankin asiakasyrityksissä koetaan vaikeita muutostilanteita myös vuonna 2014. Kyky ymmärtää asiakkaan tarpeita korostuu juuri talouden murroksessa. Varman tavoitteena on tarjota asiakkailleen tehokkaita ja taloudellisesti vaikuttavia eläkevakuuttamisen palveluita.

Vakavaraisuus on ennätyksellisen vahva

Varman vakavaraisuus jatkoi nousujohteista kehittymistään koko vuoden. Vakavaraisuus on sekä euromääräisesti että suhteellisesti historiallisen korkealla tasolla.

Varman vakavaraisuuspääoma oli vuoden 2013 lopussa 9 140 (7 716) miljoonaa euroa eli 31,6 (28,0) % vastuuvelasta. Vahva vakavaraisuus ylläpitää luottamusta eläketurvaan ja ehkäisee parempien sijoitustuottojen avulla työeläkemaksun kovimpia nousupaineita. Varmalle vahva vakavaraisuus on strateginen valinta.

Työeläkeyhtiöiden vakavaraisuusmekanismia koskeva lainsäädäntö uudistui vuoden 2013 alusta alkaen, ja se muun muassa tehosti riskipuskurien käyttöä. Uusi lainsäädäntö ei muuttanut Varman vakavaraisuusasemaa olennaisesti.

Vahva vakavaraisuuspääoma toimii sijoitustoiminnan riskipuskurina ja suojaa pääomamarkkinoiden heilahteluilta. Hyvinä sijoitusvuosina tuotot kartuttavat vakavaraisuuspääomaa, kun taas taloudellisesti huonoina aikoina vakavaraisuuspääoma heikkenee. Vahva vakavaraisuus antaa mahdollisuuden tavoitella parempaa tuottoa riskipitoisempien ja tuotto-odotuksiltaan parempien sijoitusten avulla. Mitä riskipitoisempia sijoitukset ovat, sitä suurempaa vakavaraisuuspääomaa vaaditaan. Vakavaraisuuspääoma sisältää lisäksi tasoitusmäärän, jolla kannetaan myös vakuutusriskejä.

Vakavaraisuuspääomalle laissa määritellyt vaatimukset on mitoitettu siten, että se on riittävä myös taloudellisesti huonoina aikoina. Keskeisin vaatimuksista on vakavaraisuusraja, joka määräytyy sijoitusten riskipitoisuuksien mukaan. Myös vakuutusriski huomioidaan vakavaraisuusrajan laskennassa. Vuoden 2013 lopussa Varman vakavaraisuusraja oli 14,5 (11,8) % vastuuvelasta ja vakavaraisuuspääoman suhde vakavaraisuusrajaan oli 2,2 (2,4).

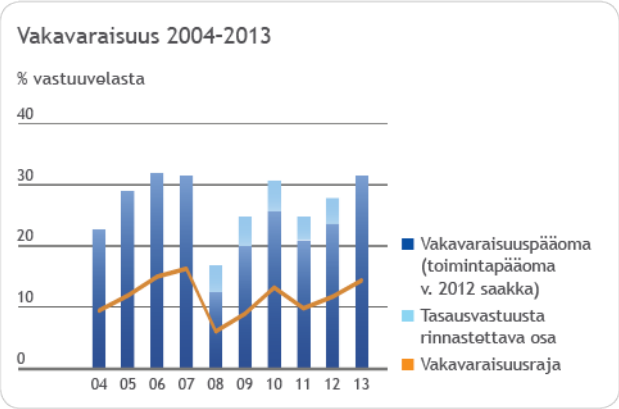

Vakavaraisuus vaikuttaa myös asiakashyvitysten suuruuteen: parempi vakavaraisuus näkyy asiakkaille pienempinä vakuutusmaksuina. Varma onkin maksanut erittäin kilpailukykyisiä asiakashyvityksiä vahvan vakavaraisuutensa ja tehokkaan toimintansa ansiosta jo usean vuoden ajan.

Sosiaali- ja terveysministeriön johdolla on meneillään laaja selvitystyö kate- ja vakavaraisuusvaatimusten uudistamiseksi. Käytännössä uudistus astuisi voimaan aikaisintaan vuoden 2016 alusta.

Työeläkepalvelua asiantuntevasti ja joustavasti

Vuoden 2013 aikana panostimme monipuolisesti verkkopalveluiden kehittämiseen. Työeläkeasioiden hoito on entistä vaivattomampaa uudistetun ansioilmoituspalvelun avulla. Syksyllä avattu Työkykyjohtamisen tietopalvelu laajentaa yritysten mahdollisuuksia hallita työeläkekustannuksiaan ja kehittää toimintaansa ajantasaisen tiedon perusteella.

Työelämän rakennemuutoksesta johtuvat lukuisat yt-neuvottelut ja irtisanomiset leimasivat katsauskautta, mikä heijastui myös Varman asiakaskantaan. Kokonaisuudessaan Varman vakuutusmaksutulo nousi 4 258 (4 230) miljoonaan euroon. TyEL-vakuutusten osuus vakuutusmaksutulosta oli 4 071 (4 041) miljoonaa euroa ja YEL-vakuutusten 187 (190) miljoonaa euroa. Vuoden 2013 päättyessä Varmassa oli vakuutettuna 531 200 (539 700) henkilöä.

Kilpailu työeläkealalla jatkui vilkkaana, ja siirtoliikkeen volyymi on viime vuosina kaksinkertaistunut. Varman myynnin kannalta vuosi 2013 oli hyvä erityisesti keskisuurissa yrityksissä. Myös yrittäjien keskuudessa myynnin kehityssuunta oli positiivinen. Varma on perinteisesti ollut suurten yritysten eläkevakuuttaja, ja tämä näkyy yhä vahvasti asiakaskunnassamme.

Varma huolehtii asiakkaidensa työeläketurvasta kustannustehokkaasti. Yhtiö varasi vuodelta 2013 maksettaviin asiakashyvityksiin 105 (78) miljoonaa euroa eli 3,4 (2,5) % työnantajan TyEL-maksuista. Varma on antanut asiakkailleen useana vuonna alan parhaat asiakashyvitykset, ja vuonna 2013 ne olivat edelleen kilpailukykyisellä tasolla. Asiakashyvitykset alentavat työnantajan lopullista vakuutusmaksua. Hyvitysten suuruuteen vaikuttavat työeläkeyhtiön vakavaraisuutta kuvaava vakavaraisuuspääoma sekä toiminnan tehokkuudesta kertova hoitokustannustulos.

Työeläkealan lisääntynyt kilpailu on sekä työeläkejärjestelmän että asiakkaiden etu, ja Varma suhtautuu kilpailun kehittämiseen myönteisesti. Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteilla lakiesitys, joka sallisi voimaan tullessaan yhtiökohtaisen hoitokustannusosan.

Palveluiden tavoitteena on tuottaa lisäarvoa asiakkaillemme

Kehitämme asiakaspalveluamme kuuntelemalla asiakkaitamme ja kartoittamalla heidän tarpeitaan. Vuonna 2013 panostimme erityisesti ansiotietojen ilmoittamiseen käytettävän verkkopalvelun parantamiseen. Yksinkertaistettu palvelu mahdollistaa kaikki toiminnot yhdellä kertaa, mikä nopeuttaa työeläkeasioiden hoitamista. Asiakkaamme käyttävät verkkopalveluitamme ahkerasti, ja sähköinen asiointi on suositumpaa kuin yhteydenotto puhelimella.

Yrittäjiä ja pienyrityksiä palvelevat Varmassa yrittäjien ja pienyritysten vakuutus- ja eläketurva-asioihin erikoistuneet asiakaspalvelijat. Yrittäjä- ja pienyritysasiakkaille Varma tarjoaa kattavan palveluverkoston yhteistyökumppaneittensa If Vahinkovakuutuksen ja Nordea Pankin kautta. Vuoden aikana tiivistynyt yhteistyö parantaa yritysasiakkaiden kokonaisvaltaista palvelua ja antaa yrittäjille ja yritysten toimivalle johdolle kattavaa tietoa kaikkien kolmen yhtiön palveluista, jotta asiakas voi hoitaa vakuutus-, eläke- ja pankkiasiansa kerralla kuntoon.

Suuria työnantajia palvelevat Varman yrityskohtaiset palveluryhmät, jotka kanavoivat asiantuntijoidemme tiedon asiakkaan hyväksi. Suuret työnantajat hyötyvät erityisesti uudesta työkykyjohtamisen tietopalvelusta, jonka avulla voi mm. analysoida ajantasaista työkyvyttömyysriskiä, tarkastella työkyvyttömyysmaksuluokan säästöpotentiaalia ja tehdä ennakoivia laskelmia. Tavoitteena on kehittää palveluita, jotka tuottavat lisäarvoa ja kustannushyötyä asiakkaillemme. Lisäksi Varman verkkosivuilla on kattava valikoima työkykyjohtamisen työkaluja käytännön työhön.

Vakuutettujen ja vakuutusten määrä

	31.12.13	31.12.12	Muutos
Vakuutettujen määrä			
TyEL [1)]	**491 400**	498 460	-7 060
YEL	**39 810**	41 280	-1 470
Yhteensä	**531 210**	539 740	-8 530
[1)] joista rekisteröidyn TEL-lisäeläkevakuutuksen piirissä	**4 928**	5 545	-617
Vakuutusten määrä			
TyEL	**26 930**	27 620	-690

Työntekijöiden hyvä työkyky alentaa yritysten työeläkekustannuksia

Työkykyjohtamisen ja kuntoutuksen palvelumme auttavat Varman asiakasyrityksiä säästämään eläke- ja sairauspoissaolokustannuksissa. Työntekijöiden hyvä työkyky ja työhyvinvointi tukevat tavoitetta pidentää työuria.

Työkykyjohtamisen kehittäminen on kokonaisuus, joka muodostuu yrityksen nykytilan analyysistä, realististen kehitystavoitteiden asettamisesta sekä valitusta keinovalikoimasta. Työkykyjohtamista tukevien toimenpiteiden kehittäminen pienentää työkyvyttömyyseläkekustannuksia, vähentää sairauspoissaoloja sekä lisää työn sujuvuutta ja työntekijöiden hyvinvointia.

Vuonna 2013 teimme yhteistyötä noin 500 yrityksen kanssa työkykyjohtamisen hyväksi.

Selvitimme palveluidemme vaikuttavuutta niiltä asiakasyrityksiltä, joissa on meneillään Varman tukema työkykyjohtamisen hanke. Kyselyn mukaan asiakkaamme ovat tyytyväisiä työkykyjohtamisen palveluiden vaikuttavuuteen. Yleisarvosana oli 4,2 asteikolla 1–5 (4,1 vuonna 2012). Kaikkein tyytyväisimpiä vastaajat olivat työkykyjohtamisen kehityspäällikön toimintaan, joka sai arvosanan 4,5 (4,4 vuonna 2012). Asiakkaamme arvostavat erityisesti kehityspäällikön liiketoimintalähtöistä ja sparraavaa otetta. Varman työkykyjohtamisen kehityspäällikkö on mukana varmistamassa, että työkykyjohtamisen hankkeissa on selkeästi asetetut mittarit, joilla arvioidaan työkykyä tukevien toimenpiteiden vaikuttavuutta. Keskeisiä mittareita ovat mm. työkyvyttömyyseläkemaksuluokka, sairauspoissaolot ja esimiestyön kehittyminen.

Katsausvuonna valmistui verkossa toimiva Työkykyjohtamisen tietopalvelu, joka antaa työkalut tiedolla johtamiseen työkykyyn liittyvissä asioissa. Yrityksen ajantasaista työkykyä kuvaavaa tietoa voi vertailla Varman tietokantaan tai yrityksen toimialaan. Palvelussa voi tarkastella myös työkyvyttömyysmaksun taloudellisia vaikutuksia ja ennusteita sekä sitä, mistä työkyvyttömyysmaksu koostuu.

Varma oli vuonna 2013 mukana Väestöliiton kumppanina *Perheystävällinen työpaikka* -hankkeessa. Hankkeen aikana kehitettiin uusia työkaluja ja toimintamalleja työyhteisöjen käyttöön. Perheystävällisellä työpaikalla otetaan huomioon henkilöstön erilaiset elämäntilanteet osana työntekoa ja työpaikan käytäntöjä. Perheystävälliset käytännöt lisäävät tutkitusti työntekijöiden työhyvinvointia.

Kuntoutuksen jälkeinen työllisyys hyvällä tasolla

Varmaan saapuneiden kuntoutushakemusten määrä jatkoi kasvuaan vuonna 2013. Hakemuksia tuli Varmaan yli 2 000 kappaletta. Vaikeasta taloustilanteesta huolimatta työpaikoilla toteutettavat ammatilliset kuntoutusohjelmat eli työkokeilut, työhönvalmennukset ja oppisopimukset onnistuivat edelleen hyvin. Kuntoutuksen jälkeinen työelämässä jatkaminen on Varman asiakaskunnassa jatkuvasti hyvällä tasolla: 72,4 % kuntoutujista jatkoi työelämässä kuntoutuksen jälkeen.

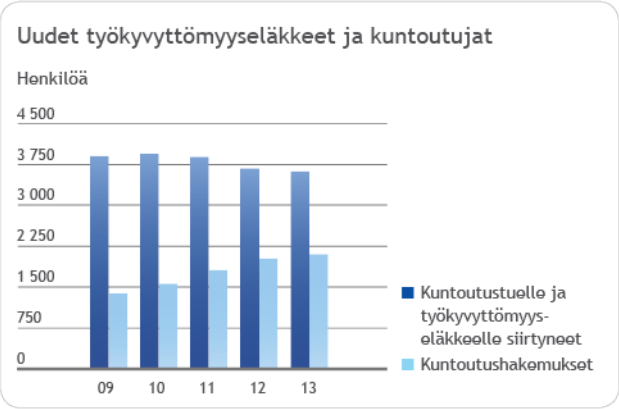

Katsausvuonna olimme mukana asiantuntijana sosiaali- ja terveysministeriön johtamassa vakuutuslääkäritoimintaa kehittävässä hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on ollut mm. lisätä vakuutuslääkärijärjestelmän läpinäkyvyyttä sekä lisätä tiedonkulkua hoitavan lääkärin ja vakuutuslääkärin välillä.

Varma tekee vuosittain useita selvityksiä kuntoutujien ja työkyvyttömyyseläkkeenhakijoiden tilanteesta. Vuonna 2013 selvitimme yrittäjäasiakkaidemme työkyvyttömyyseläkkeisiin johtaneita syitä ja prosesseja. Tulosten avulla kehitämme yrittäjille suunnattuja palvelujamme.

Katsausvuonna selvitimme vuonna 2009 työeläkekuntoutuksensa päättäneiden Varman mielenterveyskuntoutujien tilannetta vuonna 2011. Tulosten mukaan Varman mielenterveyskuntoutujat palaavat työelämään useammin kuin muut yksityisen sektorin kuntoutujat. Myös Varman kuntoutujien työllistymisestä kuntoutuksen jälkeen tehtiin selvitys, jonka mukaan kuntoutus edistää työllistymistä.

Työeläketurvan palvelua työntekijälle, yrittäjälle ja eläkkeensaajalle

Varma maksoi vuonna 2013 eläkkeitä 4,8 miljardia euroa 333 700 eläkkeensaajalle. Eläkepäätösten määrä oli katsausvuonna kasvussa, ja Varmassa tehtiin vuoden aikana 43 000 eläkepäätöstä.

Varma maksoi eläkkeitä vuonna 2013 yhteensä 4,8 miljardia euroa, joka on 6,4 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Suurimpana syynä on eläkkeensaajien määrän jatkuva kasvu, joka on seurausta väestön ikärakenteen muutoksesta ja eliniän pitenemisestä.

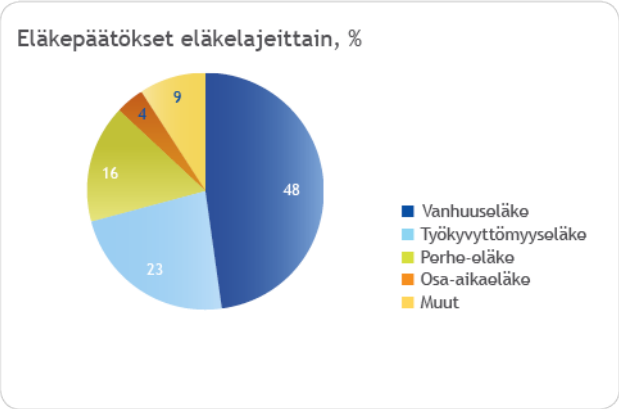

Uusia eläkepäätöksiä annettiin 24 000, mikä on 8,7 % edellisvuotta enemmän. Kasvua oli eniten vanhuuseläkepäätöksissä, joita annettiin 12,6 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Vanhuuseläkkeistä 8,3 % on myönnetty 68-vuotiaille eläkkeen rinnalla tehdystä työskentelystä. Eläkkeen rinnalla tehty työ onkin viime vuosina lisääntynyt. Varmassa vakuutetut jäävät vanhuuseläkkeelle keskimäärin 63,5-vuotiaana.

Uusien työkyvyttömyyseläkehakemusten määrä laski edelleen hieman, mikä noudattaa jo useita vuosia jatkunutta hyvää kehityssuuntaa. Uusien työkyvyttömyyseläkehakemusten hylkäysosuus on työeläkeyhtiöissä viime vuosina kasvanut, mikä johtuu yleisesti hakemusten kokonaismäärän vähenemisestä viimeisten kymmenen vuoden aikana. Määrällisesti hylkäykset eivät kuitenkaan ole lisääntyneet. Varman työkyvyttömyyseläkepäätöksissä hylkäysosuuden muutos mukailee alan kehitystä. Vuonna 2013 uusista työkyvyttömyyseläkehakemuksista hylättiin Varmassa 31,4 %.

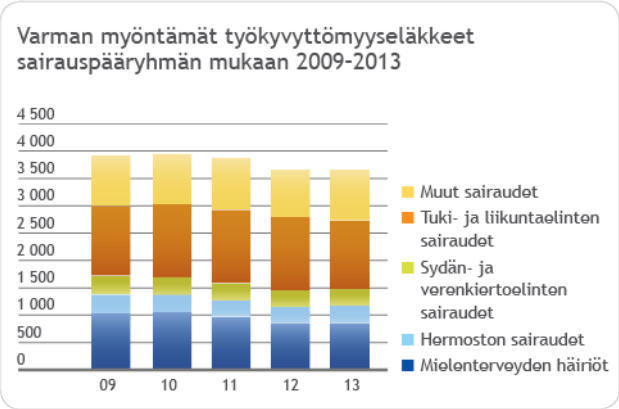

Selvitimme katsausvuonna Varmasta vuonna 2009 hylkäävän työkyvyttömyyseläkepäätöksen saaneiden vuoden 2012 tilannetta. Selvityksen mukaan 26 % hylkäävän päätöksen saaneista oli vuoden 2012

loppuun mennessä siirtynyt työkyvyttömyyseläkkeelle. Työssä olevien määrä oli vähäinen, ja yli 30 % oli työttömänä. Varma hyödyntää tätä tutkimustulosta asiakasohjauksessaan ja koulutuksessaan.

Kattavat verkkopalvelut eläkeasioiden hoitoon

Varma tarjoaa asiakkailleen kattavat verkkopalvelut eläkeasioiden hoitoon. Tarjoamme palveluja työelämässä oleville työntekijöille ja yrittäjille sekä eläkkeenhakijoille ja eläkkeensaajille.

Asiakkaamme käyttävät verkkopalveluitamme aktiivisesti ja kasvavassa määrin. Vuonna 2013 henkilöasiakkaan verkkopalveluiden käyttö kasvoi 43 %. Erityisen suosittu on eläkehakemuksen seurantapalvelu, jonka kautta tapahtui 82 % eläkehakemusta koskevista tiedusteluista. Kaikkiaan Varman henkilöasiakkaiden kontakteista 74,5 % tapahtui verkossa. Eläkkeensaajien asioinnistakin verkon osuus oli 66,4 %.

Vuonna 2013 sähköisiä eläkehakemuksia tuli Varmaan 6 500 kappaletta, joka on 27 % kaikista ensikertaisista hakemuksista. Asiakkaamme laskivat eläkearvioita verkossa 127 051 kappaletta, joka on jo lähes 90 % kaikista arvioista.

Varmassa tehdään hyvää työtä

Varman menestys perustuu asiakkaidemme työeläketurvasta tehokkaasti huolehtivaan ja ammattitaitoiseen henkilöstöön. Vuonna 2013 keskityimme asiantuntijuuden vahvistamiseen ja esimiestyön kehittämiseen.

Vahva asiantuntijuus edellyttää uudistumista

Varmalaiset tekevät vaativaa ja yhteiskunnallisesti merkittävää asiantuntijatyötä, joka edellyttää jatkuvaa kehittymistä ja uudistumista. Vuonna 2013 järjestimme asiantuntijoiden kehittämisohjelman, jonka aikana paneuduimme liiketoiminnan kehittämiseen, asiakassuhdetaitoihin, verkostoitumiseen ja asiantuntijuuden vahvistamiseen.

Varman asiantuntijatyön ydin on asiakaskeskeisyys. Asiakkaidemme arvostama palvelu syntyy monipuolisen osaamisen ja yhteistyön tuloksena. Katsausvuonna järjestimme keskinäisiä työtutustumisia, joiden tavoitteena oli syventää asiantuntijoidemme tuntemusta työkykyjohtamisen palveluista.

Varmassa esimiestyö on aikaansaavaa ja innostavaa suorituksen johtamista, jonka tulokset ovat mitattavia. Vuonna 2013 kokosimme yhteen esimiestyön työvälineet ja menetelmät sekä yhtenäistimme toimintatapojamme. Esimiestyön kehittämisessä keskityimme valmentavan johtamisen taitoihin.

Huolehdimme henkilöstömme työkyvystä tavoitteellisesti

Työkykyjohtamisen vahvana asiantuntijana huolehdimme oman henkilöstömme työkyvystä tavoitteellisesti. Keskeisiä painopisteitä ovat tavoitteellinen ja innostava johtaminen, yhteistyön kehittäminen ja uudistuminen sekä työkyvystä huolehtiminen.

Työkykyjohtamisen onnistumista mittaamme mm. sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyysmaksuluokan kehityksellä. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet Varmassa viime vuosina. Vuonna 2013 sairauspoissaolopäiviä oli keskimäärin 9,2 päivää/työntekijä, joka on 3,5 % kokonaistyöajasta – vakuutusalalla vastaava lukema on 3,8 %. Myös työkyvyttömyysmaksuluokka on kehittynyt positiivisesti ja oli katsausvuonna 3. Työssä viihtymisestä kertovat pitkät työsuhteet ja vähäinen vaihtuvuus.

Tasapaino työn ja muun elämän välillä tukee työkykyä ja edistää työhyvinvointia. Vuonna 2013 selvitimme varmalaisten näkemyksiä työn ja perheen yhteensovittamisesta. Tulosten mukaan merkittävä osa vastaajista pitää Varmaa perhemyönteisenä työpaikkana. Erityisesti lähiesimiehen suhtautumista ja työajan joustojen merkitystä arvioitiin myönteisesti.

Varman arvot:

- Tuloksia asiakaskeskeisellä yhteistyöllä.
- Jokainen varmalainen vastaa oman työnsä tuloksista ja vaikuttaa Varman menestykseen. Tuloksellinen toiminta edistää työeläkejärjestelmän tehokkuutta ja toimivuutta.
- Asiakaskeskeisyys tarkoittaa Varmassa asiakkaidemme tarpeiden ja asiakashyötyjen tunnistamista ja toimimista niiden pohjalta.
- Yhteistyö perustuu avoimuuteen ja joustavuuteen. Kannustamme avoimeen keskusteluun sekä kunnioitamme ja arvostamme toisen työtä.

Henkilöstötietoja

	2013	2012
Henkilöstö vuoden lopussa	**558**	567
josta naisia/miehiä	**73 %/27 %**	74 %/26 %
Keski-ikä	**48 v 2 kk**	48 v 1 kk
Keskimääräinen vanhuuseläkkeelle jäämisikä	**63 v 10 kk**	63 v 5 kk
Palvelusaika keskimäärin	**15 v 5 kk**	15 v 5 kk
Henkilöstön tulovaihtuvuus	**3 %**	2 %
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	**7 %**	6 %
Sairauspoissaolot	**3,5 %**	4 %
Koulutuspäivät/henkilö	**3,8**	4,0

	2013	2012	2011	2010	2009
Henkilöstö keskimäärin					
Konserni	**565**	572	588	601	615
Emoyhtiö	**565**	572	588	601	615
Palkat ja palkkiot, milj. euroa [1)]					
Konserni	**37,9**	37,0	39,5	36,9	34,3
Emoyhtiö	**37,9**	37,0	39,5	36,9	34,3

1) Ei sisällä Tieto Esy Oy:n palkkoja, koska luvut yhdistetään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Varma on vastuullinen ja pitkäjänteinen sijoittaja

Varman taloudellinen vastuu liittyy eläkevarojen hoitamiseen – yhtiön on hankittava sen haltuun uskotuille eläkevaroille hyvä tuotto pitkällä tähtäyksellä.

Varma on 37,7 miljardin euron sijoituksillaan Suomen suurin yksityinen sijoittaja. Sijoitettavat varat käytämme nykyisten ja tulevien eläkkeiden turvaamiseen.

Varmalla on eläkevaroihin liittyvä pitkäaikainen vastuu. Vastaamme osaltamme eläkevarojen riittävyydestä ja eläkejärjestelmän rahoituksen turvaamisesta huolehtimalla sijoitustoiminnan tuottavuudesta, hyvästä vakavaraisuudesta ja liikekulujen alhaisesta tasosta.

Sijoitamme suomalaisiin ja kansainvälisiin osakkeisiin, joukkovelkakirjalainoihin ja muihin korkoinstrumentteihin, hedge-rahastoihin, pääomarahastoihin ja ei-listattuihin osakkeisiin, kiinteistöihin sekä hyödykkeisiin.

Huolellisella riskienhallinnalla varmistamme, etteivät yksittäiset riskit toteutuessaan aiheuta olennaisia taloudellisia tappioita.

Edistämme kotimaista työtä

Varman sijoituksista 36,4 % eli 13,7 miljardia on sijoitettu eri muodoissa suomalaiseen yhteiskuntaan. Olemme merkittävä sijoittaja suomalaisissa yrityksissä ja sitä kautta mukana suomalaisen elinkeinoelämän pitkän aikavälin kehityksessä. Varma voi olla osakesijoittaja suomalaisessa yrityksessä, rahoittaja eri lainainstrumenteilla ja kiinteistöjen omistaja.

Tunnemme kotimaiset yhtiöt hyvin. Varma on aktiivinen omistaja kotimaisissa yhtiöissä, joihin olemme sijoittaneet varoja. Osallistumme suomalaisten yritysten yhtiökokouksiin, pörssiyhtiöiden nimitysvaliokuntiin ja eräissä tapauksissa myös hallitustyöskentelyyn. Tapaamme yritysjohtoa säännöllisesti sijoittajatapaamisissa yhtiökokousten välillä.

Merkittävä suomalainen kiinteistösijoittaja

Varman kiinteistösijoituksiin kuuluu suorien kiinteistösijoitusten lisäksi kotimaisia ja kansainvälisiä kiinteistörahastoja. Lisäksi meille on tärkeää hyvien ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjoaminen etenkin kasvukeskusten alueella.

Varma on omalla pääomalla toimivana kiinteistösijoittajana tehnyt merkittäviä kiinteistöinvestointeja ja tukenut useiden kiinteistöhankkeiden edistymistä. Näillä toimilla olemme keskeisesti mukana tukemassa kotimaista elinkeinoelämää ja Suomessa tehtävää työtä.

Salkunhoitomme on tehokasta

Varma hoitaa sijoitukset lähtökohtaisesti itse. Käytämme rahastoja muun muassa pääoma- ja hedge-sijoituksissa sekä kehittyvillä markkinoilla. Hyödynnämme monipuolisesti suursijoittajan asemaamme, minkä ansiosta kaupankäyntikustannukset pysyvät alhaisina ja saamme parasta palvelua.

Sijoitustoimintamme on tehokkaasti järjestetty: vuonna 2013 sen suorat liikekulut olivat 0,061 (0,063 vuonna 2012) % sijoitusten arvosta. Kustannustehokkuus on sijoitustoiminnassamme merkittävä kilpailuetu pitkällä aikavälillä.

Sijoitamme tuottavasti ja turvaavasti

Varman sijoittamista ohjaava periaate on, että eläkevarat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti. Pyrimme saamaan parhaan mahdollisen tuoton sijoituksillemme turvataksemme eläkkeiden maksamisen.

Varman hallituksen vuosittain vahvistama sijoitussuunnitelma ohjaa keskeisesti yhtiön sijoitustoimintaa. Sijoitussuunnitelmassa määritellään muun muassa sijoittamisen yleiset periaatteet, sijoitusten perusallokaatio, tuotto-, hajautus- ja likviditeettitavoitteet, päätösvaltuudet, ohjausjärjestelmät ja raportointi. Jokaiselle omaisuuslajille on määritelty markkinaindeksi, johon tulosta verrataan. Hallitus seuraa säännöllisesti sijoitussuunnitelman toteutumista. Sijoitussuunnitelma kattaa myös omistajapolitiikan, yhteiskuntavastuullisuuden sekä omistajaohjauksen periaatteet.

Hajautamme monipuolisesti omaisuusluokkiin

Tavoitteenamme on pitää sijoitussalkku mahdollisimman tuottavana ja samalla kokonaisriskitaso alhaisena löytämällä monipuolisia tuoton lähteitä. Hajauttaminen eri omaisuusluokkiin on tärkeää, koska ne käyttäytyvät eri tavoin eri markkinatilanteissa. Laaja hajautus takaa myös sen, ettei yksittäisen omaisuusluokan tai sijoituskohteen riski nouse merkittäväksi. Eri omaisuusluokkien kesken tehdyn hajauttamisen ansiosta allokaatiota voidaan myös joustavasti muunnella markkinaympäristön muuttuessa.

Hajautus eri omaisuusluokkien sisällä

Hajauttaminen on johtava teema myös eri omaisuusluokkien sisällä. Yksittäiset sijoituskohteet puolestaan valitaan salkunhoitajan analyysin perusteella.

Korkosijoitukset ovat turvaavin omaisuusluokka, jossa luottokelpoisuus ja likviditeetti nousevat tärkeimmiksi tekijöiksi. Korkosijoituksia hajautetaan laajasti eri lainojen liikkeellelaskijoihin ja maturiteetteihin.

Osakesijoitukset hajautetaan maantieteellisesti, toimialoittain ja yrityskoon mukaan. Noteeratut osakkeet ovat Varman salkussa tuottohakuisin ja samalla arvoltaan heilahtelevin omaisuuslaji. Varma on pyrkinyt hakemaan osakkeiden rinnalle sellaisia sijoituksia, jotka tuottavat osakkeiden tapaan mutta joiden heilunta on vähäisempää. Tällaisia ovat muun muassa pääomasijoitukset ja hedge-rahastot.

Ulkoistetuissa sijoituksissa, joita ovat muun muassa pääomasijoitukset ja hedge-rahastot, hajautus toteutetaan rahastotyypeittäin ja eri hallinnointiyhtiöiden kesken. Valittujen rahastojen pitää täyttää tiukimmatkin institutionaaliset vaatimukset. Tunnemme tarkasti kumppanimme, ja toiminta perustuu hyvin pitkäaikaisiin liikesuhteisiin.

Hyödykesijoituksia Varma tekee indeksityyppisesti johdannaisten avulla.

Varman suorat kiinteistösijoitukset sijaitsevat Suomessa. Omaisuus on hajautettu sekä tilatyypeittäin että maantieteellisesti. Noin 57 % kiinteistösijoituksista sijaitsee pääkaupunkiseudulla. Salkku sisältää vuokra-asuntojen lisäksi kaikkia toimitilatyyppejä. Suurin paino on toimisto- ja liiketiloilla.

Tuotto-riskisuhde

Sijoituksissa tähdätään mahdollisimman hyvään tuotto-riskisuhteeseen. Eläkesijoittajalle mieluisissa sijoituskohteissa on pitkällä aikavälillä tasainen tuotto, jonka vuotuinen vaihtelu on vähäistä.

Pyrimme aktiivisesti etsimään erityyppisiä tuottolähteitä. Sijoitus aloitetaan usein pitkän pohjatyön perusteella ja pienellä määrällä, minkä jälkeen sijoituksen osuutta salkussa saatetaan kasvattaa. Tällaisia uudehkoja omaisuusluokkia Varman salkussa ovat hyödyke- ja inflaatiosijoitukset.

Likviditeetti

Mahdollisimman iso osa sijoituksista pidetään likvidissä muodossa. Siitä on ollut hyötyä muun muassa silloin, kun TyEL-lainojen kysyntä on kasvanut. Likviditeetin merkitys korostuu vaikeassa markkinatilanteessa, kun muun muassa osakepainoa pitää voida nopeasti muuttaa markkinatilanteen mukaiseksi.

Varman vastuullisen sijoittamisen periaatteet

Vastuullisuustekijät vaikuttavat kasvavassa määrin yritysten arvoon. Tämä tuo uusia haasteita ennen kaikkea yhtiöille mutta myös sijoittajille. Sijoittajan on taloudellisen analyysin lisäksi arvioitava sijoituskohteita entistä laajemmin.

Vastuullinen sijoittaminen tarjoaa kehikon, jolla ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallinnointiin liittyvät kriteerit voidaan sisällyttää osaksi sijoitustoimintaa ja omistajakäytäntöjä, tunnistaen, että tekijöillä voi pidemmällä aikavälillä olla merkittävä vaikutus sijoitustuottoihin.

Tavoitteemme

Varma on sitoutunut huomioimaan vastuullisuuden osana sijoitustoimintaansa. Tämä tukee sekä Varman tavoitetta ensiluokkaisesta sijoitusosaamisesta että asemaa pitkäaikaisena eläkesijoittajana.

Lähestymistapamme

Varman vastuullisen sijoittamisen periaatteet kattavat Varman koko sijoitusomaisuuden.

Periaatteiden lähtökohtana on sijoituskohteille olennaisten vastuullisuustekijöiden tunnistaminen ja niihin keskittyminen. Tavoitteenamme on vastuullisuuden systemaattinen sisällyttäminen sijoitusprosesseihin. Sijoitustoiminnan perimmäinen tavoite on sijoitusten tuotto, joka on huomioitava vastuullisen sijoittamisen periaatteiden soveltamisessa ja resurssien allokoinnissa.

Huomioimme sijoitustoiminnassamme kansainvälisesti tunnistetut periaatteet ja normit kuten YK:n Global Compact -yritysvastuualoitteen, OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille ja ILO:n työelämän konventiot.

Varma on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet ("Principles for Responsible Investment", "PRI").

Varma sitoutuu vastuullisen sijoittamisen periaatteillaan

- liittämään ympäristöön, yhteiskuntaan sekä hallintotapaan liittyvät näkökohdat osaksi sijoitustutkimuksia ja päätöksentekoprosesseja.
- toimimaan aktiivisena omistajana ja soveltamaan ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyviä näkökohtia omistajakäytäntöihimme. Olemme myös valmiita keskustelemaan omasta lähestymistavastamme ja kriteereistämme sijoituskohteidemme kanssa.
- arvioimaan yhtiö-, sektori- ja omaisuusluokkatasolla tarkoin sijoituskohteita, joissa on keskimääräistä suurempia ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallinnointiin liittyviä riskejä. Tavoitteenamme on vaikuttaa sijoituskohteisiin tilanteen korjaamiseksi poissulkemisen sijasta Poissulkeminen on kuitenkin mahdollista, etenkin tuloksettomina päättyneiden keskustelujen jälkeen.
- edistämään sijoituskohteiden asianmukaista raportointia ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyvissä asioissa.
- edistämään vastuullista sijoittamista sijoitustoimialalla yhteistyössä muiden sijoittajien, PRI:n ja muiden toimijoiden kanssa.

- raportoimaan toimistaan ja työn edistymisestä vastuullisen sijoittamisen periaatteidemme käyttöönotossa. Määrittelemme vuosittain toimintamme tavoitteet ja seuraamme edistymistämme. Raportoimme toimistamme vuositasolla.

Varma sulkee eettisin perustein pois suorista sijoituksistaan yhtiöt, jotka keskittyvät tupakan valmistukseen tai ydinasetuotantoon.

Varma on sitoutunut toimimaan verolakien ja -säännösten mukaisesti ja suhtautuu torjuvasti toimiin, joilla pyritään liiketoiminnallisten tavoitteiden sijasta hankkimaan lain tarkoituksen vastaisia veroetuja. Varman periaatteena on välttää sijoitustuottojen kaksinkertaista verotusta, joka johtaisi Varman sijoitusten alhaisempaan tuottoon ja on siten sijoitustoiminnan perimmäisen tuottotavoitteen vastainen.

Omaisuusluokkakohtaiset käytännöt

Varman yleisten vastuullisen sijoittamisen periaatteiden soveltaminen vaihtelee omaisuusluokasta ja sijoitustavasta riippuen. Varman omaisuusluokat ovat korkosijoitukset, osakesijoitukset, pääomasijoitukset, kiinteistöt ja hedgerahastot. Varman vastuullisen sijoittamisen periaatteet antavat yleiset suuntaviivat toiminnalle, ja niiden perusteella määritellään tarkemmat käytännöt omaisuusluokittain.

Periaatteista yleisesti

Varman vastuullisen sijoittamisen periaatteet ovat mukana Varman sijoitustoimintaa ohjaavassa sijoitussuunnitelmassa. Lisäksi Varma on julkaissut erilliset omistajaohjauksen periaatteet, jossa käsitellään linjauksia listayhtiöiden hallinnoinnin suhteen.

Varman hallitus hyväksyy vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Periaatteita päivitetään vastuullisen sijoittamisen toimintamme kehittyessä ja uusien huomioitavien asioiden noustessa esiin. Hallitukselle raportoidaan toiminnasta vuosittain.

Vahva sijoitusvuosi 2013

Vuonna 2013 osakekurssit nousivat voimakkaasti. Korkotaso säilyi puolestaan matalana, kun Euroopan ja Yhdysvaltain keskuspankit jatkoivat vahvasti elvyttävää rahapolitiikkaa. Pitkät korot nousivat, mutta ovat edelleen historiallisesti alhaisella tasolla. Varman sijoitustuotto muodostui erittäin hyväksi ja vakavaraisuus vahvistui entisestään.

Varman sijoitusten arvo oli vuoden 2013 päättyessä 37,7 (34,4) miljardia euroa ja niiden tuotto 9,0 (7,7) %. Tuottokehityksen ansiosta vakavaraisuus vahvistui 31,6 (28,0) %:iin, mikä antaa hyvän puskurin pääomamarkkinoiden mahdollisille heilahteluille.

Tulos kehittyi tasaisesti koko vuoden ajan lukuun ottamatta kesäkuussa tapahtunutta osakekurssien hetkellistä notkahdusta ja pitkien korkojen nousua. Vuoden jälkipuoliskolla osakekurssien nousu vahvistui.

Sijoitusympäristö oli lähes koko vuoden ajan kohtuullisen myönteinen. Euroalueeseen liittyvä epävarmuus hellitti selvästi vuoden aikana, ja mm. Espanjan ja Italian lainojen korot laskivat ja niiden likviditeetti parani. Yhdysvaltain talouden elpyminen ja odotukset Euroopan kasvun viriämisestä loivat pohjaa osakekurssien nousulle. Myös korkotason säilyminen matalana ja korkosijoitusten heikot tuotto-odotukset tukivat osakemarkkinoita.

Kansantaloudellinen tilanne poikkesi merkittävästi pääomamarkkinoiden kehityksestä. Euroopassa ja Suomessa bruttokansantuotteen kehitys oli heikko, työttömyys pysyi korkeana ja velkaantuneisuus jatkoi kasvuaan. Kotimaiset yritykset ilmoittivat vuoden aikana useista irtisanomisista ja lomautuksista. Lisäksi investointien määrä oli vähäinen. Pörssikurssien nousu on kuitenkin merkki uskosta yhtiöiden tuloksentekokykyyn jatkossa.

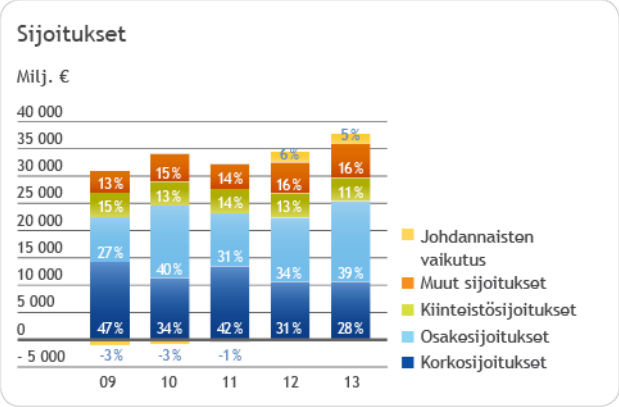

Vuoden aikana Varma kasvatti osakesijoitusten osuutta, pienensi korko- ja kiinteistösijoitusten osuutta, ja säilytti muiden sijoitusten osuuden ennallaan.

Erittäin hyvä sijoitustulos

Varman sijoitusten kokonaistuotto oli 9,0 (7,7) %. Parhaiten tuottivat osakesijoitukset. Myös korkosijoitusten, kiinteistöjen ja muiden sijoitusten tuotto oli positiivinen.

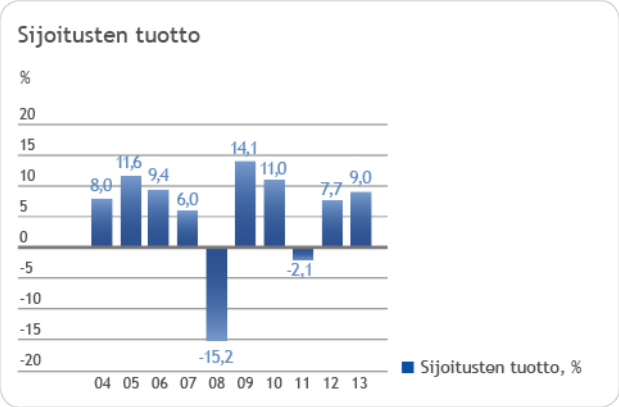

Varman 10 vuoden nimellinen keskituotto oli 5,6 %. Finanssikriisin jälkeinen aika on ollut sijoituksellisesti erittäin hyvä epävarmasta taloustilanteesta huolimatta. Viiden vuoden keskituotto nousi 7,8 %:iin. Inflaatio huomioon otettuna reaalituotoksi muodostui 5,8 %.

Varman 9,0 %:n sijoitustuloksessa osakkeiden vaikutus oli määräävin 7,4 prosenttiyksikköä. Korkosijoitusten vaikutus oli 0,4, kiinteistöjen 0,4 sekä muiden sijoitusten 0,8 prosenttiyksikköä.

Sijoitustoiminnassa korostuivat vahvan vakavaraisuusaseman turvaaminen, sijoitusten monipuolinen hajauttaminen ja vahva panostus riskienhallintaan. Sijoitusten riskienhallinnassa käytetään myös johdannaisia, erityisesti suojaustarkoituksessa ja salkun riskitason säätelyssä.

Varmalla on dollarimääräisiä sijoituksia hedge-rahastoissa, osakkeissa, yrityslainoissa ja pääomarahastoissa. Varman toimintapolitiikan mukaisesti pääosa valuuttakurssiriskistä oli suojattuna. Hajautussyistä osa valuuttapositiota pidettiin vuoden aikana avoimena, jolloin Yhdysvaltain dollarin heikkeneminen hieman heikensi kokonaistulosta. Operatiivisesti valuuttariskiä hallinnoidaan yhtenä kokonaisuutena, tulosluvuissa valuuttatulos sisältyy eri omaisuusluokkien tuottoon.

Sijoitukset riskin mukaan ryhmiteltynä

	Riskija-kauma 12/2013 milj. €	**%**	Riskija-kauma 12/2012 milj. €	%	**Tuotto MWR 1-12/2013 %**	Tuotto MWR 1-12/2012 %	Volati-liteetti 24 kk
Korkosijoitukset	**10 624**	**28**	**10 666**	**31**	**1,2**	**4,4**	
Lainasaamiset	**2 026**	**5**	2 441	7	**3,3**	3,2	
OECD/ETA-julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	**3 869**	**10**	4 052	12	**-1,8**	3,6	2,3 [2]
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	**5 363**	**14**	5 347	16	**3,0**	8,1	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	**-635**	**-2**	-1 175	-3	**-0,4**	0,7	
Osakesijoitukset	**14 756**	**39**	**11 727**	**34**	**21,8**	**14,5**	
Noteeratut osakkeet	**11 579**	**31**	8 567	25	**23,7**	14,9	13,2
Pääomasijoitukset	**2 175**	**6**	2 394	7	**12,1**	13,0	
Noteeraamattomat osakkeet	**1 002**	**3**	766	2	**26,7**	15,5	
Kiinteistösijoitukset	**4 304**	**11**	**4 463**	**13**	**3,1**	**4,5**	
Suorat kiinteistösijoitukset	**3 739**	**10**	3 961	12	**2,0**	4,6	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	**565**	**1**	503	1	**11,6**	3,1	
Muut sijoitukset	**6 157**	**16**	**5 640**	**16**	**4,5**	**6,0**	
Hedge-rahastosijoitukset	**4 850**	**13**	3 779	11	**8,8**	6,8	1,8
Hyödykesijoitukset	**201**	**1**	289	1			
Muut sijoitukset	**1 106**	**3**	1 571	5	**-6,3**	6,0	
Sijoitukset yhteensä	**35 840**	**95**	**32 496**	**94**	**9,0**	**7,7**	**3,3**
Johdannaisten vaikutus [1]	**1 878**	**5**	1 910	6			
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	**37 718**	**100**	**34 406**	**100**			

Kaikkien joukkovelkakirjalainojen modifioitu duraatio on 4,1.

[1] Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen.
[2] Volatiliteetti on laskettu kaikista (ei pelkästään julkisyhteisöjen) joukkovelkakirjalainoista.

Matala korkotaso heijastui korkosijoituksiin

Korkosijoitusten osuus Varman sijoituksista oli vuoden lopussa 28 (31) %, markkina-arvoltaan 10,6 miljardia euroa. Sijoitukset koostuivat valtionlainoista, yritysten liikkeelle laskemista joukkovelkakirjalainoista, rahamarkkinasijoituksista ja lainasaamisista, joista pääosan muodostavat TyEL-lainat.

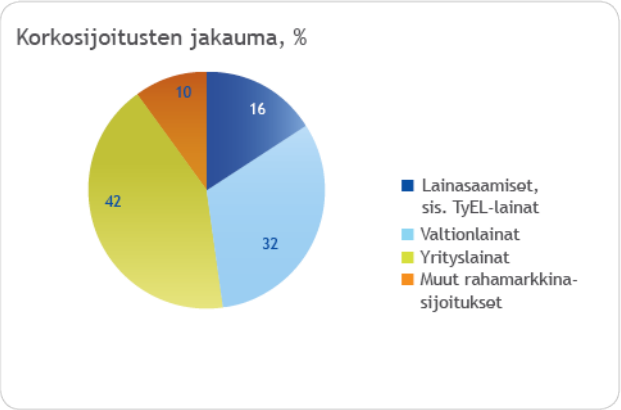

Varman korkosijoitusten tuotto oli 1,2 %. Korkotuotto muodostui kaksijakoisesti. Lainasaamisten ja yrityslainojen tuotot olivat vallitsevaan korkotasoon nähden hyviä. Valtionlainoissa puolestaan tuottoa painoivat pysyttäytyminen parhaan luottokelpoisuuden velkakirjoissa sekä pitkien korkojen nousu vuoden aikana.

Inflaatio on pysytellyt vallitsevaa korkotasoa korkeampana, jolloin positiivisen reaalituoton saavuttaminen korkosijoituksissa on haasteellista. Korkotuotto myös kääntyy helposti negatiiviseksi, jos korkotaso nousee.

Varma jatkoi valtionlainoissa varovaista riskipolitiikkaa keskittäen sijoitukset parhaan luottokelpoisuuden lainoihin. Valtionlainojen osuutta sijoituksista vähennettiin, ja niiden osuus oli 10 % ja tuotto -1,8 %. Konservatiivinen sijoituspolitiikka heikensi tuottoja. Euroalueen tilanne helpottui vuoden 2013 aikana, ja aiemmin korkealla olleet Italian ja Espanjan korot jatkoivat laskuaan.

Yritysten joukkovelkakirjalainojen tuotto säilyi kohtuullisen hyvänä 3,0 %:ssa. Riskinvalinnassa onnistuttiin hyvin, sillä vastaava indeksituotto oli nollatasoa. Niiden osuus pieneni vuoden aikana ja oli 14 %.

TyEL-lainojen tuotto hyvä

Lainasaamiset koostuvat valtaosaltaan asiakkaille myönnettävistä TyEL-lainoista. Niiden osuus sijoituksista pieneni vuoden 2013 aikana 7 %:sta 5 %:iin, kun uusien lainojen kysyntä laski ja vanhoja lainoja lyhennettiin. Tuotto oli hyvä ja yleistä korkotasoa selvästi korkeampi 3,3 %.

TyEL-lainojen korko on sidottu Euroopan alueen valtioiden korkotasoon ja ne on katettu vakuuksilla, pääasiassa pankkitakauksilla.

Huipputuotto osakesijoituksissa

Osakesijoitukset tuottivat erittäin hyvin ja omaisuusluokista selkeästi parhaiten. Niiden osuus Varman sijoitusomaisuudesta oli 39 (34) %, ja niiden tuotto oli 21,8 (14,5) %. Osakesijoitukset koostuvat noteeratuista osakkeista (31 %), pääomasijoituksista (6 %) ja noteeraamattomista osakkeista (3 %). Osakesijoituksissa on takana viiden vuoden erittäin hyvä jakso ja niiden keskituotto vuosina 2009–2013 oli 14,2 %.

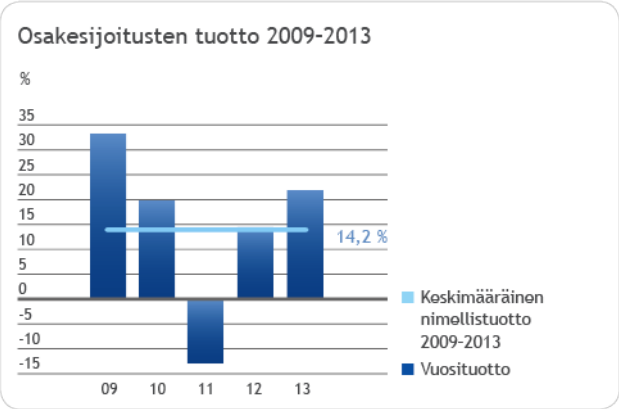

Pörssikurssien nousu ennätystasoa

Noteerattujen osakkeiden tuottokehitys oli erittäin hyvä. Tuotto kertyi kehittyneiltä markkinoilta, erityisesti Yhdysvalloista, ja Suomen tuotto oli vahva. Kurssitasot nousivat vuoden aikana, ja pörssiyhtiöt jakoivat hyviä osinkoja. Kehittyvien markkinoiden tuotto jäi puolestaan hieman negatiiviseksi.

Varman noteerattujen osakkeiden tuotto nousi 23,7 (14,8) %:iin. Parhaiten salkussa tuottivat suomalaiset osakkeet 33,7 (21,3) %, ja yhdysvaltalaisten osakkeiden nousu oli samaa luokkaa 31,8 (14,9) %. Erityisen vahvaa oli Varman merkittävimmän omistuksen Sampo Oyj:n kehitys vuosituoton ollessa 55,8 %.

Osakekurssit kehittyivät tasaisesti vuoden aikana lukuun ottamatta kesäkuussa tapahtunutta notkahdusta. Markkinoiden luottamus palautui kuitenkin nopeasti, ja loppuvuosi oli erittäin vahva. Yhdysvaltain pörssi toimi koko vuoden kurssinousun veturina.

Talousympäristön näkökulmasta osakemarkkinoiden näkymät ovat haastavat. Yhdysvaltain talouden piristyminen ja matala korkotaso tukivat pörssiosakkeiden arvonnousua. Kursseihin on kuitenkin ladattu paljon odotuksia yhtiöiden tulosten paranemisesta. Osakkeiden hinnat liikkuvat herkästi myös alaspäin, mikäli talousodotukset vähänkin heikkenevät tai korkotaso nousee.

Varman noteeratuista osakesijoituksista kotimaisten osakkeiden osuus oli vuoden päättyessä 46 %. Eurooppalaisten osuus oli 24 %, yhdysvaltalaisten 19 % ja muiden alueiden 11 %. Kotimaisten osakkeiden korkean osuuden vastapainona Varma on hajauttanut sijoituksiaan laajasti Suomen ulkopuolella paitsi kansainvälisiin osakkeisiin myös pääomasijoituksiin, hedge-rahastoihin ja yrityslainoihin.

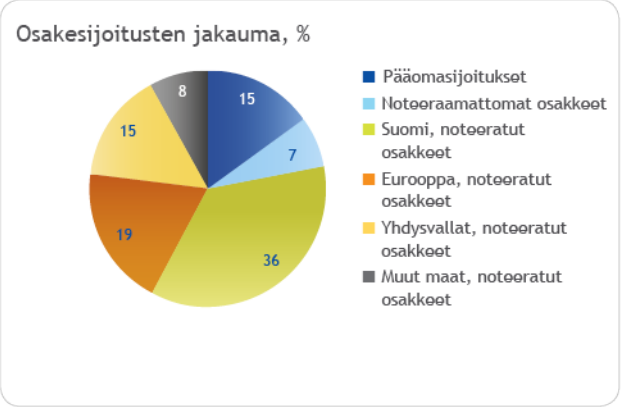

Hyvä tuotto pääomasijoituksista ja noteeraamattomista osakkeista

Myös pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet tuottivat hyvin. Pääomasijoitukset (private equity) tuottivat 12,1 (13,0) ja noteeraamattomat osakkeet 26,7 (15,5) %.

Pääomasijoituksista lähes puolet on sijoitettu Yhdysvaltoihin ja muu osa pääosin Eurooppaan ja Pohjoismaihin. Arvonkehitys oli vahvaa kaikilla alueilla. Pörssikurssien nousu ja pääomarahastojen salkkuyhtiöiden positiivinen tuloskehitys heijastuivat hyvänä tuottona. Pääomarahastot käyttivät hyväkseen markkinoiden vahvaa kysyntää ja tekivät huomattavan määrän realisointeja. Uusia sijoituksia puolestaan tehtiin suhteellisen vähän, jolloin sijoitusten kokonaismäärä hieman pieneni. Yhdysvalloissa aktiviteetti rahoitus- ja yrityskauppamarkkinoilla oli vilkasta, ja sieltä saatiin paljon pääomanpalautuksia.

Noteeraamattomiin osakkeisiin sisältyvät Varman omistukset asuntokiinteistöjä omistavissa SATO Oyj:ssä ja VVO-yhtymä Oyj:ssä sekä metsäyhtiö Tornator Oyj:ssä. Näiden yhtiöiden kehitys oli osingonjaon ja arvonnousun ansiosta erittäin hyvä.

Pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet muodostavat pitkäjänteisen omaisuusluokan ja niiden pitkäaikainen tuotto on ollut erittäin hyvä.

15 suurinta osakesijoitusta

	milj. €	Varman omistus-osuus osakkeista %
Sampo Oyj	**1 568**	**7,85**
Nokia Oyj	**497**	**2,28**
Nordea Bank AB	**389**	**0,99**
Wärtsilä Oyj Abp	**367**	**5,20**
SATO Oyj	**340**	**45,67**
Nokian Renkaat Oyj	**314**	**6,75**
Elisa Oyj	**178**	**5,58**
KONE Oyj	**170**	**1,07**
UPM-Kymmene Oyj	**142**	**2,19**
Amer Sports Oyj	**125**	**6,99**
Kemira Oyj	**115**	**6,09**
Stora Enso Oyj	**114**	**1,99**
Sponda Oyj	**99**	**10,27**
Metso Oyj	**90**	**1,93**
YIT Oyj	**86**	**6,63**

Varman kiinteistösalkun käyttöaste on hyvä

Suomen kiinteistökaupan volyymi pysytteli matalalla tasolla alkuvuonna 2013. Uudet asunto- ja hoivakiinteistöihin erikoistuneet kiinteistörahastot kuitenkin ostivat salkkuihinsa aktiivisesti kohteita. Loppuvuodesta markkinat vilkastuivat ja kiinteistökaupan volyymi kasvoi merkittävästi useiden toimitilakauppojen ansiosta. Suomen kiinteistökaupan kokonaisvolyymi oli vuonna 2013 yhteensä noin 2,4 miljardia euroa. Kansainvälisten sijoittajien kiinnostus Suomessa sijaitsevia kohteita kohtaan kasvoi. Vuoden aikana toteutuneista kaupoista 30 % oli kansainvälisten sijoittajien tekemiä.

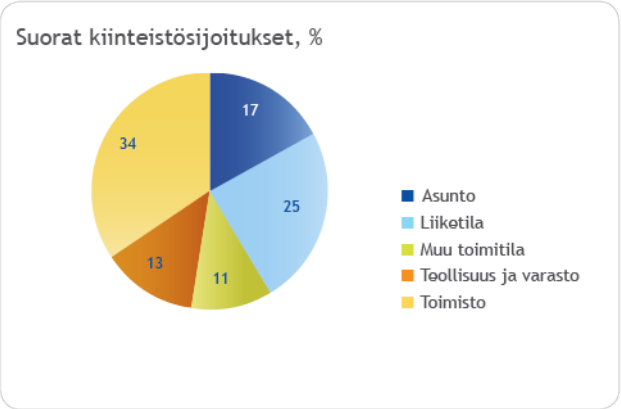

Vuonna 2013 Varma teki kiinteistösijoituksia 84 miljoonan euron arvosta. Varmalla oli rakenteilla yhteensä 230 uutta vuokra-asuntoa pääkaupunkiseudulle. Toimitilainvestoinneissa painopiste siirtyi uusien kohteiden hankinnasta ja uudisrakentamisesta kohteiden kehittämiseen sekä ylläpito- ja peruskorjausrakentamiseen. Lisäksi Varma myi vuoden aikana yhteensä 25 kiinteistökohdetta. Varman kiinteistösijoitusten kokonaistuotto oli yhteensä 3,1 (4,5) %.

Suomen taloustilanteen epävarmuus on heijastunut viime vuosina myös toimitilojen vuokramarkkinoihin. Varsinkin pääkaupunkiseudun toimistotilojen vajaakäyttöaste on korkealla tasolla, mutta myös muilla alueilla ja muissa tilatyypeissä vajaakäyttöasteet ovat nousseet. Haastavasta markkinatilanteesta huolimatta Varman omistamien kiinteistökohteiden käyttöasteet pysyivät vuonna 2013 hyvällä tasolla. Varman suoraan omistetun kiinteistösalkun vajaakäyttöaste oli vuoden 2013 lopussa vain 5,3 %.

Vuonna 2013 tehtyjen, suoraan omistetun kiinteistöomaisuuden käypien arvojen muutosten vaikutus oli yhteensä -131 miljoonaa euroa. Varman suoraan omistetun kiinteistökannan markkina-arvo oli vuoden lopussa noin 3,7 miljardia euroa. Suorien kiinteistösijoitusten sitoutuneen pääoman tuotto oli 2,0 (4,6) %. Salkun arvoon ja kokonaistuottoon vaikuttivat tehdyt käypien arvojen muutokset sekä kohteiden myynnit.

Vuoden 2013 aikana Varma aktivoitui epäsuorien ja kansainvälisten kiinteistösijoitusten lisäämisessä. Kansainvälisten ja kotimaisten rahastomuotoisten kiinteistösijoitusten arvo oli vuoden lopussa yhteensä 565 miljoonaa euroa ja tuotto 11,6 (3,1) %.

Energiatehokkuus pienentää kiinteistöjen hiilijalanjälkeä

Varma on panostanut merkittävästi energiankulutuksen vähentämiseen toimitilakiinteistöissään. Tavoitteena on vähentää energiankulutusta 6 %:lla vuoteen 2016 mennessä.

Säästötoimissa on keskitytty mm. valaistuksen, ilmanvaihdon ja lämmönohjauksen säätöön. Noin 70 Varman omistamaan kiinteistöön on 2011–2013 tehty yli 370 energiansäästötoimenpidettä, joilla on saavutettu noin 500 000 euron vuosisäästöt. Se vastaa 470 sähkölämmitteisen omakotitalon vuosittaista energiankulutusta.

Vuosien 2011−2013 säästötoimilla on pienennetty Varman kiinteistöjen hiilijalanjälkeä 1 800 hiilidioksiditonnilla.

Hedge-rahastoilla onnistunut vuosi

Muiden sijoitusten osuus Varman sijoituksista oli 16 (16) %. Ne koostuvat hedge-rahastoista, 13 %, ja inflaatiosijoituksista, 3 %, sekä pienehköstä hyödykepositiosta. Sijoitukset tuottivat 4,5 (6,0) %.

Hedge-rahastosijoitusten tuotto oli 8,8 (6,8) %. Tuotto kertyi tasaisesti, ja sen heilunta oli vähäistä. Sijoitukset hedge-rahastoihin ovat lähes kokonaisuudessaan dollarimääräisiä. Euron kurssimuutokset hieman pienensivät tuottoa, ja valuuttamuutoksista puhdistettuna hedge-rahastojen tuotto oli 11,2 %. Viiden vuoden tuotto on ollut tasainen ja erittäin hyvä, 12,1 %, mikä on parantanut Varman kokonaistuottoja merkittävästi.

Inflaatiosijoitukset sisältävät hyvän luottokelpoisuuden omaavien valtioiden liikkeelle laskemia, inflaatioon sidottuja joukkovelkakirjalainoja. Niiden tuotto oli -8,2 (6,5) %. Tuottoon vaikuttivat reaalikorkojen nousu ja inflaation hidastuminen. Lainoilla on tyypillisesti pitkä maturiteetti, jolloin reaalikorkojen nousu ja inflaation hidastuminen heikensivät niiden pääoma-arvoja.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Selvitys perustuu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin, jota Varma noudattaa työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan soveltuvin osin; poikkeamat selostetaan jäljempänä kohdassa "Selonteko hallinnointikoodia koskevista poikkeuksista". Tämä selvitys kuvaa tilannetta 31.12.2013. Ajantasainen selvitys on nähtävissä osoitteessa www.varma.fi.

Kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä

Varman taloudellista raportointia sääntelevät kirjanpito-, osakeyhtiö-, vakuutusyhtiö- ja työeläkevakuutusyhtiölain sekä vakavaraisuusrajan laskemista ja vastuuvelan kattamisesta koskevan lain lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön asetus vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä, kirjanpitoasetus, sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamat laskuperusteet sekä Finanssivalvonnan antamat määräykset.

Varman hallitus päättää sisäisen valvonnan sisällöstä ja organisoinnista, sisäisen valvonnan osa-alueiden ja periaatteiden toteuttamisesta sekä vahvistaa yhteiset suuntaviivat Varma-konsernin sisäiselle valvonnalle ja vahvistaa riskienhallintasuunnitelman. Hallitus arvioi vuosittain, onko sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty. Hallitukselle toimitettavan taloudellisen raportoinnin sisältö on määritelty sekä hallituksen työjärjestyksessä että sijoitussuunnitelmassa.

Taloudellinen raportointi hallitukselle, johdolle sekä viranomaisille toteutetaan raportoitavasta toiminnosta riippumattomasti taloushallinnossa. Yhtiön tulos ja vakavaraisuusasema lasketaan päivittäin.

Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti muun muassa kokonaistulos, tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin, vakavaraisuusasema, sijoitukset tuottoineen riskin mukaan luokiteltuina, johdannais- ja valuuttapositiot, riskikeskittymät sekä kate. Lisäksi taloushallinto raportoi sijoitussuunnitelman mukaisten riskirajojen seurannasta ja päätösvaltuuksien käytöstä sekä suorittaa sijoitusten arvostukseen kohdistuvia kontrolleja. Edellisen lisäksi sijoitustoiminto raportoi toiminnastaan erikseen hallitukselle. Päätösvaltuuksien ja allokaation noudattamista sekä sijoitustoimeksiantoja seurataan päivittäin. Aktuaaritoimi huolehtii siitä, että vakuutusmaksut ja vastuuvelka lasketaan laskuperusteiden sekä sosiaali- ja terveysministeriön että Finanssivalvonnan määräysten mukaisesti.

Säännösten edellyttämän informaation lisäksi Varma tekee osavuosiraportin vuosineljänneksittäin. Varma julkaisee läpinäkyvyyden lisäämiseksi muun muassa taseen ja tuloslaskelman käyvin arvoin sekä sijoitukset ja niiden tuotot riskin mukaisesti ryhmiteltyinä.

Varman taloudellisen raportoinnin kannalta merkittävimmät elementit ovat sijoitusten arvostus ja sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin, vastuuvelalle hyvitettävä korko sekä yhtiön vakavaraisuus (toimintapääoma) suhteessa vakavaraisuusrajaan, joka puolestaan määräytyy sijoitusten riskialttiudesta (vakavaraisuusluokittelusta).

Vakavaraisuustunnuslukujen pohjalta määräytyy sijoitustoiminnan riskinkantokyky. Vastuuvelan katteena olevan omaisuuden riittävyys tulee olla jatkuvasti tiedossa.

Vastuuvelka lasketaan tilinpäätöshetkellä ja tilivuoden aikana parhaiden vakuutusteknisten arvioiden mukaisesti. Tarkka vuosilaskenta valmistuu loppukeväällä. Työeläkelaitosten vastuunjako tehdään Eläketurvakeskuksen kautta vuosittain.

Riskiä ottavasta toiminnosta riippumattoman aktuaaritoimessa sijaitsevan sijoitusriskienhallinnan tehtävänä on muun muassa sijoitusten sisältämien riskien tunnistaminen, riskitason mittaaminen ja raportointi.

Hallitus päättää johdannaissopimusten käyttämistä koskevat perusteet ja sijoitusten vakavaraisuusluokittelun perusteet. Sijoitustoiminto tekee esitykset ja toimitusjohtaja päätökset sijoitusten riskiluokittelusta hallituksen luokitteluperusteita noudattaen, ja riippumaton riskienhallintatoiminto antaa lausunnon esityksistä. Sijoitusten vakavaraisuusluokittelu tarkastetaan säännöllisesti. Hallitukselle laaditaan riippumaton seurantaraportti johdannaissopimusten käytöstä sekä niiden vaikutuksesta vakavaraisuusrajaan.

Taloudellisesta raportoinnista on yhtiössä laadittu yksityiskohtaisia toiminnan kuvauksia ja työohjeita. Taloudellisen raportoinnin luotettavuutta tukee periaate, jonka mukaan yhtiön liikekirjanpito on aina jaksotettuna ajan tasalla käyvin arvoin ja että sen tiedot täsmäävät sekä reskontrina toimivien eri sijoituslajireskontrajärjestelmien että raportoinnissa käytettävän tietovaraston kanssa.

Tarkka vastuuvelka lasketaan vuosittain. Vuoden aikana vastuuvelan laskennassa käytetään eläkevakuutustoiminnan rekisteritietojen ohella vakuutusteknisiä analyysejä. Vakuutusriskejä analysoidaan muun muassa riskiperusteanalyysillä (kuolevuus, työkyvyttömyysintensiteetti), tilinpäätös- ja liiketulosanalyyseilla (vakuutustekniikka, vastuunjako) sekä muun muassa maksutappioita ja työkyvyttömyyseläkemenoa tilastoitaessa.

Tilinpäätöstä laadittaessa vakuutettujen palkkasumma on arvio. Tämä heijastuu yhtiön maksutuloon ja vastuuvelan suuruuteen, mutta ei vaikuta juuri yhtiön tulokseen.

Varman taloudelliseen raportointiin liittyvät operatiiviset riskit kartoitetaan säännöllisesti. Tunnistettujen riskien vaikutusten merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä arvioidaan riskikohtaisesti.

Tilintarkastus

Varman yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokous valitsee yhtiölle kaksi tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa. Tilintarkastajien ja varatilintarkastajien tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymiä tilintarkastajia. Tilintarkastajaksi ja varatilintarkastajaksi voidaan valita myös tilintarkastusyhteisö.

Tilintarkastajien toimikausi kestää valintaa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

Voimassaolevan tilintarkastusta koskevan lainsäädännön mukaan tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa Varman kirjanpito, toimintakertomus, tilinpäätös ja konsernitilinpäätös sekä hallinto. Tilintarkastus tulee tehdä hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Tilintarkastajat raportoivat työstään, havainnoistaan ja johtopäätöksistään yhtiökokoukselle osoitettavassa tilintarkastuskertomuksessa. Tämän lisäksi tarkastajat raportoivat sisäistä valvontaa, taloudellista raportointia sekä muita tarkastustoimenpiteitä koskevista havainnoistaan hallituksen tarkastusvaliokunnalle, hallitukselle, hallintoneuvostolle, toimivalle johdolle sekä valvovalle viranomaiselle.

Tilintarkastajat toimittavat vuosittain yhtiön hallitukselle voimassa olevan lainsäädännön mukaisen kirjallisen vahvistuksen riippumattomuudestaan. Yhtiön hallitus arvioi tilintarkastajien riippumattomuutta vuosittain.

Yhtiökokouksen 21.3.2013 päätöksen mukaisesti Varman varsinaisena tilintarkastajana tilikaudella 2013 toimivat KHT Raija-Leena Hankonen (Varman tilintarkastaja vuodesta 2007) ja KHT Petri Kettunen (Varman tilintarkastaja vuodesta 2012). Varatilintarkastajina toimivat KHT Paula Pasanen ja KHT-yhteisö KPMG Oy Ab.

Tilintarkastajien palkkio vuoden 2013 lakisääteisestä tilintarkastuksesta oli 233 519 euroa. KPMG Oy Ab:n palkkio muista kuin tilintarkastukseen liittyvistä asiantuntijapalveluista oli vuonna 2013 yhteensä 78 375 euroa.

Sisäinen tarkastus

Varman sisäinen tarkastus toimii sisäisen tarkastuksen ammattistandardeissa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti. Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoitus on tukea organisaation tavoitteiden saavuttamista tuottamalla riskienhallinnan ja muun sisäisen valvonnan tilaa koskevia arvioita ja kehitysehdotuksia.

Sisäisen tarkastuksen organisaatioasema, tehtäväalueet, vastuu ja toimivalta on määritelty hallituksen hyväksymässä toimintaohjeessa. Tarkastuskohteet määritellään vuosittain laadittavassa tarkastussuunnitelmassa, joka johtoryhmän ja tarkastusvaliokunnan käsittelyn jälkeen hyväksytään hallituksessa.

Tarkastushavainnot raportoidaan yhtiön johdolle, tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle.

Sisäinen tarkastus on organisoitu toimitusjohtajan alaisuuteen.

Selonteko hallinnointikoodia koskevista poikkeuksista

Seuraavassa esitetään yhteenveto listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksia koskevista poikkeuksista Varmassa.

- Suositus nro 12 – hallitusjäsenten erityinen asettamisjärjestys: Varma poikkeaa suosituksesta, sillä työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki edellyttää, että kaikki jäsenet työeläkevakuutusyhtiön hallitukseen asetetaan hallintoneuvoston toimesta. Suosituksen mukainen järjestys, jossa enemmän kuin puolet jäsenistä nimittää yhtiökokous, ei siten ole lain sallima.
- Suositus nro 14 – riippumattomien hallitusjäsenten määrä: Varman hallituksen varsinaisista jäsenistä kahdeksan ja varajäsenistä kaksi olivat sellaisia, jotka kuuluivat toimivaan johtoon Varman asiakasyrityksessä. Tällöin suositus riippumattomien hallitusjäsenten enemmistöstä ei täyty; nämä tiedot on esitetty Hallituksen jäsenet -osiossa. Poikkeus liittyy Varman yhtiömuodon keskinäisyyteen. Keskinäisessä yhtiössä asiakkuus tuottaa osakkuuden yhtiössä ja poikkeus suosituksesta kompensoi näin sitä, että työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain myötä yhtiökokous ei aseta hallituksen enemmistöä suosituksen nro 12 tarkoittamalla tavalla. Lisäksi asiakkuusedustus hallituksessa varmentaa osaltaan sitä, että Varma toimii tehokkaasti lakisääteisen työeläketurvan toimeenpanossa.
- Suositukset nro 25, 26, 29 ja 32 – riippumattomien valiokuntajäsenten määrä: Hallituksen nimitys- ja palkkiovaliokunta -osiossa esitellyn nimitys- ja palkkiovaliokunnan kolmesta jäsenestä yksi ja tarkastusvaliokunnan (Hallituksen tarkastusvaliokunta -osiossa) neljästä jäsenestä kolme kuuluu toimivaan johtoon Varman asiakasyrityksessä. Poikkeuksen perustelu on sama kuin mitä edellä esitetään suosituksen nro 14 osalta Varman toiminnan tehokkuuden varmentamisesta.

Yhtiökokous

Varman ylintä päätösvaltaa käyttävät yhtiökokouksessa osakkaat, joita ovat:

- vakuutuksenottajat, joilla on Varmassa voimassa oleva työntekijöiden eläkkeitä koskevan lainsäädännön mukainen vakuutussopimus;
- yrittäjät, joilla on Varmassa voimassa oleva yrittäjien eläkkeitä koskevan lainsäädännön mukainen vakuutussopimus;
- ne vakuutetut vakuutuskohtaisesti yhdessä, jotka kuuluvat Varmassa voimassa olevan työntekijöiden eläkkeitä koskevan lainsäädännön mukaisen perusvakuutuksen piiriin; ja
- takuuosuuden omistajat.

Osakkaalla yhtiökokouksessa käytettävissä olevien äänten määräytyminen on kuvattu tarkemmin yhtiöjärjestyksessä.

Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain ennen toukokuun loppua. Ylimääräinen yhtiökokous pidetään, milloin hallitus tai hallintoneuvosto katsoo siihen olevan aihetta taikka milloin se vakuutusyhtiölain mukaan on pidettävä.

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouksessa vahvistetaan yhtiön toimintakertomus ja konsernitilinpäätös, päätetään tilikauden tuloksen käsittelystä, päätetään vastuuvapauden myöntämisestä vastuuhenkilöille sekä päätetään hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajien palkkioista. Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat sekä heidän varamiehensä.

Hallintoneuvosto

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaisesti Varmalla on hallintoneuvosto, joka valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa hallintoa. Tämän valvontatehtävän ohella hallintoneuvosto:

- valitsee vaalivaliokunnan ehdotuksen perusteella hallituksen jäsenet ja varajäsenet,
- vahvistaa vaalivaliokunnan ehdotuksen perusteella hallituksen palkkiot,
- nimittää vaalivaliokunnan jäsenistään tai hallituksen jäsenistä,
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä tilintarkastuskertomuksen johdosta.

Hallintoneuvostoon kuuluu 28 jäsentä, jotka valitsee varsinainen yhtiökokous. Valintamenettely on yhtiöjärjestyksen mukaan seuraava:

- seitsemän valitaan henkilöistä, joita ovat ehdottaneet keskeisiä työnantajakeskusjärjestöjä vaalivaliokunnassa edustavat jäsenet,
- seitsemän valitaan henkilöistä, joita ovat ehdottaneet keskeisiä palkansaajakeskusjärjestöjä vaalivaliokunnassa edustavat jäsenet,
- neljätoista valitaan vaalivaliokunnan yhteisen ehdotuksen perusteella.

Jäsenen toimikausi on kolmivuotinen siten, että vuosittain on erovuorossa enintään kymmenen jäsentä. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat vuosittain. Työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki edellyttää, että yksi näistä valitaan vaalivaliokunnassa vakuutettuja edustavien jäsenten ehdotuksesta. Hallintoneuvoston kokoonpano on esitetty vuosikertomuksen Hallintoneuvoston jäsenet -osiossa ja tiedot hallintoneuvostolle maksetuista palkkioista Palkka- ja palkkioselvitys -osiossa.

Hallintoneuvoston jäsenet

Puheenjohtajisto

Tapio Kuula
- Puheenjohtaja
- s. 1957
- Toimitusjohtaja, Fortum Oyj
- Erovuorossa 2015

Jari Paasikivi
- Varapuheenjohtaja
- s. 1954
- Toimitusjohtaja, Oras Invest Oy
- Erovuorossa 2015*

Martti Alakoski
- Varapuheenjohtaja
- s. 1953
- Puheenjohtaja, Sähköalojen ammattiliitto ry
- Erovuorossa 2016

* Jäsenyys päättyi 31.12.2013; Jari Paasikivi on valittu Varman hallituksen jäseneksi 1.1.2014 alkaen.

Jäsenet

Juri Aaltonen
- s. 1969
- Puheenjohtaja, Erityisalojen Toimihenkilöliitto ERTO ry
- Erovuorossa 2015

Petri Castrén
- s. 1962
- Talousjohtaja, Kemira Oyj
- Erovuorossa 2016

Stig Gustavson
- s. 1945
- Vuorineuvos
- Hallituksen puheenjohtaja, Konecranes Oyj
- Erovuorossa 2016

Berndt Brunow
- s. 1950
- Hallituksen puheenjohtaja, Oy Karl Fazer Ab
- Erovuorossa 2016

Erkki Etola
- s. 1945
- Toimitusjohtaja, Etola Oy, Etra Oy ja Tiiviste-Group Oy
- Erovuorossa 2014

Tauno Heinola
- s. 1953
- Toimitusjohtaja, ABB Oy
- Erovuorossa 2014

Tapio Korpeinen
- s. 1963
- Talous- ja rahoitusjohtaja sekä Johtaja, UPM Energy
- Erovuorossa 2014

Olli Luukkainen
- s. 1957
- Puheenjohtaja, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- Erovuorossa 2016

Lauri Peltola
- s. 1963
- Suomen maajohtaja, Stora Enso Oyj
- Erovuorossa 2016

Juhani Pitkäkoski
- s. 1958
- Toimitusjohtaja, Caverion Oyj
- Erovuorossa 2016

Kari Sairo
- s. 1955
- Talouspäällikkö, Metallityöväen Liitto ry
- Erovuorossa 2014

Saana Siekkinen
- s. 1972
- Kehittämisjohtaja, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
- Erovuorossa 2015

Jorma J. Takanen
- s. 1946
- Toimitusjohtaja, Sievi Capital Oyj
- Erovuorossa 2015

Leena Vainiomäki
- s. 1961
- Yritysasiakkaista vastaava johtaja, Danske Bank Oyj
- Erovuorossa 2016

Päivi Kärkkäinen
- s. 1955
- Pääjohtaja, Suomen Kansallisoopperan säätiö
- Erovuorossa 2015

Ilkka Nokelainen
- s. 1957
- Pääluottamusmies, Stora Enso Oyj
- Erovuorossa 2015

Hannu Penttilä
- s. 1953
- Toimitusjohtaja, Stockmann Oyj Abp
- Erovuorossa 2014

Pertti Saarela
- s. 1957
- Toimitusjohtaja, Finrail Oy
- Erovuorossa 2016

Mika Seitovirta
- s. 1962
- Toimitusjohtaja, Outokumpu Oyj
- Erovuorossa 2014

Antti Sippola
- s. 1955
- Liiketoimintajohtaja, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta SOK
- Erovuorossa 2015

Arja Talma
- s. 1962
- Kauppapaikoista ja sijoituksista vastaava johtaja, Kesko Oyj
- Erovuorossa 2015

Kari Virta
- s. 1970
- Toimitusjohtaja, ISS Palvelut Oy
- Erovuorossa 2014

Anssi Vuorio
- s. 1965
- Ict- ja viestintäsektorin johtaja, Ammattiliitto Pro ry
- Erovuorossa 2014

Göran Åberg
- s. 1956
- Toimitusjohtaja, Oy Schenker East Ab
- Erovuorossa 2016

Satu Wrede
- s. 1954
- Hallituksen puheenjohtaja, Metroauto Group Oy
- Erovuorossa 2015

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 21.3.2013 päättyneet jäsenyydet

Ilkka Hallavo
- s. 1956

Antti Piippo
- s. 1947

Riitta Laitasalo
- s. 1955

Markus Rauramo
- s. 1968

Vaalivaliokunta

Hallintoneuvosto nimittää vaalivaliokunnan jäsenistään tai hallituksen jäsenistä. Työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki edellyttää, että joko puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja valitaan vakuutettuja edustavien hallintoneuvostojäsenten ehdotuksesta.

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi Varman vaalivaliokunnassa on neljä muuta jäsentä, joista

- kaksi valitaan vakuutuksenottajia edustavien hallintoneuvostojäsenten ehdotuksesta
- kaksi valitaan vakuutettuja edustavien hallintoneuvostojäsenten ehdotuksesta.

Vaalivaliokunnan puheenjohtajana toimi vuonna 2013 hallintoneuvoston puheenjohtaja Tapio Kuula. Valiokunnan varapuheenjohtaja Martti Alakoski (hallintoneuvoston varapuheenjohtaja), Mikko Mäenpää (hallituksen varapuheenjohtaja) ja Veli-Matti Töyrylä (hallituksen jäsen) edustivat vakuutettuja sekä puheenjohtaja Tapio Kuula, Kari Jordan (hallituksen jäsen) ja Jari Paasikivi (hallintoneuvoston varapuheenjohtaja) vakuutuksenottajia.

Vaalivaliokunta tekee yhtiökokoukselle ehdotuksen hallintoneuvoston jäsenten valinnasta erovuoroisten sijaan ja jäsenten palkkioista sekä vastaavanlaisen ehdotuksen hallintoneuvostolle hallituksen jäsenten osalta. Valiokunnalla ei ole muita tehtäviä.

Hallitus

Hallituksen tehtävänä on huolehtia Varman hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki edellyttää lisäksi, että hallitus laatii sijoitussuunnitelman yhtiön varojen sijoittamisesta.

Hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan. Lisäksi yhtiöllä voi olla toimitusjohtajan sijainen, jonka hallitus nimittää. Hallitus voi nimittää myös muita johtajia.

Hallitus nimittää yhtiön vakuutusmatemaatikon ja yhtiön ylilääkärin.

Hallituksen valinta kuuluu hallintoneuvostolle työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain nojalla. Hallitukseen kuuluu 12 jäsentä ja kolme varajäsentä. Valintamenettely on yhtiöjärjestyksen mukaan seuraava:

- kolme jäsentä ja yksi varajäsen valitaan henkilöistä, joita ovat ehdottaneet keskeisiä työnantajakeskusjärjestöjä vaalivaliokunnassa edustavat jäsenet,
- kolme jäsentä ja yksi varajäsen valitaan henkilöistä, joita ovat ehdottaneet keskeisiä palkansaajakeskusjärjestöjä vaalivaliokunnassa edustavat jäsenet,
- kuusi jäsentä ja yksi varajäsenen valitaan vaalivaliokunnan yhteisen ehdotuksen perusteella.

Hallituksesta on vuosittain erovuorossa neljä varsinaista jäsentä.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat. Työeläkevakuutusyhtiöistä annettu laki edellyttää, että näistä yksi valitaan vaalivaliokunnassa vakuutettuja edustavien jäsenten ehdotuksesta.

Hallituksen kokoonpano vuonna 2013 on esitetty vuosikertomuksen Hallituksen jäsenet -osiossa ja tiedot hallitukselle maksetuista palkkioista Palkka- ja palkkioselvitys -osiossa.

Hallituksen jäsenenä ei ole Varman toimivaan johtoon kuuluvia henkilöitä. Kukaan hallitusjäsenistä ei ole ollut työ- tai toimisuhteessa Varmaan vuonna 2013 tai kahtena sitä edeltävänä vuonna, eikä kukaan heistä saa Varmalta konsultointi- tai muita korvauksia hallitustehtäviin liittymättömistä palveluista tai muusta neuvonnasta.

Varman toimitusjohtaja Matti Vuoria on hallituksen varapuheenjohtajana Sampo Oyj:ssä, jonka toimivaa johtoa on mukana Varman hallituksessa; tämä yhteys perustaa hallinnointikoodin (suositus nro 15) tarkoittaman suhteen.

Hallituksen jäsenet

Sakari Tamminen

Puheenjohtaja

s. 1953, vuorineuvos, kauppatieteiden maisteri

Rautaruukki Oyj:n toimitusjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2008

Metallinjalostajat ry:n puheenjohtaja, Sanoma Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja, Teknologiateollisuus ry:n, Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA:n, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA:n ja World Steel Association hallitusten jäsen sekä European Steel Associationin (EUROFER) varapuheenjohtaja.*

Jäsenyys päättyi 31.12.2013.

Kari Jordan

Varapuheenjohtaja

s. 1956, vuorineuvos, ekonomi

Metsä Groupin pääjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2013, erovuorossa 2016

Metsä Board Oyj:n, Metsä Tissue Oyj:n, Metsä Fibre Oyj:n ja Keskuskauppakamarin hallitusten puheenjohtaja, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:n varapuheenjohtaja sekä Metsäteollisuus ry:n hallituksen jäsen; lisäksi lukuisia hallituksen jäsenyyksiä säätiöissä ja yhdistyksissä. *

Mikko Mäenpää

Varapuheenjohtaja

s. 1954, oikeustieteen kandidaatti

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n puheenjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2000

Eläketurvakeskuksen edustajiston ja Talousneuvoston jäsen sekä Pohjolan Ammatillisen Yhteisjärjestön, Euroopan Ammatillisen Yhteisjärjestön hallitusten jäsen ja Trade Union Advisory Committee to the OECD hallintokomitean jäsen.

Jäsenyys päättyi 31.12.2013.

Riku Aalto

s. 1965, hallintotieteiden maisteri

Metallityöväen Liitto ry:n puheenjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2012, erovuorossa 2014

VVO-yhtymä Oyj:n hallituksen puheenjohtaja, Teollisuuden palkansaajat TP ry:n puheenjohtaja, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n, Työväen Opintorahaston ja VR-Yhtymä Oy:n hallitusten jäsen sekä Työttömyysvakuutusrahaston hallintoneuvoston jäsen.

Mikael Aro

s. 1965, eMBA

VR-Yhtymä Oy:n toimitusjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2010, erovuorossa 2015

Nordic Cinema Groupin hallituksen puheenjohtaja sekä Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:n, Kansallisteatterin, Palvelualojen työnantajat PALTA ry:n, Altia Oyj:n, Suomalais-Venäläinen kauppakamari – SVKK ry:n ja East Office of Finnish Industriesin hallitusten jäsen.*

Johanna Ikäheimo

s. 1968, hallintotieteiden maisteri

Lappset Group Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2009, erovuorossa 2016

FEPI – Federation of European Play Industry:n hallituksen puheenjohtaja ja Kunnan Taitoa Oy:n hallituksen jäsen.*

Ari Kaperi

s.1960, kauppatieteiden maisteri

Nordea Bank AB (publ):n varatoimitusjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2010, erovuorossa 2015

Finanssialan Keskusliitto FK:n hallituksen puheenjohtaja, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry:n hallituksen varapuheenjohtaja, Keskuskauppakamarin, Turun Yliopistosäätiön, Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA:n ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA:n valtuuskuntien jäsen.*

Lasse Laatunen

s. 1950, oikeustieteen kandidaatti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:n työmarkkinajohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 1998, erovuorossa 2015

Eläketurvakeskuksen, Tapaturmavakuutuslaitosten liiton (TVL) ja Kansaneläkelaitoksen hallitusten jäsen.

Karsten Slotte

s. 1953, diplomiekonomi

Varman hallituksen jäsen vuodesta 2009, erovuorossa 2014

Onninen Oy:n, Fiskars Oyj:n, Oriola-KD Oyj:n, Onvest Oy:n, Royan Unibrew A/S:n, Suomalais-ruotsalaisen kauppakamarin ja TT-säätiön hallitusten jäsen sekä Northforce Oy:n hallituksen puheenjohtaja.

Kari Stadigh

s. 1955, diplomi-insinööri, diplomiekonomi

Sampo Oyj:n konsernijohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2008

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan, Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön ja If Skadeförsäkring Holding AB:n (publ) hallitusten puheenjohtaja, Finanssialan Keskusliitto FK:n ja Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:n hallituksen varapuheenjohtaja sekä Nokia Oyj:n ja Nordea Bank AB:n hallitusten jäsen.*

Jäsenyys päättyi 31.12.2013

Kai Telanne

s. 1964, kauppatieteiden maisteri

Alma Media Oyj:n toimitusjohtaja, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2009, erovuorossa 2014

Talentum Oyj:n hallituksen puheenjohtaja ja Teleste Oyj:n hallituksen jäsen.*

Veli-Matti Töyrylä

s. 1953, ekonomi

Asiakasvastuullinen johtaja, Nordea Pankki Suomi Oyj, Nordea Järjestöpankki, Varman hallituksen jäsen vuodesta 2011, erovuorossa 2016

Kaupallisten- ja teknisten tieteiden tukisäätiö Kauten hallituksen puheenjohtaja sekä AKAVA ry:n eläketyöryhmän jäsen.

Varajäsenet

Mikko Ketonen

s. 1945, ekonomi

Varman hallituksen varajäsen vuodesta 1998, erovuorossa 2016

TS-Yhtymä Oy:n, Priimus Group Oy:n, Hansaprint Oy:n ja Salon Seudun Sanomat Oy:n hallitusten puheenjohtaja.*

Arto Kuusiola

s. 1952, kauppatieteiden maisteri

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n talousjohtaja ja johtoryhmän jäsen, Varman hallituksen varajäsen vuodesta 2012, erovuorossa 2016

Asuntosäätiön hallituksen puheenjohtaja sekä International Trade Union Confederation (ITUC):n Internal Auditor ja International Solidarity Fund Management Boardin jäsen.

Liisa Leino

s. 1960, teollisuusneuvos, kasvatustieteen maisteri

Leinovalu Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja, Varman hallituksen varajäsen vuodesta 2011, erovuorossa 2016

Metsä Board Oyj:n, Rautaruukki Oyj:n, Elomatic Oy:n, Partiovaruste Oy:n ja Teknologiateollisuus ry:n hallitusten jäsen sekä Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA:n ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA:n valtuuskuntien jäsen.*

Hallituksen uudet jäsenet 1.1.2014 alkaen (hallintoneuvoston päätös 3.12.2013):

Petri Niemisvirta, s. 1970, oikeustieteen kandidaatti
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön toimitusjohtaja, erovuorossa 2014

Jari Paasikivi, s. 1954, kauppatieteiden maisteri
Oras Invest Oy:n toimitusjohtaja, erovuorossa 2016

Antti Palola, s. 1959, merikapteeni
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n puheenjohtaja, erovuorossa 2015

Hallitusjäsenistä luettelossa *-merkityt kuuluvat Varman merkittävien asiakasyritysten toimivaan johtoon; muut jäsenet ovat hallinnointikoodin (suositus nro 15) tarkoittamalla tavalla riippumattomia.

Hallituksen valiokunnat

Varman hallitus on yhtiöjärjestyksen mukaisesti valinnut keskuudestaan nimitys- ja palkkiovaliokunnan sekä tarkastusvaliokunnan. Lisäksi hallituksen puheenjohtajisto ja toimitusjohtaja kokoontuvat tarvittaessa valmistelemaan hallituksessa käsiteltäviä asioita; puheenjohtajiston muodostavat hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan keskeisiä tehtäviä ovat Varman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan sekä taloudellisen ja muun raportoinnin valvonta sekä tilintarkastajien ja sisäisen tarkastuksen työn etenemisen ja havaintojen seuranta. Valiokunnalla ei ole itsenäistä päätösvaltaa. Valiokunta raportoi toimistaan ja havainnoistaan hallitukselle.

Vuonna 2013 tarkastusvaliokuntaan kuuluivat Sakari Tamminen (puheenjohtaja) sekä Mikko Mäenpää, Karsten Slotte ja Kai Telanne.

Vuonna 2013 tarkastusvaliokunta kokoontui kaksi kertaa. Jäsenten osallistumisaste kokouksiin oli 87,5 prosenttia.

Valiokuntajäsenistä Sakari Tamminen, Karsten Slotte ja Kai Telanne kuuluvat Varman asiakasyritysten toimivaan johtoon hallinnointikoodin (suositus nro 15) tarkoittamalla tavalla.

Nimitys- ja palkkiovaliokunta

Nimitys- ja palkkiovaliokunta valmistelee Varman palkitsemis- ja kannustinjärjestelmät sekä johdon toimi- ja työsopimusten ehdot. Valiokunnan esitykset tuodaan hallituksen päätettäviksi.

Vuonna 2013 nimitys- ja palkkiovaliokuntaan kuuluivat Sakari Tamminen (puheenjohtaja) sekä Kari Jordan ja Mikko Mäenpää. Vuonna 2013 valiokunta kokoontui 9 kertaa (osallistumisaste 88,9 prosenttia).

Valiokuntajäsenistä Sakari Tamminen ja Kari Jordan kuuluvat Varman asiakasyrityksen toimivaan johtoon hallinnointikoodin (suositus nro 15) tarkoittamalla tavalla.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja hoitaa Varman hallintoa hallituksen määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Toimitusjohtajan tehtävänä on edistää yhtiön etua. Toimitusjohtaja johtaa yhtiötä terveiden liikeperiaatteiden sekä hyvää hallinnointia ja riskienhallintaa koskevien periaatteiden mukaisesti. Toimitusjohtaja edustaa Varmaa asiassa, joka lain mukaan kuuluu hänen tehtäviinsä.

Varman toimitusjohtajana toimi 31.12.2013 asti Matti Vuoria, s. 1951 (varatuomari, humanististen tieteiden kandidaatti; Varman toimitusjohtaja vuodesta 2004; Sampo Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja, Työeläkevakuuttajat TELA ry:n 1. varapuheenjohtaja, Stora Enso Oyj:n, Wärtsilä Oyj Abp:n ja Finanssialan Keskusliiton hallitusten jäsen sekä Arvopaperimarkkinayhdistyksen hallituksen puheenjohtaja).

Toimitusjohtajan sijaisena toimi 31.12.2013 asti Varman sijoitusjohtaja Risto Murto, jonka hallitus on nimittänyt toimitusjohtajaksi 1.1.2014 alkaen.

Toimitusjohtajaa tukee Varman johtoryhmä, johon kuuluu toimitusjohtajan lisäksi yhdeksän johdon ja kaksi henkilöstön edustajaa. Johtoryhmän tehtävä on ohjata ja kehittää Varman toimintaa siten, että yhtiön hallituksen hyväksymät strategiset tavoitteet saavutetaan.

Sijoitustoimikunta käsittelee keskeiset, toimitusjohtajan päätettäväksi tulevat sijoitusasiat. Toimikuntaan kuuluvat toimitusjohtaja ja sijoitustoiminnasta vastaavat johtajat. Toimikunta valmistelee sijoitusesitykset hallitukselle ja tekee päätökset asioissa, joissa sillä on vuosittain hallituksen vahvistaman sijoitussuunnitelman nojalla päätösvalta ja joita ei ole delegoitu organisaatiossa alemmalle tasolle. Lisäksi toimikunta seuraa sijoitusriskejä.

Toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaisen ja hallituksen nimittämien muiden johtajien palkoista ja palkkaeduista päättää hallitus. Näitä koskevat tiedot on esitetty vuosikertomuksen Palkka- ja palkkioselvitys -osiossa.

Johtoryhmä

Matti Vuoria

Toimitusjohtaja

s. 1951, varatuomari, humanististen tieteiden kandidaatti

Keskeinen työkokemus:

Hallituksen päätoiminen puheenjohtaja, Fortum Oyj 1998–2003; Kansliapäällikkö, kauppa- ja teollisuusministeriö 1992–1998

Sampo Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja, Työeläkevakuuttajat TELA ry:n hallituksen I varapuheenjohtaja, Stora Enso Oyj:n, Wärtsilä Oyj Abp:n ja Finanssialan Keskusliiton hallitusten jäsen sekä Arvopaperimarkkinayhdistyksen hallituksen puheenjohtaja

Toimitusjohtaja vuosina 2004–2013

Risto Murto

Varatoimitusjohtaja
Toimitusjohtajan sijainen
Johtaja, Sijoitukset

s. 1963 kauppatieteiden tohtori

Keskeinen työkokemus:

Johtaja, sijoitustoiminto, Varma 2006–2010; Toimitusjohtaja, Opstock Oy 2000–2005; Johtaja, Opstock Oy 1997–2000

NV Kiinteistösijoitus Oy:n ja VVT Kiinteistösijoitus Oy:n hallitusten puheenjohtaja, Keskinäisen Vakuutusyhtiö Kalevan ja VVO-yhtymä Oyj:n hallitusten varapuheenjohtaja ja Nokian Renkaat Oyj:n hallituksen jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2006

Varman hallitus on 22.8.2013 nimittänyt Risto Murron toimitusjohtajaksi 1.1.2014 alkaen.

Eija Kaipainen-Perttula

Johtaja, Vakuutuspalvelut ja kehitystoiminta

s. 1958, filosofian maisteri

Keskeinen työkokemus:

Vakuutus- ja suurasiakasyhteyksien johtaja, Varma 2006–2007; Vakuutusjohtaja, Varma 2002–2006; Osastopäällikkö, Vakuutustekniikka, Varma 1998–2002; Osastopäällikkö, Vakuutustekniikka, Eläke-Varma 1995–1998

Eläketurvakeskuksen, Vakuutustiedon Kehittämissäätiön ja Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy FINVA:n hallitusten jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Timo Kaisanlahti

Johtaja, Hallinto

s. 1962, oikeustieteen tohtori, kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus:

Neuvotteleva virkamies, Valtiovarainministeriö 2004–2005; Neuvotteleva virkamies, Liikenneministeriö 2003–2004; Lakimies, KLegal Oy 2003; Lakimies, Varma-Sampo 2001–2002; Neuvotteleva virkamies, Kauppa- ja teollisuusministeriö 1996–2000

Kirjanpitolautakunnan puheenjohtaja ja Osakevarma Oy:n hallituksen puheenjohtaja

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Tiina Kurki

Johtaja, Tietohallinto

s. 1961, Master of Business Administration

Keskeinen työkokemus:

BCIO, Nordea Pankki Suomi Oyj 2011–2012; Group IT -tietohallinnon johtotehtävät, Nordea Pankki Suomi Oyj, 2008–2011; Vice President, TietoEnator Oyj 2002–2008; Osastopäällikkö- ja asiantuntijatehtävät, TietoEnator Oyj 1986–2002

Tieto Esy Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja Arek Oy:n hallituksen varajäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2012

Ville-Veikko Laukkanen

Johtaja, Asiakkuudet

s. 1970, oikeustieteen kandidaatti

Keskeinen työkokemus:

Johtaja, johtoryhmän jäsen, Nordea Pankki Suomi Oyj 2010–2012; Maajohtaja, Tryg Suomi/Nordea Vahinkovakuutus 2003–2010; Johtaja, Tryg Suomi/Nordea Vahinkovakuutus 2001–2003; Johtaja, AIG Europe S.A. Suomi 1999–2001; Lakimies, Vakuutusosakeyhtiö Sampo 1996–1999; Finanssialan keskusliitto, Vahinkovakuutuksen johtokunnan jäsen 2006–2010; Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy, hallituksen jäsen 2010–2011

Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan hallituksen jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2012

Pasi Mustonen

Johtaja, Aktuaaritoiminto

s. 1964, filosofian maisteri, SHV

Keskeinen työkokemus:

Aktuaari, Varma 1998–2001; Aktuaari, Eläke-Sampo 1996–1998

Eläketurvakeskuksen edustajiston jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2004

Pekka Pajamo

Johtaja, Taloushallinto

s. 1962, kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus:

KPMG Oy Ab:n palveluksessa 1988–2012: KHT-tilintarkastaja 1993–2012, osakas 1998–2012

Arek Oy:n hallituksen varapuheenjohtaja, Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiön hallituksen varapuheenjohtaja, Suomen Kansallisoopperan Säätiön ja Varman kiinteistöyhtiöiden hallitusten jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2012

Satu Perälampi

Johtaja, Viestintä

s. 1970, kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus:

Viestintä- ja sijoittajasuhdejohtaja, Pöyry Oyj 2007–2009;
Sijoittajasuhdepäällikkö, Pöyry Oyj 2000–2007

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2009

Jyrki Rasi

Johtaja, Eläkepalvelut

s. 1966, varatuomari

Keskeinen työkokemus:

Osastopäällikkö, Varma 1999–2006; Lakimies, Eläke-Sampo 1996–1998

Tieto Esy Oy:n hallituksen jäsen

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Mari Laine

Henkilöstön edustaja

s. 1974, tradenomi

Keskeinen työkokemus:

TyEL-maksuasiantuntija, Varma 2005–

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2010

Tuomas Virtanen

Henkilöstön edustaja

s. 1974, tradenomi

Keskeinen työkokemus:

Sovellusvastuuhenkilö, projektipäällikkö, TietoEnator Esy 1998–2009; Pääsuunnittelija, Eläkepalvelut, Varma 2009–

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2012

Johtoryhmän uusi jäsen 1.1.2014 alkaen (hallituksen päätös 10.10.2013):

Reima Rytsölä
Johtaja, Sijoitukset
s. 1969, valtiotieteiden maisteri, CEFA, AMP
Keskeinen työkokemus:
Pankkitoiminnan johtaja, konsernitasoinen vastuu suurista yritys- ja instituutioasiakkuuksista, Pohjola Pankki Oyj, 2008–2013; Pohjola Pankki Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden johto- ja sijoitustehtävissä, 1998–2007

Varman ylimatemaatikko on Pasi Mustonen. Yhtiön ylilääkärinä toimii Jukka Kivekäs.

Lääkäritoiminto ja asiantuntijalääkärit

Lääkäritoiminto:

Jukka Kivekäs
Yliläkäri
s. 1954, vakuutuslääketieteen dosentti, LKT

Asiantuntijalääkärit:

- Tuula Kieseppä
- Otto Lindberg
- Heikki Nikkilä
- Mikael Ojala
- Pekka Palin
- Ritva-Liisa Peltomäki
- Henrik Riska
- Tanja Rokkanen
- Sakari Tola

Neuvottelukunnat

Varma haluaa edistää avointa yhteiskunnallista vuorovaikutusta, kehittää toimintaansa asiakaslähtöisesti ja kuunnella asiakkaitaan. Näitä tavoitteita tukevat Varman viisi neuvottelukuntaa, joiden tehtävä on etupäässä neuvoa-antava. Neuvottelukuntien toimikausi on kolme vuotta, ja niiden jäsenet nimittää Varman hallitus.

Eläkeasiain neuvottelukunta

Neuvottelukunta koostuu Varman ja työmarkkinajärjestöjen edustajista. Neuvottelukunta antaa työkyvyttömyyseläkkeitä koskevia suosituksia.

Puheenjohtaja Jyrki Rasi, Varman eläkepalveluista vastaava johtaja

Varapuheenjohtaja Jukka Kivekäs, Varman ylilääkäri

Antti Tanskanen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n asiantuntija

Saana Siekkinen, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry:n kehittämisjohtaja

Juhani Siira, Paperiliitto ry:n liittosihteeri

Riitta Työläjärvi, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n sosiaali- ja terveyspoliittinen asiantuntija

Anja Uljas, Suomen Ekonomiliitto - Finlands Ekonomförbund - SEFE ry:n kehitysjohtaja

Riitta Wärn, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n asiantuntija

Neuvottelukunnan kokouksiin osallistuvat Varmasta myös eläkepalvelujohtaja Arto Hartikainen ja ratkaisupäällikkö Kari Ahtiainen.

Eläkkeensaajien neuvottelukunta

Varman ja eläkkeensaajien yhteistyötä kehitetään eläkkeensaajien neuvottelukunnassa, joka koostuu eri puolilla Suomea asuvista eläkkeensaajista sekä asiantuntijajäsenistä. Varman hallitus nimittää jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Hemmo Auvinen

Kari Halme

Aulikki Kananoja, asiantuntijajäsen

Pirkko Lahti

Marjatta Leppänen

Pekka Luoma

Heikki Malin

Pekka Merenheimo

Tarja Nyman, varapuheenjohtaja

Maj-Len Remahl

Hannu Roine

Risto Siivola

Venho Takkinen

Sakari Tola, asiantuntijajäsen

Hilppa Vienonen

Antti Viinikka, puheenjohtaja

Vakuutettujen neuvottelukunta

Vakuutettujen neuvottelukunta on Varman ja TyEL-vakuutettujen välinen neuvoa-antava yhteistyöelin. Sen tehtävänä on edistää yhtiön ja palkansaajien välistä yhteistyötä ja tiedonvälitystä. Jäsenet edustavat keskeisiä palkansaajajärjestöjä.

Akava ry:n edustajat:

Terttu Heinonen, Stora Enso Oyj

Jouni Jaakkonen, Nordea Pankki Suomi Oyj

Sirpa Jukarainen, Suomen Lähikauppa Oy

Marko Klapuri, Etteplan Design Center Oy, puheenjohtaja

Jyrki Laisi, Elisa Oyj

Timo Veijola, Nokia Solutions and Networks

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry:n edustajat:

Liisa Halme, If Vahinkovakuutusyhtiö Oy

Timo Jaakkola, NCC Rakennus Oy

Lea Karjalainen, Lakeuden Palveluyhdistys ry

Juha Kivistö, Elisa Oyj

Kimmo Koskivaara, TS-Yhtymä Oy

Irma Kronlöf, Mehiläinen Oy

Jari Mansikkamäki, Wärtsilä Finland Oy

Kaija Roukala, Nordea Pankki Suomi Oyj

Osmo Salo, STX Finland Oy

Ismo Toivonen, Ovako Imatra Oy Ab

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n edustajat:

Ari Airas, Ovako Imatra Oy Ab

Eero Holsti, Abloy Oy

Jukka Hämäläinen, Jyväskylän Liikenne Oy

Kai Kolho, DS Smith Packaging Finland Oy

Juha Manni, Honkarakenne Oyj

Sakari Ojala, VR-Yhtymä Oy

Terhi Raatesalmi-Salonen, Suomen Lähikauppa Oy, varapuheenjohtaja

Merja Saarti, Savon Sanomat Oy

Jouni Suomalainen, Sokotel Oy

Ville Vatka, HK Ruokatalo Oy

Timo Virtanen, Metsä Tissue Oyj

Kari Ylikauppila, Fortum Power and Heat Oy

Työnantajien neuvottelukunta

Varman ja työnantajien vuorovaikutusta ja tiedonvaihtoa vahvistaa työnantajien neuvottelukunta. Asiakasyritysten työnantajaedustajista koostuva neuvottelukunta seuraa työntekijäin eläkelakiin (TyEL) liittyviä asioita sekä antaa lausuntoja ja suosituksia yritysten eläkevakuutuksia koskevissa asioissa ja niiden kehittämisessä.

Puheenjohtaja Tuomo Aine, Harjavalta Oy:n toimitusjohtaja

Varapuheenjohtaja Eila Annala, PlusTerveys Oy:n toimitusjohtaja

Matti Bergendahl, Mehiläinen Oy:n toimitusjohtaja

Harri Broman, kauppaneuvos, Broman Group Oy:n toimitusjohtaja

Hilkka Heiskanen

Juha Hetemäki, Skanska Oy, johtaja

Jukka Hyryläinen, KATKO Oy:n toimitusjohtaja

Matti Hyytiäinen, PKC Group Oyj:n toimitusjohtaja

Erkki Kaunisto, Sähkö-Kaunisto Oy:n konsernijohtaja

Jari Kokkonen, apteekkari

Pekka Kopra, Versowood Oy:n toimitusjohtaja

Heikki Kovanen, Kovanen Yhtiöt Oy:n toimitusjohtaja

Eero Leskinen, Sentica Partners Oy, sijoitusjohtaja, partner

Kalle Lähdesmäki, kauppaneuvos, Minimani-Yhtiöiden toimitusjohtaja

Olli Manner, Elomatic-yhtiöiden toimitusjohtaja

Heikki Marva, Marva Group Oy:n toimitusjohtaja

Ilkka Mäkelä, Saarioinen Oy:n toimitusjohtaja

Jyrki Mäki, Atoy Oy:n toimitusjohtaja

Jari Ollila, Purso Oy:n hallituksen puheenjohtaja

Virpi Paasonen, CWT Kaleva Travel Oy:n toimitusjohtaja

Paul Paukku, Hallitusammattilaiset ry

Markku E. Rentto, Neo Industrial Plc:n toimitusjohtaja

Seppo Saarelainen, teollisuusneuvos, Betonimestarit Oy:n toimitusjohtaja

Timo Salli, Katsa Oy:n toimitusjohtaja

Risto Salo, Hollming Oy:n hallituksen puheenjohtaja

Harri Savolainen, NCC Rakennus Oy:n toimitusjohtaja

Jorma Siren, Abloy Oy:n toimitusjohtaja

Pekka Sivonen, Head of AppCampus

Jukka Suovanen, Odum Oy:n toimitusjohtaja

Heikki Takamäki, kauppaneuvos, Heikki Takamäki Oy/Rauta-Otra Nekalan toimitusjohtaja

Petteri Walldén, Nokian Renkaat Oyj:n hallituksen puheenjohtaja

Heikki Väänänen, Tokmanni Oy:n toimitusjohtaja

Eero Väätäinen, Oulun Diakonissalaitoksen säätiön johtaja

Pertti Yliniemi, Lapland Hotels -konsernin hallituksen puheenjohtaja

Yrittäjien neuvottelukunta

Yrittäjien neuvottelukunta tiivistää Varman ja yrittäjien välistä yhteistyötä. Näin Varma voi kuunnella paremmin yrittäjien toiveita. Neuvottelukunta osallistuu myös yrittäjille suunnattujen palvelujen kehittämiseen.

Puheenjohtaja Riitta Hämäläinen-Bister, Deviation Finland Oy

Varapuheenjohtaja Michael Casagrande, Cleanside Oy

Aulis Asikainen, Insinööritoimisto Comatec Oy

Pia Backman, Suomen Uusyrityskeskukset ry

Leena Harkimo, kansanedustaja

Petteri Haru, Laattapiste Oy

Jarkko Hassinen, Hyvinkään Hyvä Kunto Oy

Kari Hiltunen, Suomen Yrittäjät ry

Kirsti Hintikka, Siivouspalvelu Kirsti Hintikka Ky

Pasi Holm, Pellervon taloustutkimus PTT

Simo Jaakkola, Koneyrittäjien Liitto ry

Jaana Jääskeläinen, Jaanan Ompelimo ja Asuste Ky

Seija Kivimäki, Walkiakosken Apteekki

Jorma Kortesoja, RKT Rakennuspalvelu Oy

Merja Lintervo, Linvestia Oy

Harry Luokkamäki, Maarakennus Luokkamäki Oy

Isto Molarius, Ruoka-Norppa Oy

Pentti Mäkinen, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK

Juha Mäkitalo, Asianajotoimisto Mäkitalo Rantanen & Co Oy

Karri Nieminen, Fiscales Oy

Pekka Niinistö, APX-metalli Oy

Heikki Palin, Palin-Granit Oy

Paula Palmroth, Turun Kansallinen Kirjakauppa Oy

Erkki Rae, Raeventus Oy

Leena Rekola-Nieminen, Rantalainen & Rekola-Nieminen Oy

Kari Sorjonen, Tasowheel Group Oy

Niina Stolt, Studio Onni

Pekka Tsupari, Yleinen Teollisuusliitto YTL

Palkka- ja palkkioselvitys

Selvitys perustuu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin, jota Varma noudattaa työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaan soveltuvin osin. Tämä selvitys kuvaa tilannetta 31.12.2013. Ajantasainen selvitys on nähtävissä Varman verkkosivuilla.

Päätöksentekojärjestys ja palkitsemisperiaatteet

Päätöksentekojärjestys

Varman hallitus päättää vuosittain tulospalkkioperusteisen palkitsemisen periaatteet, enimmäismäärät ja tulospalkitsemiseen osalliset henkilöpiirit. Hallitus päättää myös toimitusjohtajan ja "yhden yli" -periaatteen mukaisesti toimitusjohtajan esityksen perusteella johtoryhmään kuuluvien johtajien palkitsemisesta.

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan kokoonpano ja valtuudet

Hallitukselle kuuluvat palkitsemisasiat valmistelee hallituksen asettama nimitys- ja palkkiovaliokunta. Valiokuntaan kuuluivat vuonna 2013 hallituksen puheenjohtaja Sakari Tamminen sekä varapuheenjohtajat Kari Jordan ja Mikko Mäenpää. Päätökset palkitsemisesta tekee hallitus.

Tulosperusteisten palkitsemisjärjestelmien sisältö

Varmassa on käytössä kolme tulosperusteista palkitsemisjärjestelmää (ks. tarkemmin alla):

- pitkäkestoinen kannustinjärjestelmä,
- sijoitustoiminnon erillisjärjestelmä ja
- vuosibonusjärjestelmä.

Tulosperusteisessa palkitsemisessa keskeisinä periaatteina ovat:

- Järjestelmät tukevat Varman pitkän aikavälin tavoitteita, joihin kuuluvat muun muassa vakavaraisuus, sijoitusten tuotto ja kustannustehokkuus.
- Palkitsemisen tulee olla suunniteltu epätervettä riskinottoa estävällä tavalla; siten järjestelmissä on muun muassa ennalta määrätyt palkkiomaksimit, jotka rajoittavat palkkion enimmäismäärän, ja force majeure -ehto, joka antaa hallitukselle oikeuden järjestelmien keskeyttämiseen kesken kauden, jos yhtiön taloudellinen asema on vaarantunut (lähemmin alempana kohdassa Tuloksen mittaamisen ja riskipainotuksen perusteet).
- Järjestelmiin perustuvien tulospalkkioiden maksamisesta päättää hallitus, ja päätös tehdään vuosittain kannustinkauden päätyttyä.
- Tulospalkitsemisen osuuden kokonaispalkitsemisesta tulee kasvaa silloin, kun varmalaisen vastuu ja kyky vaikuttaa muiden varmalaisten työn tuloksiin ja yhtiön menestymiseen kasvavat.
- Palkitsemisesta päätettäessä otetaan huomioon myös se, onko asianomainen varmalainen noudattanut toimintaa koskevia normeja. Tulospalkkiota ei makseta ja se peritään takaisin perusteettomana etuna, jos ilmenee, että asianomainen on menetellyt vastoin Varman sisäisiä ohjeita tai eettisiä periaatteita, lainsäädäntöä tai viranomaisten antamia määräyksiä taikka ohjeita.
- Palkkioista päätettäessä on aina noudatettava "yhden yli" -periaatetta.

Pitkäkestoinen kannustinjärjestelmä

Pitkäkestoisen kannustinjärjestelmän tarkoituksena on sitouttaa avainhenkilöt Varmaan ja sen tavoitteisiin, ja siksi tulospalkkiot määräytyvät yhteisten yhtiötasoisten ansaintakriteerien perusteella. Ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen määrää lineaarisesti sen, kuinka suuri osa kannustimen maksimimäärästä jaetaan.

Varman pitkäkestoinen kannustinjärjestelmä perustuu kolmen kalenterivuoden mittaisiin kannustinkausiin. Hallitus määrittää kunkin kannustinkauden alussa järjestelmän piiriin kuuluvat henkilöt ja heidän maksimipalkkionsa sekä palkkiokriteerit ja niiden mittarit.

Ensimmäinen kannustinkausi kattoi vuodet 2010–2012 (37 varmalaista), toinen kannustinkausi kattaa vuodet 2011–2013 (37 varmalaista), kolmas vuodet 2012–2014 (enintään 40 varmalaista) ja neljäs vuodet 2013–2015 (enintään 40 varmalaista). Pitkäkestoisen kannustinjärjestelmän palkkiomaksimit vastaavat asianomaisen varmalaisen 2, 3 tai 4 kuukauden palkkaa. Ansaintakriteerit kannustinkausilla 2010–2012, 2011–2013, 2012–2014 ja 2013-2015 perustuvat vakavaraisuuteen, asiakastulokseen ja kulukontrolliin.

Sijoitustoiminnon avainhenkilöt eivät osallistu pitkäkestoiseen kannustinjärjestelmään.

Sijoitustoiminnon erillisjärjestelmä

Hallituksen vahvistamalla sijoitustoiminnon erillisjärjestelmällä tavoitellaan lisäarvoa, jota kertyy, jos Varman sijoitusten tuotto ja vakavaraisuus kehittyvät pidemmällä aikavälillä kilpailijoista koostuvaa vertailuryhmää paremmin. Vuoden 2013 erillisjärjestelmään kuului sijoitusjohtajan lisäksi enintään 54 sijoitustoiminnon avainhenkilöä.

Henkilökohtaiset palkkiomaksimit pohjautuivat edeltävän kalenterivuoden viimeisen kuukauden palkkaan ja olivat vuoden 2013 järjestelmässä enintään 3–14 kuukauden palkan suuruiset.

Palkkiosta maksetaan enintään 6 kuukauden kuukausipalkkaa vastaava osuus yhden kuukauden kuluttua siitä, kun hallitus on vahvistanut palkkion, ja sen ylittävä osuus kolmessa tasaerässä kolmena seuraavana vuonna.

Vuosibonusjärjestelmä

Kaikki varmalaiset kuuluivat vuonna 2013 vuosibonusjärjestelmään lukuun ottamatta sijoitustoiminnon erillisjärjestelmän (ks. yllä) piirissä olevia henkilöitä. Vuosibonuksena maksettava määrä määräytyy kehityskeskustelussa sovittujen henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisen ja yhtiötuloksen perusteella; yhtiötuloksen osuus on sitä suurempi, mitä merkittävämmät ovat asianomaisen varmalaisen mahdollisuudet vaikuttaa yhtiötulokseen. Vuonna 2013 yhtiöbonuksen ansaintakriteerit perustuvat asiakastulokseen, sijoitustulokseen ja kulukontrolliin.

Vuosibonusjärjestelmän maksimipalkkion perusta määräytyi asianomaisen henkilön aseman ja kuukausipalkan mukaan. Toimitusjohtajan ja johtoryhmäjohtajien (lukuun ottamatta sijoitustoiminnon erillisjärjestelmään kuuluvaa sijoitusjohtajaa) vuoden 2013 bonusjärjestelmän mukaiset maksimipalkkion perustat vastaavat 2,5–8 kuukauden palkkaa. Lisäksi maksimipalkkion perustaa korottaa tai laskee kunkin osalta sijoitustoiminnon suoriutumisen perusteella määräytyvä kannustinkerroin, jonka suuruus vuonna 2013 oli maksimissaan 1,25 ja minimissään 0,75 (eli + 25 % / – 25 % maksimipalkkion perustasta).

Palkitsemisen yhteys tulokseen

Tulosperusteinen palkitseminen määräytyy kaikissa järjestelmissä tulosmittareihin perustuvien ansaintakriteerien toteutumisen perusteella. Ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen määrää lineaarisesti sen, kuinka suuri osa enimmäismäärästä tulee jaettavaksi.

Tuloksen mittaamisen ja riskipainotuksen perusteet

Tuloksen mittaaminen perustuu kaikissa Varman kannustinjärjestelmissä objektiivisiin ansaintakriteereihin, joiden toteuma on riippumattomasti todennettavissa.

Palkkiojärjestelmiin liittyvää riskiä hallitaan etukäteen asetettujen palkkiomaksimien ohella siten, että hallitus on pidättänyt itselleen oikeuden järjestelmien keskeyttämiseen kesken kauden. Keskeyttäminen voi perustua hallituksen arvioon siitä, että Varman taloudellinen asema on vakavasti vaarantunut yhtiön sisäisestä tai ulkoisesta syystä.

Liiallista riskinottoa ehkäisee osaltaan hallituksen vahvistama sijoitusten enimmäisriskitaso.

Hallintoneuvoston jäsenten palkkiot

Varman hallintoneuvosto kokoontui kolme kertaa vuonna 2013. Kokouksiin osallistui keskimäärin 69 prosenttia jäsenistä. Alla oleva taulukko sisältää jäsenkohtaiset tiedot vuodelta 2013.

Hallintoneuvoston palkkioista päättää yhtiökokous. Hallintoneuvoston puheenjohtajan vuosipalkkio on 5 000 euroa, varapuheenjohtajien 3 800 euroa ja muiden jäsenten 2 500 euroa. Hallintoneuvoston jäsenille maksetaan lisäksi 300 euron kokouspalkkio.

Hallintoneuvoston jäsenet ovat työntekijän eläkelain 8 §:n mukaisessa vakuutuksessa, jonka perusteella palkkiokorvauksesta maksetaan TyEL-maksu.

Varman hallintoneuvosto 2013 – osallistuminen ja palkkiot

Nimi	Hallinto-neuvoston kokoukset, osallistuminen	Vaali-valiokunta	Vuosi-palkkio, €	Kokous- ja valiokunta-palkkiot, €	Yhteensä, €
Puheenjohtaja					
Tapio Kuula	2/3	3/3	5 000	1 500	6 500
Varapuheenjohtajat					
Martti Alakoski	3/3	3/3	3 800	1 800	5 600
Jari Paasikivi	3/3	3/3	3 800	1 800	5 600
Jäsenet					
Juri Aaltonen	2/3		2 500	600	3 100
Berndt Brunow	3/3		2 500	900	3 400
Petri Castrén	2/2		1 875	600	2 475
Erkki Etola	1/3		2 500	300	2 800
Stig Gustavson	0/3		2 500	0	2 500
Ilkka Hallavo	1/1		625	300	925
Tauno Heinola	2/3		2 500	600	3 100
Tapio Korpeinen	2/3		2 500	600	3 100
Päivi Kärkkäinen	3/3		2 500	900	3 400
Olli Luukkainen	2/3		2 500	600	3 100
Ilkka Nokelainen	3/3		2 500	900	3 400
Lauri Peltola	2/2		1 875	600	2 475
Hannu Penttilä	2/3		2 500	600	3 100
Antti Piippo	0/1		625	0	625
Juhani Pitkäkoski	0/2		1 875	0	1 875
Markus Rauramo	0/1		625	0	625
Pertti Saarela	3/3		2 500	900	3 400
Kari Sairo	3/3		2 500	900	3 400
Mika Seitovirta	1/3		2 500	300	2 800
Saana Siekkinen	3/3		2 500	900	3 400
Antti Sippola	3/3		2 500	900	3 400
Jorma J. Takanen	2/3		2 500	600	3 100
Arja Talma	0/2		1 875	0	1 875
Leena Vainiomäki	2/2		1 875	600	2 475
Kari Virta	2/3		2 500	600	3 100
Anssi Vuorio	2/3		2 500	600	3 100
Satu Wrede	2/2		1 875	600	2 475
Göran Åberg	2/3		2 500	600	3 100

Hallituksen jäsenten palkkiot

Hallitus kokoontui 9 kertaa vuonna 2013. Osallistumisaste, varajäsenet mukaan lukien, oli keskimäärin 90,4 prosenttia. Alla oleva taulukko sisältää jäsenkohtaiset tiedot vuodelta 2013.

Varman hallituksen palkkioista päättää yhtiön hallintoneuvosto. Vuonna 2013 hallituksen palkkiot olivat seuraavat:

Vuosipalkkio 2013

- puheenjohtaja 45 000 euroa
- varapuheenjohtaja 32 000 euroa
- jäsen 18 000 euroa
- varajäsen 13 000 euroa

Kokouspalkkio puheenjohtajalle, varapuheenjohtajille, jäsenille ja varajäsenille on 600 euroa. Myös hallituksen valiokuntien, samoin kuin hallituksen puheenjohtajiston erillisistä kokouksista ja hallintoneuvoston kokouksiin osallistumisesta maksetaan mainittu kokouspalkkio.

Hallituksen jäsenet ovat työntekijän eläkelain 8 §:n mukaisessa vakuutuksessa, jonka perusteella palkkiokorvauksesta maksetaan TyEL-maksut.

Varman hallitus 2013 – osallistuminen ja palkkiot

Nimi	Hallituksen kokoukset, osallistuminen	Nimitys- ja palkkio-valio-kunta	Tar-kastus-valio-kunta	Vaali-valio-kunta	Hallinto-neuvosto	Halli-tuksen seminaari	Vuosi-palk-kio, €	Kokous- ja valio-kunta-palk-kiot, €	Yht., €
Puheenjohtaja									
Sakari Tamminen	9/9	9/9	2/2		3/3	1/1	45 000	14 400	59 400
Varapuheenjohtajat									
Kari Jordan	6/9	7/9		3/3	3/3		32 000	10 500	42 500
Mikko Mäenpää	8/9	8/9	2/2	3/3	1/3		32 000	12 300	44 300
Jäsenet									
Riku Aalto	8/9					1/1	18 000	5 400	23 400
Mikael Aro	8/9					1/1	18 000	5 400	23 400
Johanna Ikäheimo	8/9				1/3	1/1	18 000	6 000	24 000
Ari Kaperi	8/9					1/1	18 000	5 400	23 400
Lasse Laatunen	8/9				2/3		18 000	6 000	24 000
Karsten Slotte	9/9		1/2			1/1	18 000	6 600	24 600
Kari Stadigh	9/9				1/3	1/1	18 000	6 600	24 600
Kai Telanne	8/9		2/2			1/1	18 000	6 600	24 600
Veli-Matti Töyrylä	9/9			3/3	3/3	1/1	18 000	8 700	26 700
Varajäsenet									
Mikko Ketonen	8/9						13 000	4 800	17 800
Arto Kuusiola	8/9					1/1	13 000	5 400	18 400
Liisa Leino	7/9					1/1	13 000	4 800	17 800

Toimitusjohtajan ja johtoryhmäjohtajien palkitsemisjärjestelmä

Toimitusjohtajan palkitseminen ja muut etuudet

Hallitus nimittää toimitusjohtajan sekä päättää hänen toimisuhteensa ehdoista.

Toimitusjohtaja Matti Vuorian palkka- ja luontoisedut toimitusjohtajan tehtävästä olivat vuonna 2013 yhteensä 739 684 euroa, josta 103 968 euroa on tulospalkkiota vuodelta 2012 ja 77 802 euroa on pitkäkestoista tulospalkkiota vuosilta 2010–2012. Toimitusjohtajalla ei ole asuntoetua. Toimitusjohtajan vapaan autoedun arvo on 1 635 euroa/kk ja matkapuhelinedun arvo 20 euroa/kk. Luontoisetujen verotusarvo sisältyy rahapalkkaan. Toimitusjohtajan vuosibonus määräytyy hallituksen asettamien tulostavoitteiden toteumaprosenttina. Hallituksen Vuorialle määrittelemä maksimibonus vuonna 2012 oli 8 kuukauden kuukausipalkkaa vastaava määrä. Tästä hänelle maksettiin toteumaprosentin mukaisena osuutena 103 968 euroa keväällä 2013.

Toimitusjohtaja Vuoria kuului edellä Päätöksentekojärjestys ja palkitsemisperiaatteet -osiossa kuvattuun pitkäkestoiseen kannustinjärjestelmään, jonka palkkiomaksimi vastaa hänen 4 kuukauden kuukausipalkkaansa sekä kannustinkaudella 2010–2012 että kaudella 2011–2013. Kannustinkauden 2010-2012 toteumaa vastaavana palkkiona Vuorialle maksettiin 77 802,72 euroa keväällä 2013.

Vuosibonusjärjestelmässä toimitusjohtajan palkkiomaksimi vuodelta 2013 on enintään 10 kuukauden kuukausipalkan suuruinen sijoitustoiminnon tulokseen perustuva kannustinkerroin huomioon ottaen. Mahdollinen vuosibonus vuodelta 2013 tullaan maksamaan vuonna 2014 ja pitkäkestoisen kannustinjärjestelmän 2011-2013 toteuma vuonna 2014.

On sovittu, että toimitusjohtaja Vuoria jää vanhuuseläkkeelle täyttäessään 63 vuotta maaliskuussa 2014. Toimitusjohtajalle otetun lisäeläkevakuutuksen mukainen eläke-etuus on 60 prosenttia lisäeläkkeen eläkepalkasta, jonka perustana on kaksi keskimmäistä neljän viimeisen 60 ikävuotta edeltäneen vuoden ansioista. Vuorian täytettyä 60 vuotta ei Varma ole maksanut hänen ansioistaan lisäeläkemaksuja vaan ainoastaan lakisääteiset TyEL-maksut.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on kuusi kuukautta, minkä lisäksi hän on oikeutettu kuuden kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen.

Toimitusjohtajan sijainen on varatoimitusjohtaja Risto Murto. Hänen palkka- ja luontoisetunsa vuonna 2013 olivat 308 327 euroa, joka sisältää 48 000 euron määräisen tulospalkkio-osuuden vuoden 2012 sijoitustoiminnon erillisjärjestelmästä; lisäksi vuonna 2015 erääntyy hänelle maksettavaksi 123 630 euroa lykättynä palkkiona tästä järjestelmästä. Vuoden 2013 sijoitustoiminnon erillisjärjestelmässä Murron palkkiomaksimi on enintään 14 kuukauden palkan suuruinen. Sijoitustoiminnon erillisjärjestelmä on kuvattu edellä kohdassa 1.3.2. Murto ei ole kuulunut Varman vuosibonusjärjestelmään eikä pitkäkestoiseen kannustinjärjestelmään. Toimitusjohtajan sijaisella ei ole asuntoetua eikä hänellä ole käytössään autoetua. Matkapuhelinedun arvo on 20 euroa/kk.

Hallitus on 22.8.2013 nimittänyt Murron Varman toimitusjohtajaksi 1.1.2014 alkaen. Hänelle vuonna 2014 maksettava kiinteä kuukausipalkka tulee olemaan 43 000 euroa. Murto tulee kuulumaan Varman vuosibonusjärjestelmään ja pitkän tähtäimen kannustinjärjestelmään eikä ole vuonna 2014 enää

sijoitustoiminnon erillisjärjestelmässä. Vuoden 2014 osalta Murrolle vuosibonusjärjestelmästä ja pitkän tähtäimen kannustinjärjestelmästä maksettava enimmäispalkkio ei voi ylittää 12 kuukauden palkkaa.

Toimitusjohtajuuden myötä Murron eläkeikä nousee 63 vuoteen nykyisestä 62 vuodesta. Hänen lisäeläkevakuutuksen mukainen eläke-etuutensa tulee olemaan 60 prosenttia lisäeläkkeen eläkepalkasta. Murron lisäeläkesopimuksen kustannukset olivat 79 516 euroa vuonna 2013.

Murron irtisanomisaika on kuusi kuukautta, minkä lisäksi hän on oikeutettu kuuden kuukauden palkkaa vastaavaan erokorvaukseen.

Johtoryhmään kuuluvien johtajien palkitseminen ja muut etuudet

Hallitus päättää Varman johtoryhmään kuuluvien johtajien palkitsemisesta ja toimisuhteen muista ehdoista.

Johtoryhmäjohtajat kuuluvat Varman tulospalkkiojärjestelmien piiriin Päätöksentekojärjestys ja palkitsemisperiaatteet -osiossa kuvatulla tavalla.

Johtoryhmäjohtajien, pois lukien toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja, palkat ja luontoisedut vuonna 2013 olivat 1 416 210 euroa ja tulospalkkio-osuudet 62 943 euroa (vuodelta 2012) ja 108 119 euroa (pitkäkestoinen tulospalkkio vuosilta 2010-2012) eli yhteensä 1 587 273 euroa. Varman johtoryhmäjohtajilla ei ole asuntoetua. Johtoryhmäjohtajilla on mahdollisuus vapaaseen autoetuun. Johtoryhmäjohtajilla on matkapuhelinetu. Luontoisetujen verotusarvo sisältyy rahapalkkaan.

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2013

Tilinpäätös

Toimintakertomus vuodelta 2013 86
Taloudellinen toimintaympäristö 87
Työeläkejärjestelmä 89
Varman taloudellinen kehitys 90
Vastuuvelka 93
Sijoitustoiminta 94
Liikekulut 96
Henkilöstö 97
Konserni- ja osakkuusyhtiöt 98
Yhtiön hallinto 99
Oma pääoma 100
Riskienhallinta 101
Tulevaisuuden näkymät 102
Tuloslaskelma 103
Tase 104
Rahoituslaskelma 106
Liitetiedot 107
Laatimisperiaatteet 107
Konserniyhtiöt 31.12.2013 112
Tuloslaskelman liitetiedot 117
1. Vakuutusmaksutulo 117
2. Maksetut korvaukset 118
3. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely 119
4. Tuloslaskelman erä ”Liikekulut” 120
5. Kokonaisliikekulut toiminnoittain 121
6. Henkilöstökulut 122
7. Johdon palkat ja palkkiot 123
8. Tilintarkastajien palkkiot 124
9. Tuloverot 125
Taseen liitetiedot 126
10. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero, emoyhtiö 126
11. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero, konserni 127
12. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyrityksissä, emoyhtiö 128
13. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyrityksissä, konserni 129
14. Kiinteistösijoitusten muutokset 130
15. Omassa käytössä olevat kiinteistösijoitukset 131
16. Emoyhtiön muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet 132
17. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset, emoyhtiö 147
18. Muiden lainasaamisten erittely vakuuden mukaan 148
19. Eläkelainasaamisten yhteismäärä tase-erittäin 149
20. Lähipiirilainat 150
21. Johdannaiset 151
22. Velat saman konsernin yrityksille 152
23. Vakuutustekninen vastuuvelka 153
24. Vakavaraisuuspääoma, emoyhtiö 154
25. Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö 155
26. Oma pääoma 156
27. Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen 157
28. Voitonjakokelpoiset varat 158
29. Takuupääoma 159
30. Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö 160
31. Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö 162
Varman tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin 163
Tunnusluvut ja analyysit 165
Tiivistelmä 165
Tulosanalyysi 166
Vakavaraisuus 167
Sijoitusjakauma käyvin arvoin 168
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin 169
Hoitokustannustulos ja työkyvyn ylläpitotoiminta 170
Riskienhallinta 171
Hallituksen esitys tilikauden voiton käsittelystä 183
Tilintarkastuskertomus 184

Toimintakertomus tilikaudelta 2013

- Kokonaistulos oli 1 558 (1 201) miljoonaa euroa ja taseen loppusumma käyvin arvoin 38,3 (35,7) miljardia euroa.
- Vakavaraisuus säilyi alan vahvimpana ja oli 9 140 (7 716) miljoonaa euroa eli 31,6 (28,0) prosenttia vastuuvelasta.
- Sijoitusten tuotto oli 9,0 (7,7) prosenttia, sijoitusten markkina-arvo 37,7 (34,4) miljardia euroa.
- Yhtiön hoitokustannustulos oli 32,0 (21,2) miljoonaa euroa.

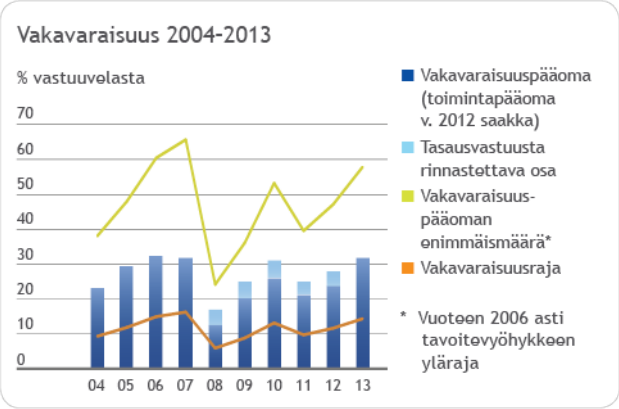

Taloudellinen toimintaympäristö

Keskuspankkien aktiivinen rahapolitiikka tuki taloutta

Talousvuoteen 2013 kajasti valoa Yhdysvalloista ja maailman talouden yleinen kuva kirkastui. Myös euroalueella talouden ongelmat tasapainottuivat, mutta kriisiä ei ole vielä selätetty. Leimallista oli keskuspankkien voimakkaat rahapoliittiset interventiot markkinoilla ja niiden seurauksena vahva nousu erityisesti kehittyneiden maiden pörsseissä.

Yhdysvalloissa kasvua piristi loppuvuotta kohti erityisesti kotitalouksien kulutuskysynnän kasvu, jota tukivat asuntomarkkinoiden vahvistuminen sekä työttömyyden lasku. Talouden vahvistuminen on lisännyt odotuksia siitä, että keskuspankki alkaisi vähentää rahapoliittisia elvytystoimia. Yhdysvaltain keskuspankki on edelleen viestittänyt linjansa jatkuvan: rahapoliittista elvytystä jatketaan niin kauan kuin on tarpeen. Yhdysvaltain talouden elpyminen on ollut hidasta verrattuna aiempiin suhdannekiertoihin.

Eurooppa hakee tasapainoa ja odottaa elpymisen vahvistumista

Euroalueella julkisten talouksien tasapainottuminen on edennyt ongelmamaissa ja kasvuodotukset ovat hieman vahvistuneet. Euron vahva kurssi on haasteellinen monen euroalueen maan kilpailukyvylle. Vuoden lopulla näkyi orastavia merkkejä teollisuustuotannon vahvistumisesta. Toisaalta yhtäaikaiset säästötoimet ja palkkojen jäädyttäminen voivat leikata kulutuskysyntää ja hidastavat inflaatiota koko euroalueella. Euroopan keskuspankki on ilmoittanut olevansa teknisesti varautunut myös negatiiviseen korkoon.

Kehitys pääomamarkkinoilla oli vahvaa vuoden 2013 aikana. Yhdysvalloissa voimakkaana jatkunut rahapolitiikka siivitti arvopaperimarkkinoita ennätyksellisiin lukemiin. Rahoitusmarkkinoilla on meneillään historiallinen sääntelyn kiristämisen ja rakentamisen aalto. Sääntelyn lisääntyminen tiukentaa väistämättä luotonantoa ja nostaa rahoituksen hintaa.

Suomen talous ei kasvanut

Suomen talouskehitys oli erittäin vaisua vuonna 2013. Suomi on pudonnut vertailumaiden kasvuvauhdista. Maamme vienti elpyy viipeellä ja elinkeinorakenteessa ja julkisessa taloudessa on mittavia haasteita. Teollisuuden tuotantoluvut ja vientimäärät supistuivat. Viennin jalostusarvo on laskenut. Työllisyystilanne on heikentynyt, mutta on edelleen suhdannetilanteeseen nähden kohtuullinen. Tämä johtuu siitä, että väestön ikääntymisen myötä potentiaalisen työvoiman kasvu hidastuu. Heikko kasvu ja väestön ikärakenteen muuttuminen syventävät Suomen julkisen talouden kestävyysvajetta. Kestävyysvajeen paikkaamisessa työeläkejärjestelmän merkitys on suuri, sillä työeläkevarat lasketaan osaksi kansantalouden tilinpitoa ja eläkkeitä koskevat säädökset heijastuvat työvoiman tarjontaan.

Varman strateginen valinta on vahva vakavaraisuus

Varman tehtävä on sijoittaa eläkevarat tuottavasti ja turvaavasti. Finanssikriisi on koetellut eläkejärjestelmiä ja institutionaalisia sijoittajia globaalisti. Varman päähuomio vallinneessa erittäin vaativassa ja vaikeasti ennakoitavassa markkinatilanteessa on ollut vahvan vakavaraisuuden vaaliminen. Pyrimme valitulla riskiprofiililla saamaan parhaan mahdollisen tuoton sijoituksillemme turvataksemme eläkkeiden maksamisen. Vahva vakavaraisuus ja sijoitusten aktiivinen ja huolellinen hajauttaminen ovat erityisen tärkeitä vaativassa markkinatilanteessa.

Lyhyellä tähtäimellä työurien pidentämistavoitteet ja yritysten taloudelliset reunaehdot eivät välttämättä kohtaa. Myös monissa Varman asiakasyrityksissä koetaan vaikeita muutostilanteita. Varman strategisena tavoitteena on tarjota vaikuttavia eläkevakuuttamisen palveluita. Kyky ymmärtää asiakkaan tarpeita korostuu talouden murroksessa. Varma on vahva osaaja työeläkeasioiden hoitajana ja haluttu asiantuntija yritysten työkykyjohtamisen kumppanina. Varman tavoitteena on olla tehokkain työeläkeyhtiö ja tarjota asiakkailleen alan parhaat asiakashyvitykset.

Työeläkejärjestelmän rahoitus on vakaalla pohjalla ja etuudet hyvin turvattu

Työmarkkinajärjestöt ovat sitoutuneet neuvottelemaan eläkejärjestelmän uudistuksesta niin, että se tulee voimaan vuoden 2017 alusta. Eläkeuudistuksen odotetaan pidentävän työuria vähintään 1,5 vuodella, jolloin aiemmin tehdyt kolmikantaiset sitoumukset täyttyvät. Suomen yksityisen sektorin työeläkejärjestelmän keskeinen vahvuus on vakaa rahoitustasapaino. Osana kasvu- ja työllisyyssopimusta keskeiset työmarkkinajärjestöt vahvistivat jo aiemmin sovitut työeläkemaksujen korotukset, jotka nostavat perittävän keskimääräisen työeläkemaksun 24,4 prosenttiin vuonna 2016.

Vuoden 2013 alussa julkaistiin kansainvälisten asiantuntijoiden arviot Suomen lakisääteisen työeläkejärjestelmän tilasta ja kehittämistarpeista. Työeläkejärjestelmä sai erittäin hyvät arviot. Erityisesti kiitosta saivat lakisääteisyyden myötä syntynyt kattavuus, konsensukseen pyrkivä päätöksenteko kolmikantaisesti sekä vakaa ja pitkäjänteinen rahoituksen riittävyyden varmistaminen.

Vahva työeläkejärjestelmä luo vakautta talouteen ja yhteiskuntaan, sillä vastuu eläkkeistä on pitkäaikainen. Kestävän eläkejärjestelmän perustana ovat pidemmät työurat, yleinen luottamus eläkejärjestelmään, sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus sekä nykyistä parempi työelämässä jaksaminen. Pidemmät työurat ja eläkkeiden rahastointi auttavat taloutta kestämään ikärakenteen muutoksen.

Työeläkealan sääntelyn uudistamiseksi on meneillään merkittäviä hankkeita. Vakavaraisuussäännöstön kehittämistä, työeläkeyhtiöiden hallintoa koskevan sääntelyn täsmentämistä, työeläkealan kilpailun edistämistä sekä työkykyjohtamisen tuen sääntelyä koskevien ehdotusten valmistelu jatkuu vuoden 2014 aikana.

Varma pyrkii omalta osaltaan vahvistamaan eläkejärjestelmää ja turvaamaan eläkkeet onnistumalla hyvin sijoitustoiminnassa, parantamalla toimintansa kustannustehokkuutta ja tarjoamalla vaikuttavia työeläkevakuuttamisen palveluita, jotka tukevat vakuutettuja ja vakuutuksenottajia työurien pidentämisessä.

Vuonna 2013 TyEL-vakuutuksen keskimääräinen maksu oli 22,8 (22,8) prosenttia palkoista, mistä palkansaajan maksuosuus oli 5,15 (5,15) prosenttia alle 53-vuotiailla ja 6,50 (6,50) prosenttia tätä vanhemmilla. YEL-maksu oli 22,50 (22,50) prosenttia vahvistetusta työtulosta alle 53-vuotiailla ja 23,85 (23,85) prosenttia tätä vanhemmilla. Työeläkemaksu nousee etupainotteisesti vuosina 2012–2016 yhteensä 2,0 prosenttiyksikköä 24,4 prosenttiin korotuksen jakaantuessa puoliksi työnantajille ja työntekijöille.

Vastuuvelan tuottovaatimus koostui 3,0 (3,0) prosentin rahastokorosta, eläkevastuiden täydennyskertoimesta ja osaketuottokertoimesta. Täydennyskertoimen arvo oli vuonna 2013 keskimäärin noin 0,94 prosenttia. Osaketuottokerroin vuonna 2013 oli 19,92 prosenttia. Vanhimpien takaisinlainojen, vakuutusmaksujen ja eräiden muiden erien korkona käytetään perustekorkoa, joka oli alkuvuoden 4,0 ja loppuvuoden 4,75 prosenttia.

Varman taloudellinen kehitys

Varman käypien arvojen mukainen kokonaistulos oli 1 558 (1 201) miljoonaa euroa. Kokonaistulos vuosineljänneksittäin vaihteli tilikauden aikana niin, että ensimmäinen neljännes oli tulokseltaan paras ja toinen heikoin. Toisen vuosipuoliskon tuloskehitys oli hyvä.

Vakavaraisuussäännöstö muuttui vuoden 2013 alussa. Muutos ei vaikuttanut Varman vakavaraisuusasemaan.

Varman vakavaraisuus kasvoi vuoden 2013 aikana 1 424 miljoonaa euroa ja vakavaraisuuspääoma tilikauden päättyessä oli 9 140 (7 716) miljoonaa euroa. Varman vakavaraisuusaste (vakavaraisuuspääoma suhteessa vastuuvelkaan) on keskeisistä työeläkeyhtiöistä korkein, 31,6 (28,0) prosenttia. Vakavaraisuusrajaan verrattuna vakavaraisuuspääoma oli 2,2-kertainen (2,4-kertainen) eli vahvalla tasolla. Vakavaraisuusraja muuttuu sijoitusten riskipitoisuuden mukaan. Varman strategisena tavoitteena on ylläpitää vahva vakavaraisuus vakaan tuoton ja toiminnallisen tehokkuuden kautta.

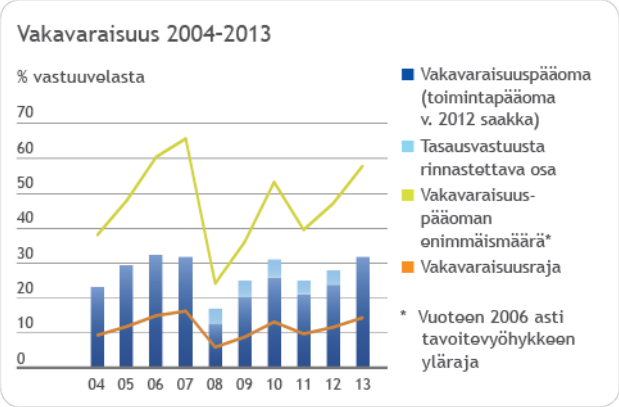

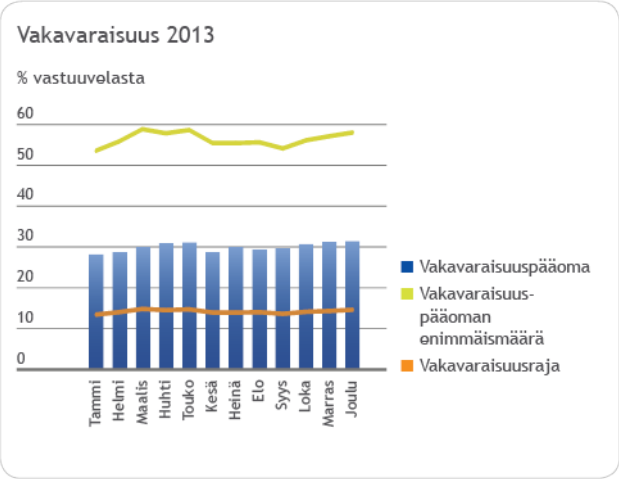

Sijoitustuotto käyvin arvoin oli 3 160 (2 492) miljoonaa euroa eli 9,0 (7,7) prosenttia sijoitetulle pääomalle. Vastuuvelalle hyvitettävä korko oli 1 648 (1 303) miljoonaa euroa. Näin vuoden 2013 sijoitustulos oli 1 512 (1 189) miljoonaa euroa. Varman sijoitustoiminnan viiden vuoden keskimääräinen nimellistuotto oli 7,8 prosenttia vuodessa ja kymmenen vuoden 5,6 prosenttia vuodessa. Liikekulut olivat 24 (16) prosenttia vakuutusmaksuihin sisältyviä hoitokustannusosia alhaisemmat ja hoitokustannusylijäämä oli 32 (21) miljoonaa euroa. Vakuutusliikkeen tulos oli 15 (-9) miljoonaa euroa.

Asiakashyvityksiä varten siirrettiin vuoden 2013 lopussa 105 (78) miljoonaa euroa ositettuun lisävakuutusvastuuseen. Hyvityssiirto on noin 0,6 (0,4) prosenttia vakuutettujen arvioidusta palkkasummasta.

Varmassa vakuutettujen yhteenlaskettu TyEL-palkkasumma vuonna 2013 oli noin 17,8 (17,7) miljardia euroa. Palkkasumman arvioidaan pysyneen samalla tasolla kuin vuoden 2012 toteuma. Yhtiön vakuutusmaksutulo oli 4 258 (4 230) miljoonaa euroa, josta TyEL-vakuutusten osuus oli 4 071 (4 041) miljoonaa euroa ja YEL-vakuutusten 187 (190) miljoonaa euroa.

Vuoden päättyessä Varmassa oli vakuutettuna 531 210 (539 740) henkilöä. Voimassa olevia vakuutuksia oli vuoden 2013 lopussa 66 740 (68 900) ja näissä vakuutettuina 39 810 (41 280) yrittäjää ja 491 400 (498 500) työntekijää.

Vuoden 2013 aikana saatettiin voimaan uusia TyEL-vakuutuksia 3 796 (3 881) kappaletta ja YEL-vakuutuksia 5 340 (5 782) kappaletta.

Ansio- ja työsuhdeilmoituksia tuli vuoden aikana yhteensä 1 483 634 (1 476 812) kappaletta, joista 92 (90) prosenttia sähköisiä kanavia pitkin.

Varma noudattaa hyvän vakuutustavan mukaisia periaatteita. Liiketoimet vakuutuksenottajien kanssa tehdään markkinaehdoin. Erityistä huomiota kiinnitetään liiketoimiin, jotka koskevat vakuutuksenottajan toiminnan rahoittamista, kiinteistö- ja muita kauppoja sekä vuokrasopimuksia. Varmassa työeläkevakuutukseen tai sijoitustoimintaan liittyvät liiketoimet tehdään itsenäisesti. Varma kiinnittää huomiota siihen, ettei asiakassiirtojen yhteydessä uutta omaisuutta hankittaessa loukata vanhan vakuutuskannan etuja.

Varma palvelee vakuutuksenottajia oman asiakasyhteystoiminnan lisäksi If Vahinkovakuutus Oy:n ja Nordea-konsernin palveluverkon kautta.

Vuonna 2013 eläkkeitä maksettiin 4 490 (4 222) miljoonaa euroa. Eläkkeensaajien määrä kasvoi ja vuoden lopussa Varma maksoi TyEL- ja YEL-eläkkeitä 333 762 (331 383) henkilölle.

Vuoden aikana tehtiin 23 937 (22 031) uutta eläkepäätöstä. Uusien eläkepäätösten määrä oli 8,7 prosenttia ja kaikkien eläkepäätösten kokonaismäärä 3,1 prosenttia suurempi kuin vuonna 2012. Vanhuuseläkepäätösten määrä oli 11 514 (10 229) kappaletta. Työkyvyttömyyseläkepäätöksiä annettiin 5 461 (5 457) kappaletta. Osa-aikaeläkepäätösten määrä, 1 052 (842), kääntyi kasvuun Määräaikaisten eläkkeiden jatkopäätöksiä tehtiin 5 871 (5 653) ja muita päätöksiä 13 131 (13 960) kappaletta. Näitä ovat muun muassa eläkeoikeudessa tapahtuvien muutosten vuoksi annettavat päätökset.

Työeläkekuntoutus on vaihtoehto työkyvyttömyyseläkkeelle, ja kuntoutuksen volyymi kasvoi Varmassa edelleen. Kuntoutustoiminta on osoittautunut tulokselliseksi. Kaikista kuntoutujista työmarkkinoille siirtyy tällä hetkellä joko kokonaan tai osittain noin 72 prosenttia. Varma on ollut vuosia työeläkekuntoutuksen edelläkävijä. Vuoden 2013 aikana Varma auttoi yritysasiakkaitaan henkilöriskien hallinnassa työhyvinvointi-, kuntoutus- ja eläkeratkaisupalvelujen asiakaskohtaisella koordinoinnilla eläkekustannusten hallinnan ja työssä jatkamisen tukemiseksi. Varma osallistui myös asiakkaiden työkykyjohtamishankkeiden kustannuksiin yhteisesti sovittujen kirjallisten, usein monivuotisten suunnitelmien ja sopimusten mukaisesti.

	31.12.13	31.12.12	Muutos
Vakuutettujen määrä			
TyEL [1]	**491 400**	498 460	-7 060
YEL	**39 810**	41 280	-1 470
Yhteensä	**531 210**	539 740	-8 530
[1] joista rekisteröidyn TEL-lisäeläkevakuutuksen piirissä	**4 928**	5 545	-617
Vakuutusten määrä			
TyEL	**26 930**	27 620	-690
Eläkkeensaajien määrä			
Osa-aikaeläke	**3 320**	3 986	-666
Perhe-eläke	**51 427**	51 487	-60
Työkyvyttömyyseläke	**33 324**	36 195	-2 871
Työttömyyseläke	**38**	408	-370
Vanhuuseläke	**230 249**	223 999	6 250
Varhennettu vanhuuseläke	**15 404**	15 308	96
Yhteensä [2]	**333 762**	331 383	2 379
[2] YEL-eläkkeensaajat	**29 153**	28 969	184
TEL/YEL-lisäeläkkeensaajat	**43 286**	42 797	489

Varman asiakaspalvelussa on sähköinen asiointi lisääntynyt merkittävästi. Henkilöasiakkaiden asiakaskontakteista 74,5 prosenttia tapahtui verkossa vuonna 2013. Varman eläkkeensaajat pääsevät itse muuttamaan osoitteensa ja tilinumeronsa kirjautumalla verkkopalveluun pankkitunnuksillaan. Varman verkkopalvelussa saa tuoreen arvion vanhuus- ja osa-aikaeläkkeen suuruudesta eläkkeellesiirtymisiän eri vaihtoehdoissa, tehdä eläkehakemuksen ja seurata hakemuksensa käsittelyn etenemistä.

Varma lähettää työeläkevakuutetulle työeläkeotteen kerran kolmessa vuodessa. Vuonna 2013 näitä lähetettiin 235 287 (574 149). Otteesta näkyvät tiedot eläkkeeseen vaikuttavista ansioista sekä edellisen vuoden loppuun mennessä karttuneesta työeläkkeestä. Myös työeläkeotteen saa sähköisesti Varman verkkopalvelun kautta.

Vastuuvelka

Varman vastuuvelka kasvoi 5,5 (2,7) prosenttia 31 399 (29 767) miljoonaan euroon. Vastuuvelkaan sisältyy kasvaneiden vakuutusmaksu- ja korvausvastuiden lisäksi asiakashyvityksiin käytettävää ositettua lisävakuutusvastuuta 106 (79) miljoonaa euroa, vakavaraisuuspääomaan sisältyvää ositta-matonta lisävakuutusvastuuta 1 301 (1 073) miljoonaa euroa ja osaa työeläkejärjestelmän osaketuotoista puskuriksi siirtävää osaketuottosidonnaista lisävakuutusvastuuta 720 (190) miljoonaa euroa. Tasoitusmäärä oli 1 118 (1 108) miljoonaa euroa.

Vastuuvelan katteena olevan omaisuuden arvo oli vuoden lopussa 121 (118) prosenttia vastuuvelasta.

Sijoitustoiminta

Varman sijoitusten arvo oli vuoden päättyessä 37 718 (34 406) miljoonaa euroa ja tuotto käyvin arvoin 3 160 (2 492) miljoonaa euroa eli 9,0 (7,7) prosenttia. Kaikkien sijoituslajien tuotto oli positiivinen. Viiden viimeisen vuoden keskimääräinen nimellistuotto oli 7,8 prosenttia. Sijoitusten arvo ja tuotto esitetään toimintakertomuksessa riskin mukaisesti ryhmiteltyinä. Tilinpäätöksen liitetiedoissa on esitetty sijoitusten ja niiden tuottojen jakautuminen eri sijoituslajeihin sekä säännösten mukaisesti että riskin mukaisesti ryhmiteltyinä.

Varman sijoitustoiminnan painopiste oli aktiivisessa riskienhallinnassa ja sijoitusten turvaavuus korostui. Keskeisenä tavoitteena oli vahvan vakavaraisuusaseman säilyttäminen. Vuoden aikana Varma pienensi korkosijoitustensa osuutta kasvattaen samalla osakkeiden ja muiden sijoitusten osuutta. Riskienhallinnassa käytettiin johdannaisia suojaustarkoituksessa ja salkun riskitason säätelyssä.

Korkosijoitukset olivat tilinpäätöshetkellä 10 624 (10 666) miljoonaa euroa ja ne jakautuivat seuraavasti:

- lainasaamiset olivat 2 026 (2 441) miljoonaa euroa
- julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat 3 869 (4 052)
- muiden yhteisöjen joukkovelkakirjat 5 363 (5 347) miljoonaa euroa
- muut rahoitusmarkkinavälineet -635 (-1 175) miljoonaa euroa, joista johdannaisten vaikutus 1 878 (1 910) esitetään erillisenä.

Korkosijoitusten tuotto oli 1,2 (4,4) prosenttia. Lainasaamisten tuotto oli 3,3 (3,2), julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainojen -1,8 (3,6), muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainojen 3,0 (8,1) ja muiden rahoitusmarkkinavälineiden -0,4 (0,7) prosenttia.

Matalan korkotason toimintaympäristössä Varman korkosijoitusten tuotto muodostui kaksijakoiseksi. Lainasaamisten ja yrityslainojen tuotot olivat vallitsevaan korkotasoon nähden hyviä. Valtionlainoissa puolestaan tuottoa painoivat pysyttäytyminen parhaan luottokelpoisuuden velkakirjoissa sekä pitkien korkojen nousu vuoden aikana.

Osakesijoitusten arvo tilinpäätöshetkellä oli 14 756 (11 727) miljoonaa euroa. Noteerattujen osakkeiden arvo oli 11 579 (8 567) miljoonaa euroa, pääomasijoitusten 2 175 (2 394) ja noteeraamattomien osakesijoitusten 1 002 (766) miljoonaa euroa. Osakesijoitusten tuotto oli 21,8 (14,5) prosenttia. Noteeratut osakkeet tuottivat 23,7 (14,9), pääomasijoitukset 12,1 (13,0) ja noteeraamattomat osakesijoitukset 26,7 (15,5) prosenttia.

Osakesijoitukset tuottivat kaikista omaisuusluokista parhaiten. Noteerattujen osakkeiden tuottokehitys oli erittäin hyvä yhtiöiden jakaessa korkeita osinkoja ja kurssitason noustua voimakkaasti vuoden aikana. Varman salkussa tuottivat parhaiten kotimaiset osakkeet, yhdysvaltalaisten osakkeiden arvonnousun ollessa samaa luokkaa.

Myös pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet tuottivat hyvin. Varman pääomasijoituksista lähes puolet on sijoitettu Yhdysvaltoihin ja muu osa pääasiassa Eurooppaan ja Pohjoismaihin. Pääomasijoitukset ja noteeraamattomat osakkeet muodostavat pitkäjänteisen omaisuusluokan Varman sijoitussalkussa ja niiden pitkäaikainen tuotto on ollut erittäin hyvä.

Kiinteistösijoitukset olivat tilinpäätöshetkellä 4 304 (4 463) miljoonaa euroa. Suorat kiinteistösijoitukset olivat 3 739 (3 961) ja kiinteistösijoitusrahastot 565 (503) miljoonaa euroa. Kiinteistösijoitusten tuotto oli

3,1 (4,5) prosenttia. Suorat kiinteistösijoitukset tuottivat 2,0 (4,6) ja kiinteistösijoitusrahastot 11,6 (3,1) prosenttia.

Suomen kiinteistökaupan volyymi pysytteli matalalla tasolla alkuvuonna 2013. Uudet asunto- ja hoivakiinteistöihin erikoistuneet kiinteistörahastot kuitenkin ostivat salkkuihinsa aktiivisesti kohteita. Loppuvuodesta markkinat kuitenkin vilkastuivat ja kiinteistökaupan volyymi kasvoi merkittävästi useiden toimitilakauppojen ansiosta. Varma teki uusia kiinteistösijoituksia 84 miljoonan euron arvosta. Vuoden 2013 aikana Varmalla oli rakenteilla 230 uutta vuokra-asuntoa pääkaupunkiseudulle. Toimitilojen osalta painopiste siirtyi uudisrakentamisesta toimitilakohteiden kehittämiseen sekä ylläpito- ja peruskorjausrakentamiseen. Suoraan omistetun kiinteistökannan käypien arvojen muutokset olivat yhteensä -131 miljoonaa euroa.

Muut sijoitukset olivat tilinpäätöksessä 6 157 (5 640) miljoonaa euroa. Sijoitukset koostuivat hedge-rahastosijoituksista 4 850 (3 779), hyödykesijoituksista 201 (289) ja muista sijoituksista 1 106 (1 571) miljoonaa euroa. Muiden sijoitusten tuotto oli 4,5 (6,0) prosenttia.

Hedge-rahastojen vuosi oli onnistunut ja rahastosijoitusten tuotto oli 8,8 prosenttia. Tuotto kertyi tasaisesti ja sen heilunta tilikauden aikana oli vähäistä. Inflaatiosijoitusten tuottoon vaikuttivat reaalikorkojen nousu ja inflaation hidastuminen. Muiden sijoitusten omaisuusluokka tarjosi koko-naisuudessaan tilikauden aikana tuotto- ja hajautushyötyjä riskitason säilyessä matalana.

Sijoitusten markkinariski muodostaa suurimman yhtiön tulokseen ja vakavaraisuuteen kohdistuvan riskin. Osakkeiden osuus sijoitusten markkinariskistä oli selkeästi suurin. Varman sijoitusten kokonaisriskiä mittaava VaR-luku oli 1 118 (1 076) miljoonaa euroa. Luku tarkoittaa 97,5 prosentin todennäköisyydellä sijoitusten suurinta mahdollista markkina-arvon alenemista tavanomaisissa olosuhteissa kuukauden aikana.

Varman omistajaohjauksen keskeisiä periaatteita ovat omistettujen yritysten korkeatasoinen hallinnointi, toiminnan läpinäkyvyys, aktiivinen vaikuttaminen sekä avainhenkilöstön kannustinjärjestelmien seuranta. Vuonna 2013 Varma osallistui aktiivisesti omistamiensa kotimaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin ja yhtiöiden osakkeenomistajien nimitystoimikuntien työskentelyyn. Varman jäsenyydet listattujen yhteisöjen nimitystoimikunnissa ovat nähtävillä verkkosivuilla.

Liikekulut

Varma käytti vakuutusmaksun hoitokustannustulolla katettaviin liikekuluihin 76 (84) prosenttia työeläkevakuutusmaksun mukana saaduista hoitokustannusosista. Liikekulutehokkuutta paransi edelliseen vuoteen verrattuna erityisesti tietojärjestelmäkustannusten hallinta. Toiminnan tehokkuus koituu Varman asiakkaiden hyväksi asiakashyvityksinä. Varman tavoitteena on hoitaa niin nykyisten kuin tulevienkin eläkkeensaajien varoja mahdollisimman tehokkaasti.

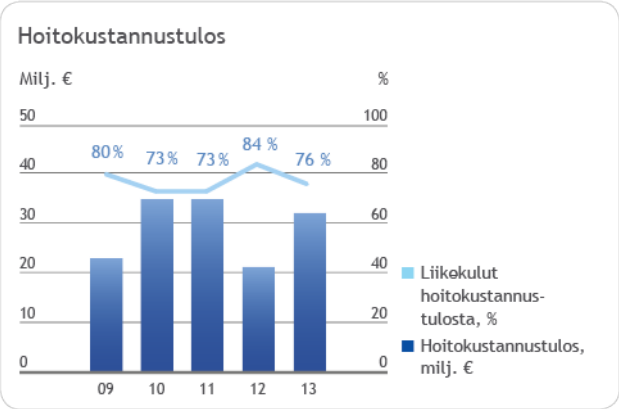

Suuruuden ekonomian lisäksi tehokkuuden lisääminen edellyttää henkilöstöresurssien ja varsinkin tietojärjestelmäkulujen jatkuvaa hallintaa, sillä ne muodostavat Varman liikekuluista valtaosan. Kokonaisliikekulut pienenivät edellisestä vuodesta ja olivat 143 (149) miljoonaa euroa.

Varma osallistuu aktiivisesti työeläkealan yhteisten tietojärjestelmien hallinnointiin ja edellyttää järjestelmiltä kustannustehokkuutta sekä kustannusten läpinäkyvyyttä.

Henkilöstö

Henkilöstömäärä keskimäärin ja tilikaudella maksetut palkat käyvät ilmi alla olevasta taulukosta.

		2013	2012	2011	2010	2009
Henkilöstö keskimäärin	Emoyhtiö	**565**	572	588	601	615
Palkat ja palkkiot, milj. euroa	Emoyhtiö	**37,9**	37,0	39,5	36,9	34,3

Konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyn Tieto Esy Oy:n henkilöstömäärä oli vuonna 2013 keskimäärin 88.

Vuoden lopussa Varman henkilöstöstä työskenteli 63 prosenttia eläkevakuutuksen ja asiakas-palvelujen osastoilla, sijoitustoiminnoissa 12 prosenttia ja muissa toiminnoissa 25 prosenttia.

Konserni- ja osakkuusyhtiöt

Vuoden 2013 lopussa Varma-konserniin kuului 205 (226) tytär- ja 22 (21) osakkuusyhtiötä. Tärkeimmät tytär- ja osakkuusyhtiöt ovat Tieto Esy Oy (50,1 prosenttia), Vakuutusosakeyhtiö Garantia (30,5 prosenttia), SATO Oyj (45,7 prosenttia), Technopolis Oyj (24,0 prosenttia) ja NV Kiinteistösijoitus Oy (45 prosenttia). Lisäksi Varma-konserni omistaa 50 prosenttia Keskinäisen vakuutusyhtiön Kalevan takuupääomasta. Pääosa tytär- ja osakkuusyhtiöistä on kiinteistöyhtiöitä.

Yhtiön hallinto

Varman yhtiökokouksessa käyttävät äänivaltaa vakuutuksenottajat noin 78 prosentin, vakuutetut noin 20 prosentin sekä takuupääoman omistaja Sampo-konserni noin kahden prosentin äänioikeudella.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 21.3.2013 valittiin hallintoneuvoston uusiksi jäseniksi Petri Castrén, Lauri Peltola, Juhani Pitkäkoski, Arja Talma, Leena Vainiomäki ja Satu Wrede. Hallintoneuvoston jäseninä jatkoivat Juri Aaltonen, Martti Alakoski, Berndt Brunow, Erkki Etola, Stig Gustavson, Tauno Heinola, Tapio Korpeinen, Tapio Kuula, Päivi Kärkkäinen, Olli Luukkainen, Ilkka Nokelainen, Jari Paasikivi, Hannu Penttilä, Pertti Saarela, Kari Sairo, Mika Seitovirta, Saana Siekkinen, Antti Sippola, Jorma J. Takanen, Kari Virta, Anssi Vuorio ja Göran Åberg.

Hallintoneuvoston kokouksessa puheenjohtajaksi valittiin Tapio Kuula sekä varapuheenjohtajaksi Martti Alakoski.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa valittiin yhtiön tilintarkastajiksi KHT Raija-Leena Hankonen ja KHT Petri Kettunen sekä varatilintarkastajiksi KHT Paula Pasanen ja KHT-yhteisö KPMG Oy Ab.

Hallintoneuvosto valitsi kokouksessaan 3.12.2013 uudelleen seuraavat hallituksen erovuorossa olleet jäsenet: Johanna Ikäheimo, Kari Jordan ja Veli-Matti Töyrylä. Uusiksi jäseniksi valittiin Petri Niemisvirta, Jari Paasikivi ja Antti Palola. Hallituksen puheenjohtajana toimi Sakari Tamminen sekä varapuheenjohtajina Kari Jordan ja Mikko Mäenpää.

Varman hallitus nimitti 22.8.2013 KTT Risto Murron toimitusjohtajaksi 1.1.2014 alkaen. Hallitus nimitti 9.10.2013 VTM Reima Rytsölän yhtiön sijoitustoiminnosta vastaavaksi johtajaksi 1.1.2014 alkaen.

Varman hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan 31.1.2014 puheenjohtajaksi Kari Jordanin sekä varapuheenjohtajiksi Jari Paasikiven ja Antti Palolan.

Varman verkkosivuilla on esitetty hallinto- ja ohjausjärjestelmistä ajantasainen selvitys, joka perustuu listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksiin. Varma julkaisee osavuosiraportin vuosi-neljänneksittäin. Varman pyrkimyksenä on, että sen taloudellinen julkinen raportointi on läpinäkyvää ja parhaiden käytäntöjen mukaista.

Oma pääoma

Varmalla on 71 takuuosuutta, jotka ovat Sampo Oyj:n ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön hallussa. Yhtiöjärjestyksen mukaan takuupääomalle 11 941 342,78 euroa suoritetaan vuosittain yhtiökokouksen päättämä korko, joka voi olla enintään työntekijöiden eläkkeitä koskevan lain-säädännön mukaisessa vakuutuksessa sovellettava perustekorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä. Takuuosuuden äänimäärä yhtiökokouksessa on 420.

Riskienhallinta

Varman tulokseen ja vakavaraisuuteen liittyviin riskeihin vaikuttaa pääasiallisesti sijoitustoiminnan tulos. Tärkein operatiivinen riski liittyy tietojärjestelmiin, joiden toiminta on keskeistä varsinkin suurkoneympäristössä toimivien eläkkeiden ja vakuutusten käsittelyssä sekä työeläkejärjestelmän verkottuneessa toimintatavassa.

Työeläkejärjestelmän likviditeettiriski on hallinnassa, koska eläkemeno on hyvin ennustettavissa ja sijoituksissa on merkittävä paino likvideissä instrumenteissa. Varman vakuutusliikkeen riskit, jotka eivät ole merkittäviä, liittyvät kerättyjen vakuutusmaksujen ja niistä kertyneen vastuuvelan riittävyyteen suhteessa yhtiön vastuulla oleviin eläkkeisiin.

Varman sijoitussuunnitelmassa määritellään muun muassa sijoituksille asetettavat yleiset turvaavuustavoitteet, sijoitusten hajautus- ja likviditeettitavoitteet sekä valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteet. Hallitus arvioi yhtiön sijoituksiin sisältyvät riskit arvonmuutoksen, odotetun tuoton, turvaavuuden ja valuuttaliikkeen suhteen sekä yhtiön riskinkantokyvyn sijoitusten osalta mukaan lukien arvion vakavaraisuusaseman kehityksestä. Sijoitussuunnitelmassa määritelty perusallokaatio määrittää perustason sijoitussalkun kokonaisriskille. Perusallokaatiosta voidaan poiketa määriteltyjen rajojen puitteissa. Maksimiriskitaso mitoitetaan siten, että noteerattuihin osake-sijoituksiin sekä osaan hedge-rahastosijoituksista kohdistuvan 25 prosentin arvonlaskun jälkeen vakavaraisuuspääoma on vähintään VaRin verran vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärää korkeammalla ja kuitenkin aina vähintään vakavaraisuusrajalla. Sijoitussalkun hajauttaminen perustuu omaisuusluokkien tuottokorrelaatiot huomioivaan allokointiin. Riskejä hallitaan muun muassa hajauttamalla sijoituksia omaisuusluokittain ja kohteittain, sijoituskantaa ja -kohteita analysoimalla, riskikeskittymiä välttämällä, turvaavalla vakuuspolitiikalla, varovaisella arvostuskäytännöllä, johdannaisten käytöllä sekä valvonta- ja seurantajärjestelmällä.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa kuvataan tarkemmin vakuutus-, sijoitus-, operatiivisia ja muita riskejä hallintakeinoineen sekä esitetään niihin liittyviä määrällisiä tietoja.

Tulevaisuuden näkymät

Maailman talouden vahvistuminen on käynnissä. Euroalueella talousongelmien tasapainottuminen luo tilaa kasvulle. Merkit teollisuustuotannon kasvun vahvistumisesta euroalueella voimistuivat vuoden loppua kohden. Vahva euron kurssi kuitenkin painaa monien maiden hintakilpailukykyä vielä pitkään.

Suomen taloudessa on paljon haasteita ratkottavana, vaikka globaalin kysynnän vahvistumisen odotetaankin vetävän talouttamme hieman parempaan suuntaan alkaneena vuonna. Suhdannenäkymät ovat edelleen vaisut lähikuukausien ajan. Pidemmän ajan kehityskulkujen seurauksena elinkeinorakenteemme on muuttunut ja viennin jalostusarvo on laskenut. Suomi tarvitseekin uusia kasvun lähteitä.

Pääomamarkkinoiden kehitys on ollut vahvaa Suomessa erityisesti kun sitä tarkastelee suhteessa reaalitalouden tilanteeseen. Tämä kertoo sijoittajien uskosta suomalaisten yritysten hyvään kannattavuuteen tulevaisuudessa. Muutokset keskuspankkien rahapolitiikassa saattavat aiheuttaa levottomuutta markkinoilla. Arviot rahapolitiikan kiristymisen vaikutuksista pääomamarkkinoilla ovat osin ristiriitaisia; oleellista on kuitenkin toimien ajoituksen ja volyymin mitoittamisen onnistuminen.

Yksityisen sektorin työeläkejärjestelmän rahoitusasema on vakaa ja se tarjoaa vakuutetuille vakaat etuusperusteiset eläkkeet. Varma haluaa olla edelläkävijä työeläkkeissä ja luotettava työeläkevakuuttamisen kumppani asiakkailleen. Varma korostaa työeläkeyhtiön vastuuta ammattimaisesta sijoitustoiminnan riskienhallinnasta sekä kannattaa toimialan tehokkuuden, läpinäkyvyyden ja kilpailun edellytysten lisäämistä edelleen. Työeläkevakuutusyhtiön tulee hoitaa sille määritetty tehtävä nykyisten ja tulevien eläkkeensaajien kannalta mahdollisimman tehokkaasti.

Tuloslaskelma

1.1.–31.12., milj. €	Liite	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Vakuutustekninen laskelma					
Vakuutusmaksutulo	1	**4 258,0**	4 230,7	**4 258,0**	4 230,7
Sijoitustoiminnan tuotot	3	**3 815,6**	3 435,7	**3 780,0**	3 404,2
Korvauskulut					
Maksetut korvaukset	2	**-4 489,6**	-4 222,4	**-4 489,6**	-4 222,4
Korvausvastuun kokonaismuutos		**-855,0**	-630,1	**-855,0**	-630,1
		-5 344,6	-4 852,4	**-5 344,6**	-4 852,4
Vakuutusmaksuvastuun muutos					
Kokonaismuutos		**-777,5**	-171,0	**-777,5**	-171,0
		-777,5	-171,0	**-777,5**	-171,0
Liikekulut	4	**-75,6**	-72,0	**-75,6**	-72,0
Sijoitustoiminnan kulut	3	**-1 864,8**	-2 562,2	**-1 849,2**	-2 553,0
Vakuutustekninen tulos		**11,0**	8,8	**-9,0**	-13,6
Muu kuin vakuutustekninen laskelma					
Vakuutustekninen tulos		**11,0**	8,8	**-9,0**	-13,6
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta				**38,4**	18,9
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta					
Tilikauden verot		**-5,8**	-4,4	**-5,8**	-4,4
Voitto varsinaisesta toiminnasta verojen jälkeen		**5,2**	4,3	**23,6**	0,9
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta				**0,0**	0,0
Tilikauden voitto		**5,2**	4,3	**23,6**	0,9

Tase

31.12., milj. €	Liite	Emoyhtiö 2013	Emoyhtiö 2012	Konserni 2013	Konserni 2012
VASTAAVAA					
Aineettomat hyödykkeet					
Muut pitkävaikutteiset menot	17	**22,1**	32,1	**22,1**	32,1
Sijoitukset					
Kiinteistösijoitukset					
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	14	**2 017,8**	2 126,1	**2 872,8**	3 065,2
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	14	**949,3**	1 029,6		
		2 967,1	3 155,7	**2 872,8**	3 065,2
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä					
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	12 13	**4,3**	4,3	**0,8**	0,7
Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä	12 13	**248,5**	185,5	**301,1**	217,3
		252,7	189,7	**301,9**	218,0
Muut sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	16	**15 374,6**	12 547,4	**15 390,7**	12 562,5
Rahoitusmarkkinavälineet		**9 911,5**	10 277,2	**9 911,5**	10 277,2
Kiinnelainasaamiset		**362,6**	439,5	**362,6**	439,5
Muut lainasaamiset	18	**1 599,7**	1 935,8	**1 599,7**	1 935,8
		27 248,3	25 199,9	**27 264,5**	25 214,9
		30 468,2	28 545,3	**30 439,1**	28 498,1
Saamiset					
Ensivakuutustoiminnasta					
Vakuutuksenottajilta		**179,6**	153,1	**179,6**	153,1
Muut saamiset					
Muut saamiset		**396,7**	630,5	**412,7**	632,9
		576,3	783,6	**592,3**	786,1
Muu omaisuus					
Aineelliset hyödykkeet					
Koneet ja kalusto	17	**2,7**	3,4	**2,7**	3,4
Muut aineelliset hyödykkeet	17	**0,9**	0,9	**0,9**	0,9
		3,6	4,3	**3,6**	4,3
Rahat ja pankkisaamiset		**620,1**	717,9	**606,5**	717,9
		623,7	722,2	**610,1**	722,2
Siirtosaamiset					
Korot ja vuokrat		**140,4**	157,5	**141,4**	158,6
Muut siirtosaamiset		**20,7**	21,1	**20,9**	21,2
		161,2	178,5	**162,3**	179,8
VASTAAVAA YHTEENSÄ		**31 851,4**	30 261,8	**31 825,9**	30 218,3

31.12., milj. €		**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
VASTATTAVAA					
Oma pääoma					
Takuupääoma		**11,9**	11,9	**11,9**	11,9
Muut rahastot		**84,5**	80,8	**84,5**	80,8
Edellisten tilikausien voitto/ tappio		**0,4**	0,3	**-53,7**	-50,2
Tilikauden voitto		**5,2**	4,3	**23,6**	0,9
	26	**102,0**	97,4	**66,4**	43,4
Vähemmistöosuus				**14,1**	14,1
Vakuutustekninen vastuuvelka					
Vakuutusmaksuvastuu	23	**17 028,0**	16 250,5	**17 028,0**	16 250,5
Korvausvastuu	23	**14 371,2**	13 516,2	**14 371,2**	13 516,2
		31 399,1	29 766,6	**31 399,1**	29 766,6
Velat					
Ensivakuutustoiminnasta		**9,9**	8,3	**9,9**	8,3
Muut velat		**321,1**	369,3	**316,8**	365,7
		331,0	377,6	**326,7**	374,0
Siirtovelat		**19,3**	20,1	**19,5**	20,2
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		**31 851,4**	30 261,8	**31 825,9**	30 218,3

Rahoituslaskelma

1.1.–31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Liiketoiminnan rahavirta				
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta	**11,0**	8,8	**-9,0**	-13,6
Oikaisut				
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	**1 632,5**	801,1	**1 632,5**	801,1
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonkorotukset	**309,1**	163,6	**254,1**	158,5
Suunnitelman mukaiset poistot	**27,3**	28,2	**158,9**	119,2
Myyntivoitot ja -tappiot	**-930,3**	-439,4	**-932,2**	-438,9
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	**1 049,6**	562,3	**1 104,3**	626,3
Käyttöpääoman muutos:				
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/ vähennys (+)	**224,7**	-259,6	**211,3**	-258,9
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (-)/ vähennys (+)	**-47,5**	175,6	**-48,0**	180,1
Liiketoiminnan rahavirta ennen veroja	**1 226,8**	478,3	**1 267,6**	547,5
Maksetut välittömät verot	**-5,8**	-4,4	**-5,8**	-4,4
Liiketoiminnan rahavirta	**1 221,0**	473,8	**1 261,8**	543,0
Investointien rahavirta				
Nettosijoitukset ja luovutustulot	**-1 319,8**	-366,4	**-1 374,2**	-435,7
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot	**1,6**	0,6	**1,6**	0,6
Investointien rahavirta	**-1 318,2**	-365,8	**-1 372,7**	-435,1
Rahoituksen rahavirta				
Maksetut takuupääoman korot ja muu voitonjako	**-0,6**	-0,7	**-0,6**	-0,7
Rahoituksen rahavirta	**-0,6**	-0,7	**-0,6**	-0,7
Rahavarojen muutos	**-97,8**	107,3	**-111,5**	107,2
Rahavarat tilikauden alussa	**717,9**	610,6	**717,9**	610,7
Rahavarat tilikauden lopussa	**620,1**	717,9	**606,5**	717,9

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös laaditaan kirjanpito-, osakeyhtiö-, vakuutusyhtiö- ja työeläkevakuutusyhtiölain sekä eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain mukaisesti. Lisäksi tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä, kirjanpitoasetusta sekä sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia laskuperusteita ja Finanssivalvonnan antamia määräyksiä.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään emoyhtiön lisäksi ne tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä (määräysvalta).

Emoyhtiöllä on tilinpäätöshetkellä tytäryhtiöinä 203 (224) kiinteistöyhtiötä ja 2 (2) muuta yhtiötä. Konserniin kuuluvat yhtiöt esitetään liitetiedoissa.

Konsernitilinpäätös laaditaan emo- ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä. Konsernitilinpäätöstä laadittaessa eliminoidaan yhtiöiden väliset tuotot ja kulut, voitonjako, saamiset ja velat sekä keskinäinen osakeomistus. Tieto Esy Oy, jonka osakkeista Varma omistaa 14,4 %, mutta jonka kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä Varma omistaa yli puolet, yhdistellään pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt yhdistellään hankintahetkestä lähtien. Vuoden aikana myydyt tytäryhtiöt yhdistellään tulokseen myyntihetkeen saakka. Vähemmistön osuus tuloksesta ja omasta pääomasta erotetaan omaksi eräkseen.

Konsernin sisäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmää käyttäen. Syntynyt konserniaktiiva jaetaan tytäryhtiöiden omaisuuserille niiden käypien arvojen suhteessa ja sitä poistetaan näiden omaisuuserien poistosuunnitelmien mukaan. Konserniyhtiöiden osakkeisiin tehdyt arvonkorotukset merkitään konsernitaseessa tytäryhtiön omistaman kiinteistön arvonkorotukseksi.

Olennaiset osakkuusyritykset, joissa konsernin osuus on 20–50 prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Asunto- ja kiinteistöyhtiöitä ei käsitellä osakkuusyrityksinä. Yhdistelemättä jättämisen merkitys konsernin tulokseen ja omaan pääomaan on vähäinen, sillä näiden yhtiöiden kulut katetaan osakkailta perittävällä yhtiövastikkeella.

Keskinäistä Vakuutusyhtiötä Kalevaa, jonka takuupääomasta Varma-konserni omistaa 50 prosenttia ja äänimäärästä 25 prosenttia, ei yhdistellä konsernitilinpäätökseen määräysvaltaa ja varojenjakoa koskevien rajoitusten johdosta.

Konsernituloslaskelmaan sisällytetään osuus osakkuusyritysten tuloksesta. Konsernitaseessa lisätään osakkuusyritysten hankintamenoon osuus hankinnan jälkeen kertyneistä tuloksista.

Osakkuusyritykset esitetään liitetiedoissa numerot 12 ja 13.

Sijoitusten kirjanpitoarvo

Rakennukset ja rakennelmat merkitään taseeseen poistoilla vähennettyyn hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Kiinteistöjen arvoja on aiempina vuosina korotettu arvonkorotuksilla. Suunnitelmanmukaiset poistot vähennetään myös rakennuksiin tuloutetuista arvonkorotuksista.

Osakkeet ja osuudet arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon.

Rahoitusmarkkinavälineet merkitään taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia arvonmuutoksia ei kuitenkaan kirjata. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintamenon erotus jaksotetaan korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineen juoksuaikana. Hankintamenon lisäykseksi tai vähennykseksi kirjattu jaksotusten vastaerä ilmoitetaan taseen liitetiedoissa. Hankintameno on keskihinta, joka lasketaan rahoitusmarkkinavälinekohtaisesti.

Lainasaamiset merkitään taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Sijoituksista aikaisempina tilikausina tehdyt arvonalennukset palautetaan tulosvaikutteisesti hankintamenoon käyvän arvon nousua vastaavalta osalta.

Vakuutusmaksusaamiset ja muut saamiset

Vakuutusmaksusaamiset ja muut saamiset arvostetaan nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaissopimukset

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset arvostetaan kokonaisuutena suojattavan tase-erän kanssa. Jos suojattavasta tase-erästä ei kirjata arvonmuutosta, ei myöskään suojaavasta sopimuksesta tehdä tulosvaikutteista kirjausta tilinpäätökseen, ellei sen negatiivinen arvonmuutos ylitä suojattavan tase-erän positiivista arvonmuutosta. Jos suojauksen kohteesta kirjataan arvonalennuksen palautusta, kirjataan käytetyn johdannaisen arvonmuutos kokonaisuudessaan kuluksi. Syntyneet tuotot ja kulut kirjataan arvonalennusten ja palautuneiden arvonalennusten oikaisuina.

Muiden kuin suojaamistarkoituksessa tehtyjen johdannaissopimusten toteutunut ja laskennallinen arvonmuutos kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Sopimusten sulkemisesta tai raukeamisesta syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tilikauden aikana tilikauden tuotoksi tai kuluksi.

Korkojohdannaisten tuotot ja kulut kirjataan korkotuottoihin.

Suunnitelman mukaiset poistot

Rakennusten hankintameno, mukaan lukien rakennusten ainesosat, irtaimisto ja pitkävaikutteiset menot poistetaan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan. Myös rakennusten tuloutettu arvonkorotus poistetaan suunnitelman mukaan. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina käyttäen seuraavia taloudellisia käyttöaikoja:

Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset, hotellit	40–60 vuotta
Teollisuus- ja varastorakennukset	25–50 vuotta
Rakennusten ainesosat	10 vuotta
Koneet ja kalusto	7–10 vuotta
Atk - laitteet	3 vuotta
Kuljetusvälineet	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta

Sijoitusten käyvät arvot

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käyvät arvot määritetään kohteittain Finanssivalvonnan määräysten edellyttämällä tavalla perustuen yhtiön omien ja ulkopuolisten asiantuntijoiden laskelmiin ja lausuntoihin.

Noteerattujen arvopapereiden käypinä arvoina käytetään tilinpäätöspäivän viimeistä saatavilla olevaa ostokurssia tai sen puuttuessa viimeisintä kaupankäyntikurssia.

Pääomarahasto-osuuksien käypänä arvona käytetään hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota käyvästä arvosta tai sen puuttuessa hankintamenoa. Sijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona käytetään viimeisintä saatavissa ollutta hallinnointiyhtiön laskemaa rahasto-osuuden arvoa.

Muiden osakkeiden ja osuuksien käypänä arvona käytetään hankintamenoa tai todennäköistä luovutushintaa tai tasesubstanssiin pohjautuvaa arvoa.

Rahoitusmarkkinavälineiden käypä arvo perustuu ensisijaisesti markkinahintoihin. Mikäli markkinahintaa ei ole saatavilla eikä sijoituksen arvo ole luotettavasti määritettävissä, käytetään ulkopuolisen tahon arvostuksia tai yleisesti hyväksyttyjä laskentamalleja käyvän arvon määrittämiseksi tai käypänä arvona käytetään hankintamenoa.

Saamisten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alempaa todennäköistä arvoa.

Johdannaissopimuksien käyvät arvot ja niihin liittyvät vastuut ja vakuudet

Johdannaissopimuksien käypien arvojen määrittäminen sekä vastuut ja johdannaiskaupan selvittämisen vakuudeksi saadut ja annetut vakuudet esitetään liitetiedoissa kohdassa Taseeseen sisältymättömät vastuusitoumukset ja vastuut.

Lainaksi annetut arvopaperit

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tiedot lainaksi luovutetuista arvopapereista esitetään taseen liitetiedoissa kohdassa Vakuudet ja vastuusitoumukset Arvopaperilainaus (liitetieto 31).

Tilikauden voitto ja oma pääoma

Työeläkevakuutusyhtiössä tilikauden voitto emoyhtiön tuloslaskelmassa määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön etukäteen vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Liitetiedoissa esitetään emoyhtiön oman pääoman jakautuminen vakuutuskannan ja takuupääoman omistajien kesken.

Vakavaraisuuspääoma

Vakavaraisuuden keskeisin mittari, vakavaraisuuspääoma, lasketaan käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja velkojen erotuksena. Vakavaraisuuspääoma koostuu omasta pääomasta, tilinpäätössiirtojen kertymästä, arvostuseroista ja osittamattomasta lisävakuutusvastuusta.

Vuoden 2013 alusta lähtien vakavaraisuutta on mitattu vakavaraisuuspääomalla, johon luetaan myös tasoitusmäärä. Myös vakavaraisuusvaatimuksia uudistettiin.

Vähimmäispääomavaatimus on yksi kolmasosa vakavaraisuusrajasta. Vakavaraisuusraja määritellään riskiteoreettisesti ottaen huomioon sijoitusten jakautuminen eri omaisuuslajeihin sekä niiden keskinäiset korrelaatiot lainsäädännössä esitetyllä tavalla. Rajaa laskettaessa luokitellaan sijoitukset niiden todellisen riskin mukaan.

Vakavaraisuusasemalla tarkoitetaan vakavaraisuuspääoman suhdetta vakavaraisuusrajaan. Vakavaraisuusaste lasketaan vakavaraisuuspääoman suhteena vastuuvelkaan, johon ei lueta osittamatonta lisävakuutusvastuuta.

Vakavaraisuuspääoma ja vakavaraisuusraja esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Verot

Tuloslaskelmaan merkitään tilikauden ja aikaisempien tilikausien suoriteperusteiset verot.

Laskennallista verovelkaa tai -saatavaa ei lasketa väliaikaisista eroista tuloslaskelman erien ja verotuksessa hyväksyttyjen tulojen ja menojen välillä kuten vahvistetuista tappioista tai veronhyvityssaatavista, koska yhtiön nettotulos määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön etukäteen vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Myöskään konsernin omistamissa keskinäisissä kiinteistöyhtiöissä ei lasketa laskennallista verovelkaa tai -saatavaa, koska ne eivät ole kyseisten yhtiöiden tai konsernin kannalta olennaisia.

Ulkomaanrahanmääräiset sijoitukset

Ulkomaanrahanmääräiset sijoitukset merkitään taseeseen hankinta-ajankohdan kurssia tai sitä alempaa tilinpäätöspäivän valuuttakurssia käyttäen, kuitenkin niin, että arvostuksessa huomioidaan myös arvopaperin markkinahinnan muutoksen vaikutus. Valuuttakurssierot kohdistetaan tulojen ja menojen oikaisueriksi. Rahojen ja pankkisaamisten sekä talletusten valuuttakurssierot samoin kuin erät, joita ei voida kohdistaa suoraan tulon tai menon oikaisuksi, kirjataan sijoitustoiminnan tuotoiksi ja kuluiksi. Laskettaessa käypiä arvoja käytetään Euroopan keskuspankin 31.12. noteeraamia keskikursseja.

Toimintokohtaiset liikemenot ja poistot

Liikekulut sekä kaluston ja pitkävaikutteisten menojen poistot sisällytetään toimintokohtaisesti tuloslaskelman eriin. Korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut sisältyvät tuloslaskelmassa maksettuihin korvauksiin, sijoitusten hoitamiseen liittyvät kulut sijoitustoiminnan kuluihin. Liikekuluina esitetään vakuutusten hankinnan ja hoidon sekä hallinnon kulut. Lakisääteiset maksut sisältyvät hallintokuluihin. Rakennusten suunnitelmanmukaiset poistot esitetään sijoitustoiminnan kuluina.

Eläkejärjestelyt ja palkkioselvitys

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksin. Sitä on täydennetty vapaaehtoisilla lisäeläkevakuutuksilla. Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläkejärjestelyt on selostettu liitetiedossa 7. Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin perustuva palkka- ja palkkioselvitys on julkaistu yhtiön verkkosivuilla sekä vuosikertomuksessa.

Tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin

Liitetiedoissa on säännösten edellyttämän laajuuden lisäksi esitetty emoyhtiön tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin muodossa, jonka tarkoituksena on lisätä työeläkevakuutusyhtiön tilinpäätösinformaation läpinäkyvyyttä.

Taseessa vakavaraisuutta mittaavan erikseen esitettävän vakavaraisuuspääoman pääkomponentit ovat oma pääoma, osittamaton lisävakuutusvastuu ja sijoitusten arvostuserot. Lisäksi tasoitusmäärä luetaan vakavaraisuuspääomaan. Asiakashyvityksiin varattu ositettu lisävakuutusvastuu ja osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu näytetään omilla riveillään. Sijoitukset ja sijoitusten nettotuotto esitetään käyvin arvoin. Vastuuvelalle hyvitettävä korko sisältyy vastuuvelan muutokseen. Yhtiön toiminnan liikekulut on yhdistetty tuloslaskelmassa yhdelle riville.

Sijoitukset riskin mukaisesti ryhmiteltynä

Liitetietoihin on sisällytetty sijoitukset ja niiden tuottoprosentit ryhmiteltynä riskin mukaan. Tuottoprosenttien laskennassa noudatetaan samoja Finanssivalvonnan määräyksiä kuin tunnuslukuja laskettaessa. Tapa kuvataan kohdassa Tunnusluvut ja analyysit.

Tunnusluvut ja analyysit

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut ja analyysit on laskettu ja esitetty Finanssivalvonnan liitetietoja koskevien määräysten mukaisesti.

Sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden tunnusluvut ja analyysit esitetään käyvin arvoin.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan on laskettu sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon päivittäin tai kuukausittain aikapainotetut kassa- tai suoritevirrat.

Kauden tuotto on laskettu ns. mukautettua Dietzin kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma on laskettu lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat (kassavirta/suoritevirta = ostot – myynnit – tuotot + kulut) painotettuna sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä kauden loppuun.

Konserniyhtiöt 31.12.2013

Konserniin sisältyvät seuraavat 205 tytäryhtiötä:

As Oy Kuokkalan Tahkonkartano
As Oy Lahden Vilhon Vaakuna
As. Oy Espoon Amiraali
As. Oy Espoon Kyyhkysmäki 14
As. Oy Näkinkuja 4
Asunto Oy Helsingin Arabiankatu 2
Asunto Oy Espoon Keijumäki
Asunto Oy Espoon Kilonlemmikki
Asunto Oy Espoon Lintuvaarantie 37-39
Asunto Oy Espoon Pyölinpuisto
Asunto Oy Haukikoto
Asunto Oy Helsingin Haukilahdenkuja 13
Asunto Oy Helsingin Hiihtäjäntien Huippu
Asunto Oy Helsingin Hiihtäjäntien Kaarre
Asunto Oy Helsingin Hiihtäjäntien Laakso
Asunto Oy Helsingin Kimmontie 3
Asunto Oy Helsingin Klaneettitie
Asunto Oy Helsingin Näyttelijäntie 22
Asunto Oy Helsingin Päijänteentie 4-6
Asunto Oy Helsingin Roihuvuorentie 20
Asunto Oy Helsingin Roihuvuorentie 30
Asunto Oy Helsingin Tyynenmerenkatu 5
Asunto Oy Jyväskylän Kiramo 4
Asunto Oy Järvenpään Bjarnenkuja 6
Asunto Oy Kokkovuori
Asunto Oy Korkeavuorenkatu 2 a
Asunto Oy Lahden Kulmakatu 10
Asunto Oy Lahden Kulmakatu 12
Asunto Oy Lahden Lahdenkatu 39
Asunto Oy Lahden Massinhovi
Asunto Oy Lahden Massinpoiju
Asunto Oy Merihauki
Asunto Oy Neilikkatie
Asunto Oy Oulun Lehmuskuja
Asunto Oy Paatsamatie 3
Asunto Oy Paratiisintie
Asunto Oy Siltavoudintie 1
Asunto Oy Tampereen Jankansampo
Asunto Oy Tampereen Kultaköynnös
Asunto Oy Tampereen Nahkakuja 13
Asunto Oy Tampereen Nahkakuja 9
Asunto Oy Tampereen Näsijärvenkatu 3
Asunto Oy Tampereen Palatsinraitti 1
Asunto Oy Tampereen Puuvillatehtaankatu 6
Asunto Oy Tampereen Satakunnankatu 22
Asunto Oy Tampereen Vihilahdenkontu
Asunto Oy Tervahovinkatu 12
Asunto Oy Turun Itäinen Rantakatu 64
Asunto Oy Turun Itäinen Rantakatu 70
Asunto Oy Turun Laivurinkatu 2
Asunto Oy Turun Vilhonkatu 15

Asunto Oy Vantaan Käräjäkuja 1
Asunto Oy Vantaan Vernissakatu 5
Helsingin Kiinteistösijoitus Oy
Kiint. Oy Helsingin Tapulikaupungintie 13
Kiint. Oy Jyväskylän maalaiskunnan Kotikeskus
Kiinteistö Oy Helsingin Lönnrotinkatu 18
Kiinteistö Oy Ahertajantie 3
Kiinteistö Oy Arabian Parkki
Kiinteistö Oy Aspius
Kiinteistö Oy Atomitalo
Kiinteistö Oy Avia Prima
Kiinteistö Oy Eerikinkatu 24
Kiinteistö Oy Elocinkulma 3
Kiinteistö Oy Espoon Kamreerintie 2
Kiinteistö Oy Espoon Komentajan-Varma
Kiinteistö Oy Espoon Niittyhaka
Kiinteistö Oy Espoon Ruukinmestarintie 2
Kiinteistö Oy Fredrikinkatu 42
Kiinteistö Oy Gigahermia
Kiinteistö Oy Haunistenniitty
Kiinteistö Oy Heinolan Hevossaarentie 2
Kiinteistö Oy Helsingin Hiilipiha
Kiinteistö Oy Helsingin Hiiliranta
Kiinteistö Oy Helsingin Itämerenkatu 11-13
Kiinteistö Oy Helsingin Lemuntie 7
Kiinteistö Oy Helsingin Malminkatu 28
Kiinteistö Oy Helsingin Putkitie 3
Kiinteistö Oy Helsingin Ratavartijankatu 5
Kiinteistö Oy Helsingin Ristipellontie 16
Kiinteistö Oy Helsingin Suolakivenkatu 1
Kiinteistö Oy Helsingin Valimopolku 4
Kiinteistö Oy Helsingin Valimotie 16
Kiinteistö Oy Helsingin Valimotie 9-11
Kiinteistö Oy Helsinki Niittylänpolku 10
Kiinteistö Oy Hotelli Levihovi
Kiinteistö Oy Hotelli Torni
Kiinteistö Oy Hyvinkään Hämeenkatu 9
Kiinteistö Oy Hämeentie 135
Kiinteistö Oy Ilmailunkatu 7
Kiinteistö Oy Itäinen Rantakatu 60
Kiinteistö Oy Itälahdenkatu 15-17
Kiinteistö Oy Itälahdenkatu 22 A
Kiinteistö Oy Joensuun Linjatie 2
Kiinteistö Oy Joensuun Pilkontie 3
Kiinteistö Oy John Stenberginranta 2
Kiinteistö Oy Juhana Herttua 3
Kiinteistö Oy Jyväskylän Kylmälahdentie 6
Kiinteistö Oy Jyväskylän Mattilanniemi
Kiinteistö Oy Jyväskylän Saarijärventie 50-52
Kiinteistö Oy Jyväskylän Sorastajantie 1
Kiinteistö Oy Jyväskylän Tourulantie 13
Kiinteistö Oy Kaakkurinhovi
Kiinteistö Oy Kaakkurinkulman Kauppakeskus
Kiinteistö Oy Kaikukatu 7
Kiinteistö Oy Keskustahotelli

Kiinteistö Oy Koirasaarentie 1
Kiinteistö Oy Koroppa
Kiinteistö Oy Koskikastanja
Kiinteistö Oy Kotkan Jumalniementie 2
Kiinteistö Oy Kotkan Jumalniementie 8
Kiinteistö Oy Kouvolan Lehtikaari 3
Kiinteistö Oy Kouvolan Tommolankatu 18
Kiinteistö Oy Kuntotalo
Kiinteistö Oy Kuopion Lukkosalmenportti
Kiinteistö Oy Kuusankosken Puhjonrinne
Kiinteistö Oy Lahden Jussilankatu 6
Kiinteistö Oy Lahden Makasiininkatu 3
Kiinteistö Oy Lahden Tupalankatu 3
Kiinteistö Oy Lahden Virastotalo
Kiinteistö Oy Lappeenrannan Kodinkeskus
Kiinteistö Oy Lappeenrannan Korpikunnaankatu 1
Kiinteistö Oy Lappeenrannan Patria
Kiinteistö Oy Lassilanlinna
Kiinteistö Oy Lohjan Sampotalo
Kiinteistö Oy Lohjanharjun kauppapuisto 1
Kiinteistö Oy Lohjanharjun kauppapuisto 2
Kiinteistö Oy Lohjanharjun Kauppapuisto 3a
Kiinteistö Oy Lohjanharjun kauppapuisto 4
Kiinteistö Oy Lohjanharjun kauppapuisto 5
Kiinteistö Oy Lönnrotinkatu 12
Kiinteistö Oy Lönnrotinkatu 12 A
Kiinteistö Oy Lönnrotinkatu 13
Kiinteistö Oy Mannerheimintien Pysäköintilaitos
Kiinteistö Oy Menotie 1
Kiinteistö Oy Metsäpojankuja 1
Kiinteistö Oy Nihtitorpankuja 4
Kiinteistö Oy Nokian Nuijamiestentie 5
Kiinteistö Oy Nummenvaara
Kiinteistö Oy Oulun Aurora
Kiinteistö Oy Oulun Kallisensuora 5
Kiinteistö Oy Oulun Tyrnäväntie 6
Kiinteistö Oy Oulun Uusikatu 72
Kiinteistö Oy Oulunkyläntori 1
Kiinteistö Oy Palokanvarma
Kiinteistö Oy Partolan Kauppajätti
Kiinteistö Oy Pharma City
Kiinteistö Oy Pirkkalan Myllyhaantie
Kiinteistö Oy Pirkkalan Sorkkalantie 394
Kiinteistö Oy Pirkkalan Vesalanportti
Kiinteistö Oy Porin Eteläväylä 2
Kiinteistö Oy Porin Itsenäisyydenkatu 5
Kiinteistö Oy Porin Satakunnankatu 39
Kiinteistö Oy Porvoon Ratsumestarinkatu 3
Kiinteistö Oy Primulan Herkkupaja
Kiinteistö Oy Pyynikin Trikoo
Kiinteistö Oy Quartetto Gongi
Kiinteistö Oy Rajalla
Kiinteistö Oy Rajasampaanranta 2
Kiinteistö Oy Salmisaaren Liikuntakeskus
Kiinteistö Oy Savonkatu 21

Kiinteistö Oy Seinäjoen Puskantie 13
Kiinteistö Oy Seinäjoen Rengastie 4
Kiinteistö Oy Sinihelmi
Kiinteistö Oy Sipoon Kaskikylänkuja 2
Kiinteistö Oy Sompasaaren Tukoeka
Kiinteistö Oy Spektrin Trio
Kiinteistö Oy Suometsänkaari 2
Kiinteistö Oy Tampereen Kalevanpaasi
Kiinteistö Oy Tampereen Harjuntausta 7
Kiinteistö Oy Tampereen Hyllilänkatu 17
Kiinteistö Oy Tampereen Sarankulmankatu 20 A
Kiinteistö Oy Tarhaajantie 2
Kiinteistö Oy Tavastkulla
Kiinteistö Oy Teerivuorenkatu 28
Kiinteistö Oy Teerivuorenpuisto
Kiinteistö Oy Tekniikantie 4
Kiinteistö Oy Teräslautelanrinne
Kiinteistö Oy Tietotalo
Kiinteistö Oy Tilkan Paletti
Kiinteistö Oy Turun Aninkaistenkatu 13
Kiinteistö Oy Vaasan Monopol Fastighets Ab
Kiinteistö Oy Vaasan Producta I
Kiinteistö Oy Vaasan Sampotalo
Kiinteistö Oy Vallilan toimisto
Kiinteistö Oy Vantaa Jokiniementie 31
Kiinteistö Oy Vantaan Martintalo
Kiinteistö Oy Vantaan Tasetie 8
Kiinteistö Oy Varmantalo
Kiinteistö Oy Vierumäen Portti
Kiinteistöosakeyhtiö Iisalmen Lammenkaari 4
Kiinteistöosakeyhtiö Mikkelin Karikontie 101
Kiinteistöosakeyhtiö Varma
Old Mill Oy
Osakevarma Oy
Oy Ässäkeskus Ab
Pitäjänmäen Kiinteistöt Oy
P-Turkuparkki Oy
Saimaan Kylpyläkiinteistöt Oy
Tampereen Kiinteistö Invest Oy
Tieto Esy Oy
Upper Limit Oy
Vaasa Hitec Park Oy
Valtamaat Osakeyhtiö
Ässäparkki Oy

Konsernista poistui kertomusvuonna 21 kiinteistöyhtiötä:
Asunto Oy Espoon Kiskottajankuja 4
Asunto Oy Espoon Nihtitorpankuja 3
Asunto Oy Espoon Nihtitorpankuja 5
Asunto Oy Espoon Nihtitorpankuja 7
Asunto Oy Helsingin Kaustisenpolku 1
Asunto Oy Niittymaanpuisto
Asunto Oy Raision Tasontorni

Asunto Oy Rovaniemen Välirakka
Asunto Oy Taivalpolku
Asunto Oy Vantaan Ruostekuja 3
Kiinteistö Oy Arppentie 6 B
Kiinteistö Oy Espoon Kattilantanhua 6
Kiinteistö Oy Espoon Kiltakallionrinne 1
Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Katsastusmiehentie 6
Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Tiiriö
Kiinteistö Oy Kuopion Koiravedenkatu 10
Kiinteistö Oy Kuparitie 2
Kiinteistö Oy Louhelan Hoivakodit
Kiinteistö Oy Oulun Tulliväylä 3
Kiinteistö Oy Pitkäniemen R15
Kiinteistö Oy Vaasan Huvilatie 2

Konserniin sisältyvät seuraavat 21 osakkuusyhtiötä:
Kamreerintien Pysäköintitalo Oy
Kiinteistö Oy Elocinkulma 1
Kiinteistö Oy Karkkilan Sähkökiinteistö
Kiinteistö Oy Liikejalava
Kiinteistö Oy Pyynikin Parkki
Kiinteistö Oy Selloparkki
Kiinteistö Oy Suursuon Ostoskeskus
Martinparkki Oy
NV Kiinteistösijoitus Oy
Näkin Pihapuistikko II Oy
Oulun Lehmusparkki Oy
Poha-Pysäköinti Oy
Realia Holding Oy
Ruohoparkki Oy
SATO Oyj
Spektri Business Oy
Spektri-Park Oy
Technopolis Oyj
Vakuutusosakeyhtiö Garantia
Vaasan Toripysäköinti Oy
VVT Kiinteistösijoitus Oy

Varman konsernitilinpäätökseen sisältyy uutena osakkuusyhtiönä:
Finnprotein Oy

Tuloslaskelman liitetiedot

1. Vakuutusmaksutulo

1.1.–31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Ensivakuutus				
TyEL:n mukainen perusvakuutus				
Työnantajan osuus	**3 095,0**	3 072,1	**3 095,0**	3 072,1
Työntekijän osuus	**970,6**	962,7	**970,6**	962,7
	4 065,6	4 034,7	**4 065,6**	4 034,7
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	**5,4**	6,3	**5,4**	6,3
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	**187,2**	189,7	**187,2**	189,7
	4 258,1	4 230,8	**4 258,1**	4 230,8
Jälleenvakuutus	**0,0**	0,0	**0,0**	0,0
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	**4 258,1**	4 230,8	**4 258,1**	4 230,8
Jälleenvakuuttajien osuus	**-0,2**	-0,1	**-0,2**	-0,1
Vakuutusmaksutulo [1)]	**4 258,0**	4 230,7	**4 258,0**	4 230,7
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista				
TyEL	**17,6**	14,6	**17,6**	14,6
YEL	**1,8**	1,8	**1,8**	1,8
	19,4	16,4	**19,4**	16,4

[1)] Luottotappioilla vähennettynä

2. Maksetut korvaukset

1.1.–31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Ensivakuutus				
Maksettu eläkkeensaajille				
TyEL:n mukainen perusvakuutus	**4 441,6**	4 168,1	**4 441,6**	4 168,1
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	**101,0**	100,8	**101,0**	100,8
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	**243,4**	230,9	**243,4**	230,9
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	**0,7**	0,6	**0,7**	0,6
	4 786,7	4 500,5	**4 786,7**	4 500,5
Saatu vastuunjakokorvauksia [1]				
TyEL-eläkkeet	**-115,4**	-151,7	**-115,4**	-151,7
YEL-eläkkeet	**-39,8**	-33,7	**-39,8**	-33,7
Osuus työttömyysvakuutusrahaston vakuutusmaksusta ja palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta	**-172,4**	-141,7	**-172,4**	-141,7
YEL:n valtion osuus	**-13,2**	-5,7	**-13,2**	-5,7
VEKL:n valtion korvaus	**-0,2**	-0,1	**-0,2**	-0,1
	-341,1	-332,9	**-341,1**	-332,9
Jälleenvakuutus	**-0,0**	0,0	**-0,0**	0,0
	4 445,6	4 167,6	**4 445,6**	4 167,6
Korvaustoiminnon hoitokulut	**37,5**	48,3	**37,5**	48,3
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut [2]	**6,5**	6,5	**6,5**	6,5
Maksetut korvaukset ennen jälleenvakuuttajien osuutta	**4 489,7**	4 222,5	**4 489,7**	4 222,5
Jälleenvakuuttajien osuus	**-0,1**	-0,1	**-0,1**	-0,1
Maksetut korvaukset yhteensä	**4 489,6**	4 222,4	**4 489,6**	4 222,4

[1] Maksettuihin/saatuihin vastuunjakokorvauksiin ei sisällytetä osuutta työttömyysvakuutusrahaston vakuutusmaksusta, palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta, osuutta YEL:n valtion osuudesta eikä VEKL:n korvausta.

[2] Vuosina 2000–2013 Varman vakuutusmaksutuloon sisältyvät työkyvyttömyysriskin hallintaosat olivat yhteensä 67 miljoonaa euroa, joista työhyvinvointihankkeisiin käytettiin osana korvauskuluja 98 prosenttia. Vuonna 2013 hallintaosat olivat 5,4 miljoonaa euroa ja siirto korvauskuluihin oli 6,5 miljoonaa euroa.

3. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

1.1.–31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Sijoitustoiminnan tuotot				
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin				
Osinkotuotot	**0,4**	0,4		
	0,4	0,4		
Tuotot sijoituksista osakkuusyrityksiin				
Osinkotuotot	**17,2**	13,4		
	17,2	13,4		
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Korkotuotot				
Konserniyhtiöt	**47,1**	42,1		
Muut			**0,9**	0,7
Muut tuotot	**293,3**	298,1	**319,4**	322,2
	340,4	340,1	**320,3**	322,9
Tuotot muista sijoituksista				
Osinkotuotot	**384,9**	421,8	**385,1**	421,9
Korkotuotot	**391,4**	365,2	**391,4**	365,2
Muut tuotot	**1 060,7**	602,9	**1 060,7**	602,9
	1 837,1	1 389,9	**1 837,2**	1 390,0
	2 195,1	1 743,9	**2 157,5**	1 712,9
Arvonalentumisten palautukset	**227,4**	326,7	**227,4**	326,7
Myyntivoitot	**1 393,1**	1 365,1	**1 395,1**	1 364,6
Yhteensä	**3 815,6**	3 435,7	**3 780,0**	3 404,2
Sijoitustoiminnan kulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	**-182,1**	-183,0	**-89,9**	-88,0
Kulut muista sijoituksista	**-663,9**	-943,6	**-663,9**	-943,6
Korkokulut	**-1,3**	-0,7	**-1,3**	-0,7
	-847,4	-1 127,3	**-755,1**	-1 032,4
Arvonalentumiset ja poistot				
Arvonalentumiset	**-536,4**	-490,3	**-481,4**	-485,2
Rakennusten suunnitelmapoistot	**-18,2**	-18,8	**-149,8**	-109,7
	-554,6	-509,1	**-631,2**	-594,9
Myyntitappiot	**-462,9**	-925,7	**-462,9**	-925,7
Yhteensä	**-1 864,8**	-2 562,2	**-1 849,2**	-2 553,0
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	**1 950,7**	873,5	**1 930,8**	851,2

4. Tuloslaskelman erä "Liikekulut"

1.1.–31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	**1,5**	1,5	**1,5**	1,5
Muut vakuutusten hankintamenot	**9,8**	8,9	**9,8**	8,9
	11,3	10,3	**11,3**	10,3
Vakuutusten hoitokulut	**37,3**	36,3	**37,3**	36,3
Hallintokulut				
Lakisääteiset maksut				
ETK:n kustannusosuus	**10,1**	8,3	**10,1**	8,3
Oikeushallintomaksu	**1,1**	1,1	**1,1**	1,1
Finanssivalvonnan valvontamaksu	**0,6**	0,6	**0,6**	0,6
	11,8	10,0	**11,8**	10,0
Muut hallintokulut	**15,3**	15,4	**15,3**	15,4
	75,6	72,0	**75,6**	72,0

5. Kokonaisliikekulut toiminnoittain

1.1.–31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Maksetut korvaukset				
Korvaustoiminnon hoitokulut	**37,5**	48,3	**37,5**	48,3
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	**6,5**	6,5	**6,5**	6,5
	44,1	54,8	**44,1**	54,8
Liikekulut	**75,6**	72,0	**75,6**	72,0
Sijoitustoiminnan hoitokulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	**4,3**	5,1	**4,3**	5,1
Kulut muista sijoituksista	**18,7**	16,7	**18,7**	16,7
	23,0	21,8	**23,0**	21,8
Kokonaisliikekulut yhteensä	**142,7**	148,7	**142,7**	148,7

6. Henkilöstökulut

1.1.–31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Palkat ja palkkiot	**37,9**	37,0	**37,9**	37,0
Eläkekulut	**6,7**	6,7	**6,7**	6,7
Muut henkilösivukulut	**4,5**	4,6	**4,5**	4,6
Yhteensä	**49,1**	48,3	**49,1**	48,3

7. Johdon palkat ja palkkiot

1.1.–31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	**1,0**	1,1	**1,0**	1,1
Hallitusten jäsenet ja varajäsenet	**0,4**	0,3	**0,4**	0,3
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	**0,1**	0,1	**0,1**	0,1
Yhteensä	**1,6**	1,5	**1,6**	1,5
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	**565**	572	**565**	572

Toimitusjohtaja Matti Vuorian palkka ja luontaisedut olivat 739 684 euroa. Vuorialle otetun vapaaehtoisen lisäeläkevakuutuksen mukainen eläke-etuus on 60 prosenttia lisäeläkkeen eläkepalkasta, jonka perustana on kaksi keskimmäistä neljän viimeisen vuoden ansioista. Lisäeläkevakuutus ei ole kerryttänyt lisäeläkettä Vuorian täytettyä 60 vuotta 14.3.2011.

Toimitusjohtajan sijaisen Risto Murron palkka ja luontaisedut olivat 308 327 euroa. Hallitus on 22.8.2013 nimittänyt Murron toimitusjohtajaksi 1.1.2014 alkaen. Murron eläkeikä on 63 vuotta ja hänen eläkkeensä on 60 prosenttia laskennallisesta eläkepalkasta.

8. Tilintarkastajien palkkiot

1.1.–31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
KPMG Oy Ab				
Tilintarkastuspalkkiot	**0,2**	0,2	**0,2**	0,2
Veroneuvonta	**0,0**	0,0	**0,0**	0,0
Muut palkkiot	**0,1**	0,1	**0,1**	0,1
Muut yhteisöt				
Veroneuvonta	**0,1**	0,0	**0,1**	0,0

9. Tuloverot

Laskennallista verovelkaa tai -saatavaa tilinpäätössiirtojen kertymästä tai muista väliaikaisista eroista kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välillä ei ole merkitty taseeseen, koska näiden laskennallisten verovelkojen tai -saamisten realisoitumista ei voida pitää lakisääteistä eläkevakuuttamista harjoittavan yhtiön ja sen konsernin tilinpäätöksessä todennäköisenä.

Taseen liitetiedot

10. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero, emoyhtiö

31.12., milj. €	**Jäljellä oleva hankinta-meno 2013**	**Kirjan-pito-arvo 2013**	**Käypä arvo 2013**	Jäljellä oleva hankinta-meno 2012	Kirjan-pito-arvo 2012	Käypä arvo 2012
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	**469,2**	**485,4**	**638,2**	477,3	493,9	678,4
Konserniyhtiöosakkeet	**1 505,6**	**1 505,6**	**2 125,8**	1 604,3	1 604,3	2 226,9
Muut kiinteistöosakkeet	**26,8**	**26,8**	**30,6**	27,9	27,9	31,0
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	**856,3**	**856,3**	**856,3**	982,6	982,6	982,6
Saamiset kiinteistöyhtiöiltä	**93,0**	**93,0**	**93,0**	47,0	47,0	47,0
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	**4,3**	**4,3**	**4,3**	4,3	4,3	4,3
Sijoitukset osakkuusyrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	**248,5**	**248,5**	**468,8**	185,5	185,5	364,5
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	**15 374,6**	**15 374,6**	**20 581,3**	12 547,4	12 547,4	15 968,4
Rahoitusmarkkinavälineet	**9 911,5**	**9 911,5**	**10 258,2**	10 277,2	10 277,2	11 156,9
Kiinnelainasaamiset	**362,6**	**362,6**	**362,6**	439,5	439,5	439,5
Muut lainasaamiset	**1 599,7**	**1 599,7**	**1 600,2**	1 935,8	1 935,8	1 937,3
	30 452,0	**30 468,2**	**37 019,3**	28 528,7	28 545,3	33 836,7
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:						
Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (–) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta	**-132,7**			-161,4		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		**16,2**			16,6	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			**6 641,0**			5 431,7

11. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero, konserni

31.12., milj. €	**Jäljellä oleva hankinta-meno 2013**	**Kirjan-pito-arvo 2013**	**Käypä arvo 2013**	Jäljellä oleva hankinta-meno 2012	Kirjan-pito-arvo 2012	Käypä arvo 2012
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	**2 829,8**	**2 845,9**	**3 765,2**	3 020,7	3 037,3	3 987,9
Muut kiinteistöosakkeet	**26,8**	**26,8**	**30,6**	27,9	27,9	31,0
Saamiset kiinteistöyhtiöiltä						
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	**0,8**	**0,8**	**0,9**	0,7	0,7	0,9
Sijoitukset osakkuusyrityksissä						
Osakkeet ja osuudet	**301,1**	**301,1**	**468,8**	217,3	217,3	364,5
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	**15 390,7**	**15 390,7**	**20 597,4**	12 562,5	12 562,5	16 059,0
Rahoitusmarkkinavälineet	**9 911,5**	**9 911,5**	**10 258,2**	10 277,2	10 277,2	11 172,4
Kiinnelainasaamiset	**362,6**	**362,6**	**362,6**	439,5	439,5	439,5
Muut lainasaamiset	**1 599,7**	**1 599,7**	**1 600,2**	1 935,8	1 935,8	1 937,5
	30 423,0	**30 439,1**	**37 084,0**	28 481,5	28 498,1	33 992,6
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:						
Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (–) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta	**-132,7**			-161,4		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		**16,2**			16,6	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			**6 644,9**			5 494,5

12. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyrityksissä, emoyhtiö

31.12.2013, milj. €	
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	
Hankintameno 1.1.	**4,3**
Hankintameno 31.12.	**4,3**
Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä	
Hankintameno 1.1.	**185,5**
Lisäykset	**63,0**
Hankintameno 31.12.	**248,5**

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

31.12.2013	Kotipaikka	Osuus kaikista osakkeista	Osuus kaikista äänistä	**Kirjan-pitoarvo milj. €**
Tieto Esy Oy	Helsinki	14,4 %	50,1 %	**0,9**
Osakevarma Oy	Helsinki	100,0 %	100,0 %	**3,3**
				4,3
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt				**1 560,6**

Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä

31.12.2013	Kotipaikka	Osuus kaikista osakkeista	Osuus kaikista äänistä	**Kirjan-pitoarvo milj. €**
Finnprotein Oy	Uusikaupunki	33,0 %	33,0 %	**0,0**
NV Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	45,0 %	45,0 %	**0,0**
Realia Holding Oy	Helsinki	20,6 %	20,6 %	**7,7**
SATO Oyj	Helsinki	45,7 %	45,7 %	**149,5**
Technopolis Oyj	Oulu	24,0 %	24,0 %	**83,0**
VVT Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	40,0 %	40,0 %	**0,0**
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	Helsinki	30,5 %	30,5 %	**8,4**
				248,5
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt				**11,4**

13. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyrityksissä, konserni

31.12.2013, milj. €	
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	
Hankintameno 1.1.	**0,7**
Lisäykset	**0,4**
Vähennykset	**-0,3**
Hankintameno 31.12.	**0,8**
Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä	
Hankintameno 1.1.	**217,3**
Lisäykset	**84,3**
Vähennykset	**-0,4**
Hankintameno 31.12.	**301,1**

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä

31.12.2013	Kotipaikka	Osuus kaikista osakkeista	Osuus kaikista äänistä	**Kirjan-pitoarvo milj. €**
Tieto Esy Oy	Helsinki	14,4 %	50,1 %	**0,8**
				0,8

Osakkeet ja osuudet osakkuusyrityksissä

31.12.2013	Kotipaikka	Osuus kaikista osakkeista	Osuus kaikista äänistä	**Kirjan-pitoarvo milj. €**
Finnprotein Oy	Uusikaupunki	33,0 %	33,0 %	**0,0**
NV Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	45,0 %	45,0 %	**0,0**
Realia Holding Oy	Helsinki	20,6 %	20,6 %	**5,7**
SATO Oyj	Helsinki	45,7 %	45,7 %	**202,8**
Technopolis Oyj	Oulu	24,9 %	24,9 %	**83,2**
VVT Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	40,0 %	40,0 %	**0,0**
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	Helsinki	30,5 %	30,5 %	**9,4**
				301,1
Asunto- ja kiinteistöyhtiöt				**22,6**

14. Kiinteistösijoitusten muutokset

31.12.2013, milj. €	Emoyhtiö Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Emoyhtiö Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Konserni Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet
Hankintameno 1.1.	**2 516,1**	**1 029,6**	**4 210,1**
Lisäykset	**49,1**	**58,8**	**70,4**
Vähennykset	**-81,3**	**-139,1**	**-138,7**
Hankintameno 31.12.	**2 484,0**	**949,3**	**4 141,9**
Kertyneet poistot 1.1.	**-193,8**		**-970,4**
Myytyjen kohteiden kertyneet poistot	**3,4**		**32,0**
Tilikauden poistot	**-18,2**		**-96,4**
Kertyneet poistot 31.12.	**-208,5**		**-1 034,8**
Arvonalentumiset 1.1.	**-212,8**		**-191,1**
Myytyjen kohteiden arvonalentumiset	**3,6**		**3,7**
Tilikauden arvonalentumiset	**-67,2**		**-63,1**
Arvonalentumisten palautukset	**2,5**		
Arvonalentumiset 31.12.	**-273,8**		**-250,5**
Arvonkorotukset 1.1.	**16,6**		**16,6**
Myytyjen kohteiden arvonkorotukset	**-0,4**		**-0,4**
Arvonkorotukset 31.12.	**16,2**		**16,2**
Kirjanpitoarvo 31.12.	**2 017,8**	**949,3**	**2 872,8**

15. Omassa käytössä olevat kiinteistösijoitukset

31.12.2013, milj. €	Emoyhtiö	Konserni
Jäljellä oleva hankintameno	**84,4**	**84,4**
Kirjanpitoarvo	**84,4**	**84,4**
Käypä arvo	**98,8**	**98,8**

16. Emoyhtiön muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet

31.12.2013	Osuus osakkeista %	Kirjanpito-arvo milj. €	Markkina-arvo milj. €
Noteeratut osakkeet			
Kotimaiset			
Affecto Oyj	**1,4**	**1,4**	**1,4**
Ahlstrom Oyj	**3,3**	**12,6**	**12,6**
Aktia Bank Abp	**4,0**	**15,3**	**21,6**
Alma Media Oyj	**7,1**	**15,9**	**15,9**
Amer Sports Oyj	**7,0**	**61,4**	**125,2**
Aspo Oyj	**4,7**	**6,1**	**8,7**
Atria Oyj	**1,9**	**4,0**	**4,0**
CapMan Oyj	**4,3**	**4,2**	**4,2**
Cargotec Oyj	**4,7**	**73,5**	**81,7**
Caverion Oyj	**6,2**	**0,0**	**68,8**
Componenta Oyj	**8,1**	**3,9**	**3,9**
Comptel Oyj	**4,8**	**2,4**	**2,4**
Cramo Oyj	**2,3**	**12,1**	**14,9**
Digia Oyj	**3,6**	**2,9**	**2,9**
Elisa Oyj	**5,6**	**116,8**	**177,8**
Etteplan Oyj	**4,1**	**2,6**	**2,6**
Finnair Oyj	**0,5**	**1,7**	**1,7**
Fiskars Oyj Abp	**3,0**	**24,9**	**48,3**
Fortum Oyj	**0,6**	**82,1**	**82,6**
F-Secure Oyj	**8,6**	**25,5**	**25,5**
Glaston Oyj Abp	**8,9**	**6,8**	**6,8**
HKScan Oyj	**6,8**	**14,1**	**14,1**
Honkarakenne Oyj	**4,3**	**0,6**	**0,6**
Incap Oyj	**7,0**	**0,8**	**0,8**
Kemira Oyj	**6,1**	**115,1**	**115,1**
Kesko Oyj	**1,1**	**16,7**	**30,3**
Kesla Oyj	**4,4**	**0,7**	**0,7**
KONE Oyj	**1,1**	**69,5**	**169,5**
Konecranes Abp	**1,9**	**21,5**	**30,8**
Lassila & Tikanoja Oyj	**1,5**	**6,7**	**9,1**
Lemminkäinen Oyj	**4,2**	**12,5**	**12,5**
Marimekko Oyj	**4,8**	**3,4**	**3,8**
Metso Oyj	**1,9**	**90,2**	**90,2**
Metsä Board Oyj	**4,9**	**49,9**	**49,9**
Munksjö Oyj	**3,0**	**6,2**	**7,9**
Neste Oil Oyj	**1,3**	**46,4**	**48,7**
Nokia Oyj	**2,3**	**315,0**	**496,6**
Nokian Renkaat Oyj	**6,8**	**147,4**	**313,8**
Okmetic Oyj	**2,8**	**1,6**	**2,3**
Olvi Oyj	**2,0**	**7,4**	**11,8**
Oriola-KD Oyj	**4,2**	**15,5**	**16,2**
Outokumpu Oyj	**1,1**	**9,6**	**9,6**
Outotec Oyj	**4,4**	**43,4**	**61,2**
PKC Group Oyj	**2,4**	**4,4**	**13,9**
Pohjola Pankki Oyj	**0,1**	**2,5**	**4,2**
Ponsse Oyj	**1,4**	**1,6**	**3,8**
Pöyry Oyj	**4,7**	**11,3**	**11,3**
Raisio Oyj	**0,1**	**0,5**	**0,9**

Ramirent Oyj	**6,2**	**61,7**	**61,7**
Rautaruukki Oyj	**2,5**	**23,7**	**23,7**
Raute Oyj	**1,3**	**0,4**	**0,4**
Restamax Oyj	**1,9**	**1,2**	**1,2**
Sampo Oyj	**7,8**	**350,6**	**1 568,0**
Sanitec Oyj	**0,3**	**2,4**	**2,7**
Sanoma Oyj	**0,5**	**5,0**	**5,0**
Sievi Capital Plc	**1,0**	**0,6**	**0,6**
Solteq Oyj	**4,3**	**0,7**	**0,9**
Sponda Oyj	**10,3**	**93,1**	**99,2**
SRV Yhtiöt Oyj	**1,2**	**1,7**	**1,7**
Stockmann Oyj Abp	**3,1**	**24,6**	**24,6**
Stora Enso Oyj	**2,0**	**114,0**	**114,0**
Suominen Oyj	**9,1**	**10,1**	**10,6**
Teleste Oyj	**2,8**	**2,2**	**2,2**
Tieto Oyj	**2,1**	**25,4**	**25,4**
Tikkurila Oyj	**5,7**	**37,4**	**49,6**
Tulikivi Oyj	**4,7**	**0,9**	**0,9**
UPM-Kymmene Oyj	**2,2**	**137,8**	**142,1**
Uponor Oyj	**7,1**	**50,0**	**73,4**
Vaisala Oyj	**0,9**	**2,9**	**3,6**
Wulff-Yhtiöt Oyj	**6,8**	**0,7**	**0,7**
Wärtsilä Oyj Abp	**5,2**	**144,7**	**367,0**
YIT Oyj	**6,6**	**85,7**	**85,7**
Muut		**0,7**	**1,5**
Kotimaiset yhteensä		**2 668,8**	**4 909,7**

31.12.2013	**Osuus osakkeista %**	**Kirjanpito-arvo milj. €**	**Käypä arvo milj. €**
Ulkomaiset			
Alankomaat			
Aegon NV	**0,0**	**1,8**	**2,3**
ASML Holding NV	**0,0**	**4,3**	**5,4**
Gemalto NV	**0,0**	**2,0**	**2,2**
Heineken NV	**0,0**	**2,9**	**2,9**
ING Groep NV	**0,0**	**5,8**	**7,3**
Koninklijke Ahold NV	**0,0**	**3,2**	**3,6**
Koninklijke Boskalis Westminster NV	**0,0**	**0,5**	**0,6**
Koninklijke KPN NV	**0,0**	**1,5**	**1,5**
Koninklijke Philips NV	**0,0**	**6,3**	**7,1**
Koninklijke Vopak NV	**0,0**	**0,6**	**0,6**
Nutreco NV	**0,1**	**2,0**	**2,5**
QIAGEN NV	**0,0**	**0,8**	**0,9**
Randstad Holding NV	**0,0**	**2,2**	**2,4**
Reed Elsevier NV	**0,0**	**1,7**	**2,4**
Royal Dutch Shell PLC	**0,0**	**15,9**	**16,5**
Wolters Kluwer NV	**0,0**	**0,8**	**1,1**
Ziggo NV	**0,0**	**0,9**	**1,0**
Belgia			
Ageas SA/NV	**0,0**	**1,1**	**1,3**
Anheuser-Busch InBev NV	**0,0**	**6,6**	**7,6**
Belgacom SA	**0,0**	**0,7**	**0,7**

Colruyt SA	**0,0**	**1,1**	**1,1**
Delhaize Group SA	**0,0**	**1,4**	**1,6**
Groupe Bruxelles Lambert SA	**0,0**	**1,3**	**1,4**
KBC Groep NV	**0,0**	**1,0**	**1,0**
Telenet Group Holding NV	**0,0**	**0,2**	**0,2**
UCB SA	**0,0**	**2,0**	**2,3**
Bermuda			
Atlantica Tender Drilling Ltd	**1,4**	**3,6**	**3,6**
Avance Gas Holding Ltd	**1,0**	**2,8**	**3,6**
Frontline Ltd/Bermuda	**0,9**	**9,7**	**13,3**
North Atlantic Drilling Ltd	**0,5**	**8,0**	**8,1**
Odfjell Drilling Ltd	**0,9**	**8,2**	**8,2**
Seadrill Ltd	**0,1**	**19,2**	**19,2**
Caymansaaret			
Polarcus Ltd	**3,7**	**10,4**	**10,4**
Siem Offshore Inc	**1,7**	**7,4**	**7,6**
Espanja			
ACS Actividades de Construccion y Servicios SA	**0,0**	**0,7**	**0,9**
Amadeus IT Holding SA	**0,0**	**4,2**	**6,2**
Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA	**0,0**	**11,5**	**13,0**
Banco Popular Espanol SA	**0,1**	**9,0**	**9,9**
Banco Santander SA	**0,0**	**16,6**	**19,9**
Bolsas y Mercados Espanoles SA	**0,1**	**3,3**	**3,4**
CaixaBank	**0,0**	**4,0**	**4,8**
Enagas SA	**0,0**	**0,7**	**0,8**
Ferrovial SA	**0,0**	**1,0**	**1,2**
Gas Natural SDG SA	**0,0**	**1,5**	**2,0**
Grifols SA	**0,0**	**0,9**	**1,2**
Iberdrola SA	**0,0**	**4,3**	**4,9**
Inditex SA	**0,0**	**5,1**	**5,6**
Red Electrica Corp SA	**0,0**	**0,9**	**1,1**
Tecnicas Reunidas SA	**0,1**	**2,7**	**2,8**
Telefonica SA	**0,0**	**7,8**	**8,9**
Viscofan SA	**0,0**	**1,6**	**1,7**
Irlanti			
C&C Group plc	**0,1**	**5,7**	**6,0**
CRH plc	**0,0**	**2,1**	**2,6**
DCC plc	**0,1**	**1,7**	**3,0**
Experian PLC	**0,0**	**1,9**	**2,0**
Glanbia plc	**0,0**	**1,0**	**1,1**
Governor & Co of the Bank of Ireland	**0,0**	**0,6**	**1,1**
Smurfit Kappa Group plc	**0,1**	**0,8**	**2,2**
Iso-Britannia			
3i Group PLC	**0,0**	**1,0**	**1,4**
Aberdeen Asset Management PLC	**0,0**	**1,6**	**1,9**
Admiral Group PLC	**0,0**	**0,5**	**0,6**
Afren PLC	**0,1**	**0,9**	**1,3**
Aggreko PLC	**0,0**	**0,8**	**0,8**
Anglo American PLC	**0,0**	**9,3**	**9,3**
Antofagasta PLC	**0,0**	**3,5**	**3,6**
ARM Holdings PLC	**0,0**	**2,8**	**3,5**
Ashmore Group PLC	**0,0**	**0,5**	**0,6**
AstraZeneca PLC	**0,0**	**12,3**	**13,5**
Aviva PLC	**0,0**	**2,6**	**3,0**
Barclays PLC	**0,0**	**6,4**	**7,2**

Barratt Developments PLC	**0,0**	**0,7**	**1,0**
Berkeley Group Holdings PLC	**0,0**	**0,8**	**1,1**
BG Group PLC	**0,0**	**6,9**	**7,4**
BHP Billiton PLC	**0,0**	**10,2**	**10,2**
BP PLC	**0,0**	**12,4**	**13,4**
British Land Co PLC	**0,0**	**2,7**	**2,9**
British Sky Broadcasting Group PLC	**0,0**	**2,0**	**2,1**
BT Group PLC	**0,0**	**4,6**	**6,9**
Burberry Group PLC	**0,0**	**2,0**	**2,3**
Centrica PLC	**0,0**	**4,4**	**4,4**
Croda International PLC	**0,1**	**3,4**	**3,4**
Debenhams PLC	**0,2**	**2,0**	**2,0**
Diageo PLC	**0,0**	**9,9**	**11,5**
Drax Group PLC	**0,0**	**0,6**	**0,8**
Fresnillo PLC	**0,0**	**2,5**	**2,5**
GKN PLC	**0,0**	**0,9**	**1,0**
GlaxoSmithKline PLC	**0,0**	**14,8**	**16,5**
Hays PLC	**0,1**	**1,9**	**2,2**
HSBC Holdings PLC	**0,0**	**21,4**	**21,8**
Icap PLC	**0,0**	**0,8**	**1,1**
IMI PLC	**0,0**	**1,8**	**1,8**
Inchcape PLC	**0,1**	**2,3**	**2,8**
Inmarsat PLC	**0,0**	**0,7**	**0,8**
Intermediate Capital Group PLC	**0,0**	**0,4**	**0,5**
Intertek Group PLC	**0,0**	**1,4**	**1,5**
Investec PLC	**0,0**	**0,8**	**0,8**
ITV PLC	**0,0**	**1,0**	**1,8**
J Sainsbury PLC	**0,0**	**1,0**	**1,1**
Kingfisher PLC	**0,0**	**1,4**	**2,0**
Legal & General Group PLC	**0,0**	**2,5**	**3,0**
Lloyds Banking Group PLC	**0,0**	**2,4**	**4,2**
London Stock Exchange Group PLC	**0,0**	**0,5**	**0,8**
Lonmin PLC	**0,0**	**0,7**	**0,7**
Man Group PLC	**0,0**	**0,8**	**0,8**
Meggitt PLC	**0,0**	**1,3**	**1,4**
Mondi PLC	**0,0**	**0,7**	**1,0**
National Grid PLC	**0,0**	**7,0**	**7,7**
Next PLC	**0,0**	**1,2**	**1,6**
Old Mutual PLC	**0,0**	**2,0**	**2,1**
Ophir Energy PLC	**0,1**	**1,6**	**1,6**
Pearson PLC	**0,0**	**2,3**	**2,6**
Pennon Group PLC	**0,0**	**0,7**	**0,7**
Persimmon PLC	**0,0**	**0,8**	**1,2**
Premier Oil PLC	**0,0**	**0,9**	**0,9**
Prudential PLC	**0,0**	**6,2**	**7,7**
Reckitt Benckiser Group PLC	**0,0**	**13,1**	**15,3**
Reed Elsevier PLC	**0,0**	**2,1**	**2,9**
Rolls-Royce Group PLC	**0,0**	**2,2**	**3,2**
Rotork PLC	**0,1**	**2,0**	**2,6**
RSA Insurance Group PLC	**0,0**	**0,8**	**0,8**
SABMiller PLC	**0,0**	**7,4**	**7,4**
Schroders PLC	**0,0**	**1,3**	**1,7**
Severn Trent PLC	**0,0**	**0,8**	**0,9**
Smith & Nephew PLC	**0,0**	**0,8**	**1,0**
Smiths Group PLC	**0,0**	**0,7**	**0,9**

SSE PLC	**0,0**	**2,9**	**2,9**
Standard Chartered PLC	**0,0**	**3,1**	**3,1**
Standard Life PLC	**0,0**	**1,7**	**1,9**
Tate & Lyle PLC	**0,0**	**0,6**	**0,7**
Taylor Wimpey PLC	**0,0**	**0,7**	**1,1**
Telecity Group PLC	**0,0**	**1,3**	**1,3**
Tesco PLC	**0,0**	**8,4**	**8,4**
The Weir Group PLC	**0,0**	**1,0**	**1,1**
Tullow Oil PLC	**0,0**	**3,1**	**3,1**
Unilever PLC	**0,0**	**18,4**	**18,5**
United Utilities Group PLC	**0,0**	**1,4**	**1,4**
WM Morrison Supermarkets PLC	**0,0**	**1,4**	**1,4**
Vodafone Group PLC	**0,0**	**18,8**	**26,0**
Italia			
Assicurazioni Generali SpA	**0,0**	**3,8**	**4,3**
Buzzi Unicem SpA	**0,1**	**1,5**	**1,8**
Enel SpA	**0,0**	**4,1**	**4,4**
ENI SpA	**0,0**	**5,1**	**5,1**
Fiat SpA	**0,0**	**1,4**	**1,5**
Hera SpA	**0,1**	**1,2**	**1,7**
Intesa Sanpaolo SpA	**0,0**	**3,2**	**4,3**
Italcementi SpA	**0,1**	**0,6**	**0,8**
Luxottica Group SpA	**0,0**	**1,3**	**1,6**
Prysmian SpA	**0,1**	**3,2**	**4,3**
Snam Rete Gas SpA	**0,0**	**1,3**	**1,4**
Telecom Italia SpA	**0,0**	**1,4**	**1,5**
Terna Rete Elettrica Nazionale SpA	**0,0**	**0,9**	**1,1**
UniCredit SpA	**0,0**	**3,1**	**4,3**
Itävalta			
Erste Group Bank AG	**0,0**	**0,7**	**1,0**
Scholler-Bleckmann Oilfiel Equipment AG	**0,1**	**1,5**	**1,6**
Telekom Austria AG	**0,0**	**0,5**	**0,5**
Verbund AG	**0,0**	**0,9**	**0,9**
Voestalpine AG	**0,0**	**0,6**	**0,8**
Japani			
Toyota Motor Corp	**0,0**	**3,3**	**3,3**
Jersey C.I.			
Glencore Xstrata PLC	**0,0**	**10,1**	**10,2**
Henderson Group PLC	**0,0**	**0,7**	**1,0**
Polymetal International PLC	**0,0**	**0,2**	**0,2**
Randgold Resources Ltd	**0,0**	**2,0**	**2,0**
Shire PLC	**0,0**	**4,1**	**5,6**
Wolseley PLC	**0,0**	**3,8**	**4,0**
WPP plc	**0,0**	**3,1**	**4,5**
Kanada			
Africa Oil Corp	**0,2**	**3,2**	**3,3**
Questerre Energy Corp	**2,3**	**5,3**	**5,3**
Silver Wheaton Corp	**0,0**	**1,8**	**1,8**
Kreikka			
Alpha Bank AE	**0,1**	**4,6**	**4,6**
National Bank of Greece SA	**0,0**	**0,9**	**0,9**
Kypros			
Ocean Rig UDW Inc	**0,3**	**5,3**	**6,0**
Prosafe SE	**0,1**	**1,4**	**1,4**
Liberia			

Royal Caribbean Cruises Ltd	**0,2**	**10,1**	**12,0**
Luxemburg			
ArcelorMittal	**0,0**	**4,8**	**5,2**
Pacific Drilling SA	**0,5**	**7,1**	**8,5**
SES SA	**0,0**	**1,5**	**1,6**
Subsea 7 SA	**0,7**	**33,2**	**33,2**
Tenaris SA	**0,0**	**1,5**	**1,5**
Norja			
Aker Solutions ASA	**0,4**	**14,1**	**14,1**
Archer Ltd	**0,8**	**2,9**	**2,9**
Austevoll Seafood ASA	**0,5**	**4,1**	**4,2**
BW LPG Ltd	**0,7**	**5,7**	**6,9**
Det Norske Oljeselskap ASA	**1,0**	**11,5**	**11,5**
DNB ASA	**0,4**	**70,6**	**80,3**
Dolphin Group AS	**8,2**	**15,6**	**15,6**
Electromagnetic GeoService	**0,8**	**1,6**	**1,6**
Farstad Shipping ASA	**2,0**	**12,0**	**12,2**
Fred Olsen Energy ASA	**0,2**	**3,2**	**3,2**
Gjensidige Forsikring ASA	**0,0**	**1,1**	**1,2**
Hexagon Composites ASA	**2,9**	**6,3**	**15,0**
Kvaerner ASA	**1,9**	**7,0**	**7,0**
Marine Harvest ASA	**1,0**	**28,7**	**35,7**
Nordic American Offshore Ltd	**0,0**	**8,1**	**8,1**
Norsk Hydro ASA	**1,2**	**74,9**	**77,4**
Norwegian Air Shuttle AS	**1,4**	**10,7**	**10,7**
Opera Software ASA	**0,8**	**8,9**	**9,9**
Orkla ASA	**0,0**	**2,5**	**2,5**
Panoro Energy ASA	**3,0**	**2,6**	**2,6**
Petroleum Geo-Services ASA	**2,2**	**40,9**	**40,9**
Protector Forsikring AS	**1,9**	**3,5**	**3,7**
SpareBank 1 SR-Bank ASA	**0,2**	**5,2**	**5,7**
Statoil ASA	**0,1**	**80,8**	**80,8**
Storebrand ASA	**2,8**	**49,3**	**56,7**
Telenor ASA	**0,2**	**43,5**	**44,0**
TGS Nopec Geophysical Co ASA	**0,4**	**7,1**	**7,1**
Tomra Systems ASA	**0,7**	**7,2**	**7,3**
Portugali			
Banco Espirito Santo SA	**0,1**	**3,2**	**3,6**
EDP - Energias de Portugal SA	**0,0**	**1,0**	**1,2**
Galp Energia SGPS SA	**0,0**	**0,6**	**0,6**
Jeronimo Martins SGPS SA	**0,0**	**1,1**	**1,1**
Ranska			
Alcatel-Lucent/France	**0,0**	**1,8**	**2,2**
Arkema SA	**0,1**	**4,7**	**5,1**
Atos Origin SA	**0,0**	**1,3**	**1,4**
AXA SA	**0,0**	**6,2**	**7,8**
BNP Paribas SA	**0,0**	**5,0**	**7,0**
Bourbon SA	**0,3**	**5,1**	**5,1**
Bouygues SA	**0,0**	**1,1**	**1,4**
Cap Gemini SA	**0,0**	**1,8**	**1,9**
Carrefour SA	**0,0**	**3,5**	**4,5**
Casino Guichard Perrachon SA	**0,0**	**2,1**	**2,3**
Christian Dior SA	**0,0**	**1,7**	**1,8**
Cie de St-Gobain	**0,0**	**3,0**	**3,7**
Cie Generale de Geophysique - Veritas	**0,1**	**3,2**	**3,2**

Cie Generale des Etablissements Michelin	**0,0**	**2,9**	**2,9**
Cie Generale d'Optique Essilor International SA	**0,0**	**1,9**	**2,0**
Danone	**0,0**	**5,8**	**6,0**
EDF SA	**0,0**	**1,2**	**1,7**
Etablissements Maurel et Prom	**0,0**	**0,6**	**0,6**
Eutelsat Communications SA	**0,0**	**0,5**	**0,5**
GDF Suez	**0,0**	**5,8**	**5,9**
Hermes International	**0,0**	**0,6**	**0,7**
Kering	**0,0**	**2,9**	**2,9**
Lafarge SA	**0,0**	**1,7**	**2,0**
Legrand SA	**0,0**	**1,6**	**2,0**
L'Oreal SA	**0,0**	**8,9**	**10,4**
LVMH Moet Hennessy Louis Vuitton SA	**0,0**	**6,0**	**6,0**
Orange	**0,0**	**2,0**	**2,1**
Pernod-Ricard SA	**0,0**	**2,1**	**2,1**
Peugeot SA	**0,0**	**0,8**	**0,8**
Publicis Groupe SA	**0,0**	**1,8**	**2,5**
Remy Cointreau SA	**0,1**	**1,8**	**1,8**
Renault SA	**0,0**	**7,3**	**7,3**
Rexel SA	**0,0**	**1,8**	**1,9**
Sanofi	**0,0**	**17,7**	**18,6**
Schneider Electric SA	**0,0**	**5,5**	**5,9**
Societe BIC SA	**0,0**	**0,6**	**0,6**
Societe Generale SA	**0,0**	**2,5**	**3,8**
Suez Environnement Co	**0,0**	**0,6**	**0,8**
Tarkett SA	**0,2**	**2,8**	**2,8**
Technip SA	**0,0**	**1,3**	**1,4**
Teleperformance SA	**0,2**	**2,3**	**4,6**
Total SA	**0,0**	**8,9**	**9,7**
Ubisoft Entertainment SA	**0,2**	**1,4**	**2,0**
Valeo SA	**0,0**	**1,1**	**1,2**
Wendel SA	**0,0**	**0,7**	**1,0**
Veolia Environnement SA	**0,0**	**0,8**	**1,0**
Vinci SA	**0,0**	**4,0**	**5,1**
Vivendi SA	**0,0**	**3,8**	**4,4**
Ruotsi			
AarhusKarlshamn AB	**0,3**	**3,4**	**5,9**
AF AB	**0,7**	**4,1**	**6,6**
Assa Abloy AB	**0,1**	**13,0**	**19,2**
Atlas Copco AB	**0,1**	**18,8**	**19,1**
Atrium Ljungberg AB	**5,4**	**67,1**	**70,4**
Autoliv Inc	**0,3**	**17,8**	**22,0**
Axis Communications AB	**0,3**	**3,6**	**4,9**
Boliden AB	**0,2**	**5,1**	**5,1**
Electrolux AB	**0,1**	**6,2**	**6,2**
Elekta AB	**0,1**	**3,9**	**4,5**
Getinge AB	**0,1**	**4,9**	**5,1**
Hennes & Mauritz AB	**0,2**	**60,9**	**76,1**
Hexagon AB	**0,0**	**1,3**	**2,0**
Hexpol AB	**0,3**	**3,5**	**4,7**
Hufvudstaden AB	**0,6**	**10,0**	**12,4**
Investor AB	**0,1**	**12,4**	**15,0**
Lundin Petroleum AB	**0,2**	**8,1**	**8,1**
Meda AB	**0,2**	**5,8**	**6,8**
Modern Times Group AB	**0,3**	**5,9**	**6,9**

Nobia AB	**0,1**	**0,4**	**0,8**
Nordea Bank AB	**1,0**	**297,5**	**388,8**
Peab AB	**0,2**	**2,6**	**2,7**
Sandvik AB	**0,1**	**17,4**	**17,4**
Scania AB	**0,1**	**2,8**	**2,8**
Securitas AB	**0,2**	**3,9**	**4,6**
Skandinaviska Enskilda Banken AB	**0,2**	**21,3**	**31,3**
SKF AB	**0,1**	**11,7**	**12,4**
Swedbank AB	**0,2**	**28,3**	**36,8**
Swedish Orphan Biovitrum AB	**0,1**	**1,8**	**2,5**
Svenska Cellulosa AB	**0,1**	**10,2**	**14,3**
Svenska Handelsbanken Ab	**0,1**	**22,1**	**25,0**
Tele2 AB	**0,1**	**3,3**	**3,3**
Telefonaktiebolaget LM Ericsson	**0,2**	**41,4**	**44,3**
TeliaSonera AB	**0,2**	**37,2**	**39,9**
Trelleborg AB	**0,1**	**1,9**	**2,9**
Volvo AB	**0,1**	**20,6**	**20,6**
Saksa			
Adidas AG	**0,0**	**5,1**	**6,8**
Aixtron SE	**0,3**	**3,1**	**3,1**
Allianz SE	**0,0**	**9,7**	**11,2**
Alstria Office REIT-AG	**1,5**	**10,9**	**11,1**
BASF SE	**0,0**	**13,8**	**15,5**
Bayer AG	**0,0**	**11,6**	**16,3**
Bayerische Motoren Werke AG	**0,0**	**5,1**	**5,4**
Beiersdorf AG	**0,0**	**1,6**	**1,9**
Bilfinger Berger SE	**0,1**	**2,1**	**2,4**
Brenntag AG	**0,1**	**5,3**	**6,7**
Commerzbank AG	**0,0**	**2,4**	**2,9**
Continental AG	**0,0**	**2,4**	**3,0**
Daimler AG	**0,0**	**11,2**	**12,4**
Deutsche Annington Immobilien SE	**0,3**	**9,5**	**10,3**
Deutsche Bank AG	**0,0**	**5,0**	**5,0**
Deutsche Boerse AG	**0,0**	**1,0**	**1,3**
Deutsche Euroshop AG	**0,1**	**1,5**	**1,6**
Deutsche Post AG	**0,0**	**6,2**	**8,0**
Deutsche Telekom AG	**0,0**	**5,3**	**7,6**
E.ON AG	**0,0**	**5,8**	**5,8**
ElringKlinger AG	**0,1**	**1,5**	**1,9**
Fresenius Medical Care AG & Co KGaA	**0,0**	**0,5**	**0,5**
Fresenius SE & Co KGaA	**0,0**	**1,5**	**1,8**
GEA Group AG	**0,0**	**2,4**	**2,9**
Hannover Rueckversicherung AG	**0,0**	**0,6**	**0,7**
HeidelbergCement AG	**0,0**	**1,3**	**1,6**
Henkel AG & Co KGaA	**0,0**	**3,7**	**4,8**
Hugo Boss AG	**0,0**	**0,5**	**0,7**
Infineon Technologies AG	**0,0**	**1,2**	**1,4**
Linde AG	**0,0**	**2,8**	**3,0**
Merck KGaA	**0,0**	**2,8**	**3,2**
Metro AG	**0,0**	**1,0**	**1,3**
MTU Aero Engines Holding AG	**0,1**	**2,5**	**2,5**
Münchener Rückversicherungs AG	**0,0**	**4,3**	**4,9**
Osram Licht AG	**0,0**	**0,9**	**1,6**
Porsche Automobil Holding SE	**0,0**	**1,6**	**1,9**
RWE AG	**0,0**	**2,9**	**2,9**

Salzgitter AG	**0,1**	**1,2**	**1,2**
SAP AG	**0,0**	**10,8**	**11,6**
Siemens AG	**0,0**	**17,8**	**20,1**
Suedzucker AG	**0,0**	**1,0**	**1,0**
Symrise AG	**0,1**	**3,3**	**3,5**
Volkswagen AG	**0,0**	**4,9**	**5,7**
Sveitsi			
ABB Ltd	**0,0**	**23,8**	**28,2**
Actelion Ltd	**0,0**	**1,0**	**1,6**
Adecco SA	**0,0**	**2,6**	**3,2**
Barry Callebaut AG	**0,0**	**0,9**	**1,1**
Cie Financiere Richemont SA	**0,0**	**4,7**	**4,7**
Clariant AG	**0,1**	**4,8**	**5,7**
Credit Suisse Group AG	**0,0**	**3,4**	**3,4**
GAM Holding AG	**0,0**	**0,9**	**1,0**
Geberit AG	**0,0**	**1,3**	**1,7**
Givaudan SA	**0,0**	**3,3**	**3,6**
Holcim Ltd	**0,0**	**2,5**	**2,5**
Julius Baer Group Ltd	**0,0**	**0,7**	**0,8**
Kuehne + Nagel International AG	**0,0**	**1,2**	**1,3**
Logitech International SA	**0,3**	**3,2**	**4,6**
Nestle SA	**0,0**	**33,6**	**35,4**
Novartis AG	**0,0**	**26,4**	**30,6**
Partners Group Holding AG	**0,0**	**0,7**	**0,7**
Roche Holding AG	**0,0**	**23,6**	**28,3**
SGS SA	**0,0**	**1,7**	**1,7**
Sika AG	**0,0**	**0,8**	**1,1**
Sonova Holding AG	**0,0**	**1,0**	**1,1**
Swiss Life Holding AG	**0,0**	**0,7**	**0,9**
Swiss Re AG	**0,0**	**3,7**	**4,3**
Swisscom AG	**0,0**	**1,6**	**1,9**
Syngenta AG	**0,0**	**6,9**	**6,9**
The Swatch Group AG	**0,0**	**2,4**	**2,4**
UBS AG	**0,0**	**5,1**	**5,7**
Zurich Financial Services AG	**0,0**	**5,7**	**5,9**
Tanska			
AP Moeller - Maersk A/S	**0,0**	**5,7**	**6,7**
Carlsberg A/S	**0,0**	**3,2**	**3,4**
Coloplast A/S	**0,0**	**1,2**	**1,5**
Danske Bank A/S	**0,0**	**1,6**	**2,0**
GN Store Nord A/S	**0,0**	**1,0**	**1,3**
Novo Nordisk A/S	**0,0**	**9,8**	**10,2**
Novozymes A/S	**0,0**	**1,1**	**1,4**
TDC A/S	**0,0**	**1,2**	**1,4**
Venäjä			
Seligdar OJSC	**2,7**	**2,1**	**2,1**
Yhdysvallat			
Cobalt International Energy Inc	**0,0**	**0,6**	**0,6**
Google Inc	**0,0**	**0,8**	**1,2**
Laredo Petroleum Inc	**0,1**	**2,0**	**2,0**
Nuance Communications Inc	**0,1**	**3,9**	**3,9**
Muut		**18,2**	**23,0**
Ulkomaiset yhteensä		**2 534,0**	**2 906,0**
Noteeratut osakkeet yhteensä		**5 202,8**	**7 815,7**

31.12.2013	Osuus osakkeista %	Kirjanpito-arvo milj. €	Käypä arvo milj. €
Noteeraamattomat osakkeet			
Kotimaiset			
Ahlström Capital Oy	**6,5**	**8,4**	**22,0**
Arek Oy	**19,9**	**2,8**	**2,8**
Fingrid Oyj	**12,2**	**13,6**	**73,0**
Havator Group Oy	**8,8**	**5,4**	**5,4**
Holiday Club Resorts Oy	**15,4**	**4,8**	**5,9**
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	**30,0**	**2,6**	**2,6**
Kiitosimeon Oy	**15,3**	**1,9**	**1,9**
Lotta Holding I Oy	**5,4**	**15,0**	**15,0**
Mediverkko Yhtymä Oy	**10,0**	**3,0**	**5,4**
Mervento Oy	**19,6**	**3,8**	**3,8**
Tornator Oy	**13,1**	**10,5**	**62,6**
Vaasa Engineering Oy	**8,7**	**2,4**	**2,4**
Staffpoint Holding Oy	**16,3**	**2,1**	**2,1**
VVO-yhtymä Oyj	**17,0**	**42,4**	**200,1**
Muut		**1,1**	**1,4**
Kotimaiset yhteensä		**119,8**	**406,4**
Ulkomaiset			
Alankomaat			
BenCo Insurance Holding B.V.	**3,5**	**0,7**	**3,3**
Caymansaaret			
Fir Tree Special Opportunities SPC Ltd	**0,0**	**12,7**	**12,7**
Etelä-Korea			
Dasan III, Inc.	**15,8**	**18,1**	**18,1**
Luxemburg			
Esperanto Infratructure I S.A.	**0,0**	**25,0**	**25,0**
MX International S.á r.l.	**0,0**	**6,2**	**19,5**
Norja			
Acona Invest AS	**16,1**	**6,2**	**6,2**
Ruotsi			
Attendo Holding AB	**3,0**	**8,8**	**8,8**
Yhdysvallat			
OSYS Holdings, LLC	**13,3**	**6,2**	**6,2**
Scitor Corporation	**9,0**	**0,9**	**1,0**
Slap Shot Holdings Corporation	**0,0**	**1,4**	**3,7**
SunGard Capital Corporation	**0,3**	**5,7**	**5,7**
Muut		**0,6**	**0,6**
Ulkomaiset yhteensä		**92,4**	**110,7**
Noteeraamattomat osakkeet yhteensä		**212,1**	**517,1**

31.12.2013	Kirjanpito-arvo milj. €	Käypä arvo milj. €
Hedge-rahastosijoitukset		
1903 Offshore Debt Fund Ltd	**59,2**	**94,7**
Abaco FinancialsFund Ltd	**60,0**	**62,9**
Bayview Opportunity Offshore II a L.P.	**15,0**	**24,7**

Bayview Opportunity Offshore III a L.P.	**130,6**	**150,2**
Bayview Opportunity Offshore L.P.	**8,8**	**22,2**
Benefit Street Credit Alpha Fund Ltd	**37,3**	**37,3**
Black River Commodity Multi-Strategy Fund Ltd	**2,5**	**2,5**
Blackstone First Avenue Offshore Fund Ltd	**92,4**	**110,6**
Blackstone Market Opportunities OffshoreFund SPC	**5,0**	**7,5**
Blackstone Select Opportunities Offshore Fund	**193,0**	**248,9**
Blackstone Strategic Equity Offshore Fund Ltd	**0,7**	**0,7**
Blackstone Strategic Opportunity Offshore Fund Ltd	**75,9**	**81,2**
Blackstone Value Recovery Offshore Fund Ltd A1	**13,3**	**24,2**
BlueMountain Equity Alternatives Fund Ltd	**68,1**	**94,4**
BlueTrend Fund Ltd	**55,3**	**70,4**
Boussard & Gavaudan Holding	**50,0**	**54,5**
Boussard & Gavaudan Plc BGF	**23,1**	**26,9**
BTG Pactual GEMM	**53,9**	**56,8**
Capula Global Relative Value Fund Ltd	**45,1**	**75,9**
Capula Tail Risk Fund Ltd	**60,6**	**60,6**
Carlson Black Diamond Thematic Ltd	**48,3**	**48,3**
CarVal Credit Value Fund B II L.P.	**85,3**	**90,2**
CarVal Global Value Fund L.P.	**64,4**	**119,0**
CS Iris V Fund Ltd	**59,4**	**71,6**
Dabroes Offshore Investment Fund Ltd	**52,9**	**65,3**
D.E.Shaw Composite International Fund	**2,3**	**3,1**
Dialectic Antithesis Offshore, Ltd	**40,1**	**40,1**
Dialectic Antithesis Opportunities Fund II L.P.	**21,0**	**21,0**
Double Black Diamond Ltd	**116,4**	**184,7**
EJF Debt Opportunities Offshore Fund Ltd	**194,5**	**221,4**
EJF Financial Services Offshore Fund Ltd	**25,6**	**25,6**
EJF Sidecar Fund, LLC - Series (D)	**7,5**	**8,8**
EJF Speciality Finance Opportunities Offshore Fund L.P.	**27,2**	**27,2**
Element Capital Feeder Fund Ltd	**47,0**	**128,2**
Elliot International Ltd	**122,3**	**214,3**
Fir Tree International Value Fund Ltd	**53,2**	**90,3**
Five Mile Capital Partners II L.P.	**27,6**	**27,6**
Five Mile Capital Partners LLC	**2,1**	**2,1**
Glenview Capital Partners Ltd	**56,5**	**82,6**
Golden Tree Credit Opportunities Ltd	**14,0**	**46,0**
Golden Tree Distressed Debt Fund Ltd	**68,8**	**92,1**
Golden Tree MultiStrategy, Ltd A Liquid	**1,9**	**2,1**
Golden Tree Offshore Fund II Ltd	**30,7**	**47,4**
Golden Tree Offshore Fund Ltd	**13,7**	**19,8**
GSO Special Situations Overseas Fund Ltd	**1,4**	**2,8**
H/2 Credit Partners Ltd	**71,4**	**82,7**
H/2 Special Opportunities II L.P.	**43,4**	**51,1**
H/2 Special Opportunities L.P.	**6,8**	**15,2**
H/2 Targeted Return Starategies I Ltd	**12,2**	**12,2**
HBK Offshore Fund II L.P.	**147,4**	**195,3**
Jana Nirvana Offshore Fund, Ltd	**68,5**	**71,2**
King Street Capital, Ltd	**43,4**	**71,6**
Kuttura Fund L.P.	**52,8**	**78,8**
Mortality Fund I	**23,4**	**28,7**
Newport Global Opportunities Fund L.P.	**28,6**	**35,0**
Oak	**30,5**	**44,4**
Ospraie Special Opportunities Ltd	**6,5**	**11,2**
OxAM Quant Fund Ltd	**50,0**	**54,6**

OZ Asia Overseas Fund Ltd	**1,8**	**1,8**
OZ Europe Oveaseas Fund II Ltd	**3,6**	**3,6**
OZ Oveaseas Fund Ltd	**2,8**	**4,4**
Pentwater Event Fund Ltd	**52,7**	**53,6**
Resevoir Capital Overseas Partners II L.P.	**9,1**	**9,8**
Scout Capital Fund Ltd	**36,9**	**41,4**
Scout Capital Long Term, Ltd	**25,8**	**45,3**
Selectinvest ARV MC Ltd	**1,1**	**1,4**
Seneca Capital International SLV Ltd	**0,6**	**0,6**
Sevetti Fund B, L.P.	**222,7**	**222,7**
Spinnaker Global Emerging Markets Fund Ltd	**54,4**	**61,3**
Spinnaker Global Opportunity Fund Ltd	**49,9**	**57,0**
SRM Global Fund Limited	**0,5**	**0,5**
The Canoyn Value Realization Fund Ltd	**19,5**	**30,6**
Third Point Offshore Fund Ltd	**54,4**	**58,0**
Tricadia Credit Strategies Ltd	**38,1**	**38,8**
Whippoorwill Distressed Opportunity Fund, Ltd	**30,9**	**38,3**
ZAIS Empiricus Fund	**54,2**	**55,8**
ZAIS Financial Copr REIT	**2,9**	**2,9**
Zais Opportunity Fund Ltd	**29,4**	**60,5**
ZAIS SerVertis Fund I Ltd	**9,7**	**14,6**
ZAIS Zephyr Offshore Feeder Fund A-2 Ltd	**0,6**	**1,4**
Muut	**244,0**	**278,2**
Hedge-rahastosijoitukset yhteensä	**3 764,7**	**4 823,9**
Kiinteistöpääomarahastot		
Alinda Infrastructure Parallel Fund II L.P.	**51,9**	**53,2**
Alinda Infrastructure Parallel Fund I L.P.	**33,1**	**40,4**
Ares European Real Estate Fund II Euro L.P.	**8,9**	**8,9**
Ares European Real Estate Fund III L.P.	**38,7**	**38,7**
Arcus European Infrastructure Fund 1 L.P.	**60,5**	**60,5**
AXA European Real Estate Opportunity Fund II L.P.	**15,9**	**15,9**
Blackstone Real Estate Partners Europe III L.P.	**50,3**	**61,0**
Blackstone Real Estate Partners International II L.P.	**27,7**	**27,7**
CapMan Hotels RE Ky	**6,1**	**9,0**
CapMan Real Estate I Ky	**8,4**	**8,4**
CapMan RE II Ky	**1,8**	**2,9**
Colony Investors VII, L.P.	**4,7**	**4,7**
Colony Parallell Investors VIII, L.P.	**23,3**	**23,3**
EPI Baltic I Oy	**0,7**	**0,8**
EPI Russia I Ky	**23,6**	**23,6**
EQT Infrastructure II No. 2 L.P.	**12,4**	**12,4**
EQT Infrastructure No. 1 L.P.	**37,9**	**47,2**
ICECAPITAL Housing Fund III Ky	**2,5**	**2,7**
ICECAPITAL Housing Fund II Ky	**14,8**	**19,4**
ICECAPITAL Housing Fund I Ky	**17,9**	**37,7**
ICECAPITAL Saint Petersburg Residential Fund I Ky	**7,9**	**7,9**
Macquarie European Infrastructure Fund III L.P.	**144,3**	**214,6**
Macquarie European Infrastructure Fund II L.P.	**92,1**	**105,0**
BlackRock Asia Property Fund III L.P.	**24,4**	**27,0**
Moorfield Real Estate Fund II B L.P.	**35,0**	**37,9**
NV Property Fund I Ky	**108,5**	**113,7**
Sponda Fund III Ky	**20,5**	**21,5**
Sponda Fund II Ky	**23,3**	**23,8**

The CIT Real Estate Limited Partnership	**0,2**	**0,2**
Trevian Care I Ky	**30,7**	**31,4**
VVT Property Fund I Ky	**13,0**	**13,5**
Muut	**0,3**	**3,5**
Kiinteistöpääomarahastot yhteensä	**941,4**	**1 098,5**
Korkorahastot		
H/2 TRS II CDO Holdings LTD	**62,2**	**144,6**
Inari Fund LP.	**234,9**	**241,4**
iShares iBoxx Corporate ETF	**62,7**	**62,7**
iShares Markit Corporate ETF	**17,8**	**17,8**
Ivalo Fund, LP.	**290,1**	**306,6**
Mandatum Life Nordic High Yield ABS	**20,0**	**20,4**
Sevetti Fund A, L.P.	**332,4**	**332,4**
Korkorahastot yhteensä	**1 020,0**	**1 125,8**
Osakerahastot		
Aberdeen Global China Equity Fund	**51,0**	**51,0**
Aberdeen Global Latin American Equity Fund	**35,2**	**35,2**
Amundi Latin America Equity I7C Fund	**27,0**	**27,0**
East Capital Bering Ukraine Fund Series R	**1,6**	**1,6**
East Capital Financials Investors AB	**16,1**	**16,1**
Estonia Timberland Fund	**6,8**	**6,8**
Fidelity Asian Special Situations Fund SS A ACC USD	**32,3**	**33,1**
Fidelity Emerging Asia Fund AS A ACC USD	**20,1**	**20,1**
FIM Brazil Fund	**9,0**	**9,0**
FTIF Templeton Asian Growth Fund I	**61,5**	**61,5**
FTIF Templeton Asian Smaller Companies Fund	**35,6**	**36,6**
GAM Star plc - China Equity Fund	**21,6**	**25,5**
GS US Blend Equity Portfolio fund	**81,4**	**128,6**
Henderson Horizon Pan European Smaller Companies Fund	**35,0**	**53,2**
ISHARES MSCI INDONESIA ETF	**14,2**	**14,3**
iShares Russell 2000 ETF	**42,6**	**50,6**
Montanaro European Smaller Companies Fund	**20,0**	**23,3**
Nordea North American All Cap Fund	**51,2**	**52,2**
Nordea Venäjä A kasvu	**25,0**	**26,0**
Open Door Capital Group China Healthcare Partnership Master	**0,5**	**0,5**
Powershares QQQ Nasdaq 100 ETF	**156,0**	**181,2**
SPDR EMERGING ASIA PACIFIC ETF	**18,2**	**18,2**
SPDR S&P 500 ETF TRUST	**800,6**	**970,9**
SSgA Enhanced Emerging Markets Equity Fund	**263,0**	**263,0**
Taaleritehdas Arvo Rein Osake A	**15,1**	**18,6**
Taaleritehdas Turkey Equity fund	**8,4**	**10,7**
Threadneedle Pan European Smaller Companies Fund	**20,0**	**24,3**
Turquoise Partners Limited Class D	**6,5**	**6,5**
UBS Global Emerging Markets Opportunity Fund Class I-B USD	**44,2**	**44,2**
UBS (Lux) Equity SICAV USA Growth	**50,5**	**77,1**
Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund	**305,3**	**305,3**
Vanguard Institutional Index Fund Plus shares	**341,5**	**617,8**
Vanguard Japan Stock Index Fund	**102,3**	**103,3**
Vanguard Pacific ex Japan Index Fund	**80,4**	**82,3**
William Blair US Small Mid Cap Growth Fund	**40,6**	**48,8**
Muut	**0,0**	**0,0**
Osakerahastot yhteensä	**2 840,2**	**3 444,8**

Pääomarahastot		
1903 Equity Fund L.P.	**2,0**	**2,0**
Abingworth Bioventures III B L.P.	**0,7**	**0,7**
Access Capital Fund L.P. II B	**2,3**	**2,3**
Access Capital Fund L.P. II C	**1,0**	**6,7**
AC Cleantech Growth Fund I KY	**18,8**	**18,8**
Alpha Private Equity Fund 5 - JABBAH CI L.P.	**7,7**	**7,7**
Amanda III Eastern Private Equity L.P.	**2,2**	**2,6**
Apollo Investment Fund VII Euro Holdings, L.P.	**34,2**	**44,1**
Apollo Overseas Partners (Delaware) VIII, L.P.	**0,7**	**0,7**
Armada Mezzanine Fund III Ky	**3,9**	**5,5**
Auda Asia II L.P.	**13,4**	**13,4**
Auda Secondary II Feeder Fund L.P.	**10,0**	**10,0**
Behrman Capital IV L.P.	**12,3**	**17,8**
Blackstone Capital Partners IV L.P.	**15,0**	**16,3**
Blackstone Capital Partners VI L.P.	**29,4**	**30,9**
Blackstone Capital Partners V L.P.	**61,7**	**68,7**
Blackstone Capital Partners V LP	**10,2**	**18,3**
Blackstone Mezzanine Partners II L.P.	**4,4**	**4,4**
BlueRun Ventures, L.P.	**5,8**	**7,2**
CapMan Buyout IX Fund A L.P.	**46,1**	**57,2**
CapMan Buyout VIII Fund A L.P.	**16,6**	**16,6**
CapMan Life Science IV Fund L.P.	**9,2**	**9,2**
CapMan Public Market Fund FCP-SIF	**9,4**	**24,3**
CapMan Russia Fund L.P.	**6,9**	**6,9**
CapMan Technology Fund 2007 L.P.	**3,5**	**3,6**
CapVest Equity Partners II L.P.	**15,0**	**16,0**
Crown Co-Investor LP	**19,5**	**45,9**
CVC European Equity Partners IV (C) L.P.	**7,0**	**7,0**
CV Partners Kansas II L.P.	**10,0**	**12,6**
Elbrus Capital Fund II LP.	**9,0**	**9,0**
Elbrus Capital Fund I L.P.	**44,1**	**53,4**
EQT III ISS LP	**10,0**	**14,1**
EQT III UK No. 1 Limited Partnership	**4,5**	**4,5**
EQT IV No. 1 Limited Partnership	**23,7**	**23,7**
EQT VI No 1 Limited Partnership	**19,7**	**19,7**
EQT V No 1 Limited Partnership	**22,3**	**22,3**
Green Equity Investors IV L.P.	**5,5**	**11,0**
Green Equity Investors V L.P.	**27,9**	**28,6**
Hamilton Lane Co-Investment Fund II L.P.	**34,5**	**64,0**
Hamilton Lane Co-Investment Fund L.P.	**49,8**	**49,8**
IK VII L.P.	**9,9**	**9,9**
Industri Kapital 1997 Limited Partnership I,IV	**0,7**	**0,7**
Industri Kapital 2000 Limited Partnership I, II, IV	**2,3**	**2,3**
Industri Kapital 2004 Limited Partnership I	**12,1**	**12,1**
Industri Kapital 2007 Limited Partnership III	**38,6**	**41,1**
Inveni Secondaries Fund II Follow-On Ky	**0,6**	**0,6**
Kelso Investment Associates VIII, L.P.	**54,4**	**54,4**
Kelso Investment Associates VII, L.P.	**6,9**	**6,9**
MB Equity Fund IV Ky	**6,9**	**8,6**
MBK Partners Fund III, L.P.	**13,0**	**16,7**
MBK Partners Fund II, L.P.	**44,4**	**70,8**
MBK Partners, L.P.	**20,1**	**32,1**
MCP (Moelis) Co Invest LP	**8,5**	**8,6**

Mezzanine Management Fund IV A L.P.	**11,9**	**15,1**
MML Capital Partners Fund V L.P.	**11,0**	**11,0**
Moelis Capital Partners Opportunity Fund I L.P.	**51,6**	**61,9**
Moelis & Company Holdings Feeder LP	**9,6**	**11,4**
Morgan Stanley Emerging Private Markets Fund I NL C.V.	**0,6**	**0,8**
Nokia Venture Partners II L.P.	**2,1**	**2,1**
Nordic Mezzanine Fund III L.P.	**7,7**	**8,2**
Nordic Mezzanine Fund II L.P.	**1,3**	**3,0**
Onex Partners III L.P.	**55,9**	**63,3**
Onex Partners II L.P.	**12,6**	**17,3**
Permira Europe III L.P.2	**11,5**	**11,5**
Permira Europe II L.P. 2	**0,5**	**0,5**
Permira Europe IV L.P.2	**30,8**	**37,2**
Platinum Equity Capital Partners III L.P.	**6,0**	**12,2**
Platinum Equity Capital Partners II, L.P.	**28,1**	**49,3**
Power Fund III Ky	**1,2**	**1,2**
Power Fund II Ky	**6,5**	**6,5**
Power Fund I Ky	**1,9**	**3,8**
Profita Fund III Ky	**4,2**	**4,2**
Quadrangle Offshore GB Investors II LP	**7,3**	**11,4**
Quadriga Capital Private Equity Fund III L.P.	**17,1**	**17,1**
Saw Mill Capital Partners, L.P.	**11,6**	**11,8**
Selected Mezzanine Funds I Ky	**5,0**	**5,7**
Selected Private Equity Funds I Ky	**6,0**	**6,6**
Sponsor Fund III Ky	**21,5**	**25,9**
TCW Crescent Mezzanine Partners IV B L.P.	**13,2**	**13,2**
TCW Crescent Mezzanine Partners V L.P.	**32,6**	**36,2**
The Fifth Cinven Fund (No. 1) LP.	**9,7**	**9,7**
The Fourth Cinven Fund LP.	**36,0**	**43,2**
Warburg Pincus Private Equity IX, L.P.	**13,1**	**32,7**
Warburg Pincus Private Equity VIII, L.P.	**2,4**	**29,7**
Warburg Pincus Private Equity XI LP.	**26,1**	**26,1**
Warburg Pincus Private Equity X, L.P.	**66,4**	**89,2**
VSS Communications Parallel Partners IV, L.P.	**19,7**	**19,7**
Muut	**2,5**	**14,2**
Pääomarahastot yhteensä	**1 393,5**	**1 755,5**
Rahastot yhteensä	**9 959,7**	**12 248,4**
Emoyhtiö yhteensä	**15 374,6**	**20 581,3**
Konsernin osakeomistus poikkeaa emoyhtiöstä seuraavissa yhteisöissä:		
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kalevan takuupääoma	**3,3**	**3,3**
Martinparkki Oy	**3,3**	**3,3**
Poha-Pysäköinti Oy	**1,4**	**1,4**
Ruohoparkki Oy	**3,3**	**3,3**
Vaasan Toripysäköinti Oy	**2,3**	**2,3**
Muut	**2,5**	**2,5**
Konserni yhteensä	**15 390,7**	**20 597,4**

17. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset, emoyhtiö

31.12.2013, milj. €	Aineettomat hyödykkeet Muut pitkä-vaikutteiset menot	Aineelliset hyödykkeet Kalusto	Aineelliset hyödykkeet Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	**53,6**	**7,4**	**0,9**	**61,9**
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	**-0,3**	**-0,4**		**-0,7**
Lisäykset	**0,2**	**0,2**	**0,0**	**0,5**
Vähennykset	**-2,0**			**-2,0**
Hankintameno 31.12	**51,5**	**7,2**	**0,9**	**59,6**
Kertyneet poistot 1.1.	**-21,5**	**-4,0**		**-25,5**
Edellisenä vuonna loppuun poistetut	**0,3**	**0,4**		**0,7**
Tilikauden poistot	**-8,2**	**-0,9**		**-9,2**
Kertyneet poistot 31.12.	**-29,4**	**-4,5**		**-33,9**
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	**22,1**	**2,7**	**0,9**	**25,7**
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	32,1	3,4	0,9	36,4

Konsernin luvut ovat samat kuin emoyhtiöllä.

18. Muiden lainasaamisten erittely vakuuden mukaan

31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Pankkitakaus	**538,5**	841,7	**538,5**	841,7
Takausvakuutus	**312,4**	337,2	**312,4**	337,2
Muu vakuus	**748,8**	756,9	**748,8**	756,9
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	**1 599,7**	1 935,8	**1 599,7**	1 935,8

19. Eläkelainasaamisten yhteismäärä tase-erittäin

31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Kiinnelainasaamiset	**295,5**	364,2	**295,5**	364,2
Muut lainasaamiset	**813,5**	1 157,0	**813,5**	1 157,0
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	**1 109,0**	1 521,2	**1 109,0**	1 521,2

20. Lähipiirilainat

31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012
Konserniin kuuluville yhtiöille myönnetyt lainat	**856,3**	982,6

Laina-aika on pääsääntöisesti enintään 15 vuotta.
Lainojen korko on sidottu pääsääntöisesti kiinteään korkoon tai perustekorkoon.

21. Johdannaiset

31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Muut saamiset				
Ennakkomaksut optiosopimuksista	**19,9**	45,1	**19,9**	45,1
Siirtosaamiset				
Korkosaamiset johdannaisista				
Muut velat				
Ennakkomaksut optiosopimuksista	**18,7**	6,5	**18,7**	6,5
Johdannaisten arvonmuutokset	**23,7**	37,4	**23,7**	37,4

22. Velat saman konsernin yrityksille

31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Muut velat	**0,6**	0,6	**0,6**	0,6

23. Vakuutustekninen vastuuvelka

31.12., milj. €	**Emoyhtiö 2013**	Emoyhtiö 2012	**Konserni 2013**	Konserni 2012
Vakuutusmaksuvastuu				
Vastaiset eläkkeet	**14 901,1**	14 908,5	**14 901,1**	14 908,5
Osittamaton lisävakuutusvastuu	**1 301,2**	1 072,8	**1 301,2**	1 072,8
Ositettu lisävakuutusvastuu	**105,9**	78,7	**105,9**	78,7
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	**719,7**	190,4	**719,7**	190,4
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	**17 028,0**	16 250,5	**17 028,0**	16 250,5
Korvausvastuu				
Alkaneet eläkkeet	**13 253,0**	12 408,6	**13 253,0**	12 408,6
Tasoitusmäärä	**1 118,1**	1 107,6	**1 118,1**	1 107,6
Korvausvastuu yhteensä	**14 371,2**	13 516,2	**14 371,2**	13 516,2
Vakuutustekninen vastuuvelka yhteensä	**31 399,1**	29 766,6	**31 399,1**	29 766,6

24. Vakavaraisuuspääoma, emoyhtiö

31.12., milj. €	**2013**	2012
Oma pääoma	**102,0**	97,4
Jaettavaksi esitetty takuupääoman korko	**-0,6**	-0,6
Omaisuuden käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	**6 641,0**	5 431,7
Osittamaton lisävakuutusvastuu	**1 301,2**	1 072,8
Tasoitusmäärä	**1 118,1**	
Aineettomat hyödykkeet	**-22,1**	-32,1
Tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettava osa		1 147,0
	9 139,7	7 716,3
Työeläkevakuutusyhtiölain 17 §:n vähimmäispääomavaatimus	**1 395,3**	550,6

25. Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö

31.12., milj. €	**2013**	2012
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Johdannaiskaupan vakuudet	**13,7**	0,7

Johdannaissopimusten selvittämisen edellyttämiä annettuja käteisvakuuksia 13,7 milj. euroa sisältyy taseen rahat ja pankkisaamiset -erään.

26. Oma pääoma

31.12. milj. €	Emoyhtiö 2013	Konserni 2013
Takuupääoma	**11,9**	**11,9**
Muut rahastot 1.1.	**80,8**	**80,8**
Siirto vuoden 2012 voitosta	**3,7**	**3,7**
Muut rahastot 31.12.	**84,5**	**84,5**
Edellisten tilikausien voitto/tappio	**4,7**	**-49,4**
Siirto varmuusrahastoon	**-3,7**	**-3,7**
Jaettu takuupääoman korkona	**-0,6**	**-0,6**
Siirto hallituksen käyttövaroihin	**-0,1**	**-0,1**
	0,4	**-53,7**
Tilikauden voitto	**5,2**	**23,6**
Oma pääoma yhteensä	**102,0**	**66,4**

27. Oman pääoman jakautuminen ehdotetun voitonjaon jälkeen

31.12. milj. €	Emoyhtiö 2013
Takuuosuuden omistajien osuus	
Takuupääoma	**11,9**
Ehdotettu voitonjako takuupääoman omistajille	**0,6**
Vakuutuksenottajien osuus	**89,5**
Yhteensä	**102,0**

28. Voitonjakokelpoiset varat

31.12. milj. €		Emoyhtiö 2013
Tilikauden voitto		**5,2**
Muu oma pääoma		
Muut rahastot	**84,5**	
Edellisten tilikausien voitto	**0,4**	**84,9**
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä		**90,1**

29. Takuupääoma

31.12.2013, milj. €	Luku- määrä	Takuu- pääoma
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	**14**	**2,4**
Sampo Oyj	**57**	**9,6**
	71	**11,9**

30. Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö

31.12., milj. €	**2013**	2012
Taseeseen sisältymättömät vastuusitoumukset ja vastuut		
Johdannaissopimukset		
Suojaustarkoituksessa hankitut johdannaiset		
Valuuttajohdannaiset		
Termiinisopimukset		
kohde-etuuden arvo itseisarvona	**3 137,5**	805,3
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**-2 953,6**	-776,5
sopimusten käypä arvo	**-7,3**	-5,2
Valuutanvaihtosopimukset		
kohde-etuuden arvo itseisarvona	**10 245,5**	8 129,5
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**-10 245,5**	-7 982,9
sopimusten käypä arvo	**56,8**	99,2
Muut johdannaiset		
Korkojohdannaiset		
Termiini- ja futuurisopimukset		
kohde-etuuden nimellisarvo itseisarvona	**818,2**	19 409,5
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**-896,7**	-1 660,6
sopimusten käypä arvo	**1,5**	-2,2
Optiosopimukset		
Ostetut		
kohde-etuuden nimellisarvo itseisarvona	**25 000,0**	16 126,7
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**-6 849,9**	-4 610,7
sopimusten käypä arvo	**-4,4**	0,4
Asetetut		
kohde-etuuden nimellisarvo itseisarvona	**35 000,0**	16 126,7
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**5 695,8**	3 532,5
sopimusten käypä arvo	**3,9**	-0,2
Luottoriskijohdannaiset		
kohde-etuuden nimellisarvo itseisarvona		753,4
kohde-etuuden riskikorjattu arvo		206,9
sopimusten käypä arvo		0,9
Koronvaihtosopimukset		
kohde-etuuden nimellisarvo itseisarvoina	**64,8**	157,3
kohde-etuuden arvo	**64,8**	157,3
sopimusten käypä arvo	**0,2**	0,3
Valuuttajohdannaiset		
Optiosopimukset		
Ostetut		
kohde-etuuden arvo itseisarvona	**438,1**	1 592,7
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**260,2**	-414,9
sopimusten käypä arvo	**-2,3**	15,5
Asetetut		
kohde-etuuden arvo itseisarvona	**577,8**	678,5
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**-244,3**	-59,3
sopimusten käypä arvo	**4,8**	-19,5

Termiini- ja futuurisopimukset		
kohde-etuuden arvo itseisarvoina	**89,9**	
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**-22,4**	
sopimuksen käypä arvo	**0,6**	
Valuutanvaihtosopimukset		
kohde-etuuden arvo itseisarvona	**87,1**	145,2
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**-87,1**	-99,7
sopimusten käypä arvo	**3,0**	9,0
Osakejohdannaiset		
Termiini- ja futuurisopimukset		
kohde-etuuden arvo itseisarvona	**202,9**	127,4
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**202,9**	127,4
sopimusten käypä arvo	**6,7**	-0,1
Optiosopimukset		
Ostetut		
kohde-etuuden arvo itseisarvona	**259,4**	534,7
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**24,0**	25,9
sopimusten käypä arvo	**-4,8**	1,3
Asetetut		
kohde-etuuden arvo itseisarvona	**639,0**	579,7
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**-24,9**	31,4
sopimusten käypä arvo	**6,6**	0,2
Muut johdannaiset		
Termiini- ja futuurisopimukset		
kohde-etuuden arvo itseisarvona	**506,6**	757,6
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**-16,0**	285,2
sopimusten käypä arvo	**-0,3**	2,7
Optiosopimukset		
Ostetut		
kohde-etuuden arvo itseisarvoina	**15,4**	20,5
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**1,7**	3,5
sopimusten käypä arvo	**-0,3**	-0,3
Asetetut		
kohde-etuuden arvo itseisarvoina	**15,4**	20,5
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**-4,5**	-9,0
sopimusten käypä arvo	**1,0**	1,0
Hyödykeswapit		
kohde-etuuden arvo itseisarvoina	**217,5**	
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**217,5**	
sopimusten käypä arvo	**0,6**	
Yhteensä		
kohde-etuuden arvo itseisarvona	**77 315,3**	65 965,2
kohde-etuuden riskikorjattu arvo	**-14 878,1**	-11 243,3
sopimusten käypä arvo	**66,2**	103,0

Noteerattujen johdannaisten käyvät arvot on laskettu käyttäen pörssissä noteerattua hintaa. Muiden johdannaisten käyvät arvot perustuvat markkinoiden noteerauksista laskettuihin arvoihin tai ulkopuolisten tahojen antamiin arvioihin käyvistä arvoista.

31. Vakuudet ja vastuusitoumukset, emoyhtiö

31.12., milj. €	**2013**	2012
Sijoitussitoumukset		
Pääomarahastot	**3 421,9**	3 196,4
Muut rahastot	**2 258,0**	1 216,0
Eläkevastuut		
Yhtiön vastuulla olevat eläkesitoumukset	**0,9**	1,0
Leasing- ja vuokravastuut		
Seuraavana vuonna erääntyvät	**0,8**	0,9
Myöhempinä vuosina erääntyvät	**0,7**	1,1
Muut vastuusitoumukset		
Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön Varman arvonlisäverovelvollisuusryhmään kuuluvat eFennia Oy, Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas, Fennia Varainhoito Oy, Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia, Suomen Vahinkotarkastus SVT Oy, Tieto Esy Oy, Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia ja lisäksi edellä mainittujen yhtiöiden omistamat kiinteistöyhtiöt.		
Ryhmän jäsenet ovat yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän tilitettävästä arvonlisäverosta	**7,2**	5,9
Kiinteistösijoitusten arvonlisäverovähennysten tarkistusvastuu	**149,7**	130,0
Arvopaperilainaus		
Joukkovelkakirjalainat		
Nimellisarvo	**1 387,0**	1 219,0
Jäljellä oleva hankintameno	**1 423,1**	1 277,3
Käypä arvo	**1 427,1**	1 352,6

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Lainaustoiminnan vastapuolena on säilytyspankki, Northern Trust Co. London, jolle lainaksiottajat asettavat vakuudet. Lainojen vakuutena on arvopapereita. Lainat ovat keskeytettävissä milloin tahansa.

Varman tase ja tuloslaskelma käyvin arvoin

Työeläkeyhtiön tilinpäätös laaditaan kirjanpito-, osakeyhtiö-, vakuutusyhtiö- ja työeläkevakuutusyhtiölain sekä eläkelaitosten vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta annetun lain mukaisesti. Lisäksi tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä, kirjanpitoasetusta sekä sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia laskuperusteita ja Finanssivalvonnan antamia määräyksiä. IFRS-standardit eivät koske työeläkevakuutusyhtiötä.

Työeläkejärjestelmä on osittain rahastoiva järjestelmä. Työeläkevakuutusyhtiön taseessa näkyvä vastuuvelka on määrältään noin neljännes tilinpäätöshetkeen mennessä karttuneiden eläkkeiden pääoma-arvosta. Lisäksi lakisääteisessä eläkevakuutuksessa on yhteistakuujärjestelmä, jonka mukaan eläkelaitoksen joutuessa maksukyvyttömäksi työeläkejärjestelmä vastaa yhteisesti siitä, että vakuutettujen etuudet tulevat turvatuiksi.

Vastuuvelkaan sisältyvät myös vakavaraisuutta kasvattava tulospuskurina oleva merkittävä osittamaton lisävakuutusvastuu, asiakashyvityksiin varattu ositettu lisävakuutusvastuu ja työeläkeyhtiöiden osakkeiden arvon heilahteluja puskuroiva osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu. Vakavaraisuutta mittaavan vakavaraisuuspääoman pääkomponentit ovat oma pääoma, osittamaton lisävakuutusvastuu, tasoitusmäärä ja sijoitusten arvostuserot.

Yhtiön toiminnan liikekulut on jaettu tuloslaskelmassa ja tunnusluvuissa useille riveille. Käypien arvojen vaikutus yhtiön sijoituksiin ja niiden tuloksiin esitetään liitetiedoissa. Työeläkeyhtiöllä ei ole tarvetta esittää laskennallista verovelkaa niin kauan kuin sosiaali- ja terveysministeriön määräämä tuloslaskelman tilikauden voiton vahvistava laskuperuste on voimassa. Edellisen seurauksena työeläkeyhtiö ei voi hyödyntää täysimääräisesti verotuksessa osinkotuottojen verotonta osuutta tai aikaisemmin osinkoihin liittyneitä veronhyvityksiä. Työeläkeyhtiössä konsernitilinpäätöksen merkitys on lähinnä tekninen.

Liitetiedoissa verrataan sijoitustuottoja käyvin arvoin vastuuvelalle hyvitettävään korkoon ja toimintokohtaisia liikekuluja (ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja ja lakisääteisiä maksuja) vakuutusmaksuihin sisältyvään hoitokustannustuloon. Yhtiön kokonaistulos - sijoitustoiminnan tulos, hoitokustannustulos ja vakuutusliikkeen tulos yhteenlaskettuna -vastaa tuloslaskelman tulosta käyvin arvoin.

Voimassaolevan säännöstön mukaisesti laaditun tilinpäätöksen liitetietona on tase, jossa omaisuuserät esitetään käyvin arvoin ja tuloslaskelma, jossa säännöstenmukaisen tuloslaskelman erät on ryhmitelty uudelleen ja tiivistetty. Käyvin arvoin laaditun tuloslaskelman kokonaistulos poikkeaa säännösten mukaisesti laaditun tuloslaskelman esittämästä sosiaali- ja terveysministeriön etukäteen vahvistamien laskuperusteiden mukaan lasketusta tilikauden tuloksesta olennaisesti.

Vuonna 2013 emoyhtiö Varman kokonaistulos oli 1 558 (1 201) miljoonaa euroa ja taseen loppusumma 38 310 (35 651) miljoonaa euroa.

Tase käyvin arvoin, emoyhtiö

31.12., milj. €	**2013**	2012	2011
VASTAAVAA			
Sijoitukset	**37 718**	34 406	31 852
Saamiset	**566**	1 208	1 157
Kalusto	**26**	36	46
	38 310	35 651	33 055
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	**101**	97	93
Arvostuserot	**6 619**	5 400	3 775
Tasoitusmäärä	**1 118**		
Toimintapääomaan rinnastettava tasausvastuu		1 147	1 096
Osittamaton lisävakuutusvastuu	**1 301**	1 073	1 556
Vakavaraisuuspääoma yhteensä	**9 140**	7 716	6 520
Ositettu lisävakuutusvastuu (hyvityksiin)	**106**	79	74
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	**720**	190	-180
Tasoitusmäärä		1 108	1 120
Toimintapääomaan rinnastettava tasausvastuu		-1 147	-1 096
Varsinainen vastuuvelka	**28 154**	27 317	26 395
Yhteensä	**28 874**	27 468	26 240
Muut velat	**190**	388	221
	38 310	35 651	33 055

Tuloslaskelma käyvin arvoin, emoyhtiö

1.1.–31.12., milj. €	**2013**	2012	2011
Vakuutusmaksutulo	**4 258**	4 231	3 977
Maksetut korvaukset	**-4 446**	-4 168	-3 925
Vastuuvelan muutos	**-1 289**	-1 219	-596
Sijoitustoiminnan nettotulos	**3 183**	2 510	-693
Kokonaisliikekulut	**-143**	-149	-136
Verot	**-6**	-4	-5
Kokonaistulos [1)]	**1 558**	1 201	-1 378

[1)] Tulos käyvin arvoin ennen lisävakuutusvastuiden ja tasoitusmäärän muutosta.

Tunnusluvut ja analyysit

Tiivistelmä

31.12., milj. €	**2013**	2012	2011	2010	2009
Vakuutusmaksutulo, milj. €	**4 258,0**	4 230,7	3 976,6	3 735,2	3 399,7
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset, milj. € [1]	**4 445,5**	4 167,5	3 924,6	3 652,9	3 265,9
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, milj. €	**3 160,1**	2 492,4	-711,0	3 277,8	3 551,1
tuotto sitoutuneelle pääomalle, %	**9,0**	7,7	-2,1	11,0	14,1
Liikevaihto, milj. €	**6 228,3**	5 120,7	3 942,9	4 888,1	5 883,4
Kokonaisliikekulut, milj. €	**142,7**	148,7	135,9	132,0	126,6
% liikevaihdosta	**2,3**	2,9	3,4	2,7	2,2
Vakuutusmaksun hoitokustannusosalla katetut liikekulut	**101,3**	110,3	93,2	93,7	93,1
% TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta	**0,5**	0,6	0,5	0,5	0,6
Kokonaistulos, milj. €	**1 558,5**	1 201,4	-1 377,7	2 054,4	2 185,3
Vastuuvelka, milj. €	**31 399,1**	29 766,6	28 965,6	29 088,8	27 789,3
Vakavaraisuuspääoma, milj. € [2]	**9 139,7**	7 716,3	6 520,4	7 912,9	6 017,1
% vastuuvelasta [3]	**31,6**	28,0	24,8	30,8	24,9
suhteessa vakavaraisuusrajaan	**2,2**	2,4	2,5	2,3	2,8
Tasoitusvastuu, milj. €	**1 118,1**	1 107,6	1 120,2	1 158,3	1 016,2
Eläkevarat, milj. € [4]	**38 040,2**	35 198,4	32 782,3	33 570,1	30 126,8
Siirto asiakashyvityksiin (%) TyEL-palkkasummasta [5]	**0,59**	0,44	0,40	0,54	0,40
TyEL-palkkasumma, milj. €	**17 813,4**	17 706,1	17 324,6	16 495,3	15 152,7
YEL-työtulosumma, milj. €	**901,7**	909,9	880,0	749,4	732,6
TyEL-vakuutuksia [6]	**26 900**	27 600	28 100	28 300	27 600
TyEL-vakuutettuja	**491 400**	498 500	498 400	488 300	474 800
YEL-vakuutuksia	**39 810**	41 280	41 940	38 400	38 300
Eläkkeensaajia	**333 700**	331 400	330 000	326 900	322 900

[1] Tuloslaskelman maksetut korvaukset ilman korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokuluja
[2] Vuoteen 2012 saakka toimintapääoma laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säädösten mukaisesti
[3] Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta
[4] Vastuuvelka + arvostuserot
[5] Ilmoitetaan kahden desimaalin tarkkuudella
[6] Vakuutussopimuksen tehneiden työnantajien vakuutukset

Tulosanalyysi

31.12., milj. €	**2013**	2012	2011	2010	2009
Tuloksen synty					
Vakuutusliikkeen tulos	**14,5**	-9,2	-35,0	145,1	11,6
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	**1 511,9**	1 189,4	-1 378,0	1 874,0	2 151,1
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	**3 160,1**	2 492,4	-711,0	3 277,8	3 551,1
- Vastuuvelan tuottovaatimus	**-1 648,3**	-1 303,0	-667,1	-1 403,9	-1 400,1
Hoitokustannustulos	**32,0**	21,2	35,3	35,4	22,7
Kokonaistulos	**1 558,5**	1 201,4	-1 377,7	2 054,5	2 185,3
Tuloksen käyttö					
Vakavaraisuuden muutokseen	**1 453,5**	1 123,4	-1 450,7	1 965,4	2 124,3
Tasoitusmäärän muutokseen	**10,5**	-12,6	-38,1	142,1	8,3
Osittamattoman lisävakuutusvastuun muutokseen	**228,4**	-483,4	-753,1	-324,9	1 038,7
Arvostuserojen muutokseen	**1 209,3**	1 615,0	-664,6	2 143,9	1 073,9
Tilikauden voittoon	**5,2**	4,3	5,0	4,3	3,3
Siirtoon asiakashyvityksiin	**105,0**	78,0	73,0	89,0	61,0
Ositetun lisävakuutusvastuun täydennykseen	**0,0**	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	**1 558,5**	1 201,4	-1 377,7	2 054,4	2 185,3

Vakavaraisuus

Vakavaraisuuspääoma ja sen rajat (%:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta)	**2013**	2012	2011	2010	2009
Vakavaraisuusraja	**14,5**	11,8	9,9	13,3	9,0
Vakavaraisuuspääoman enimmäismäärä [1)]	**57,8**	47,1	39,6	53,2	36,1
Vakavaraisuuspääoma ennen tasoitusmäärää [2)]	**27,7**				
Vakavaraisuuspääoma (vakavaraisuusaste) [3)]	**31,6**	28,0	24,8	30,8	24,9

[1)] Vuoteen 2012 saakka toimintapääoman enimmäismäärä.

[2)] Ilmoitetaan vuodesta 2013 lähtien.

[3)] Vuoteen 2012 saakka toimintapääoma laskettuna kunakin ajankohtana voimassa olleiden säädösten mukaisesti.

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

	Perus-jakauma 2013 milj. €	**%**	Perus-jakauma 2012 milj. €	%	**Riskija-kauma [8] 2013 milj. €**	**% [10]**	Riskija-kauma [8] 2012 % [10]	Riskija-kauma [8] 2011 % [10]	Riskija-kauma [8] 2010 % [10]	Riskija-kauma [8] 2009 % [10]
Korkosijoitukset yhteensä	**12 893,1**	**34,2**	**13 035,5**	**37,9**	**10 623,5**	**28,2**	**31,0**	**42,4**	**34,2**	**47,5**
Lainasaamiset [1]	**2 026,4**	**5,4**	2 441,0	7,1	**2 026,4**	**5,4**	7,1	9,3	11,3	11,8
Joukkovelkakirjalainat	**9 523,8**	**25,3**	9 061,0	26,3	**9 231,8**	**24,5**	27,3	27,1	20,0	30,4
Muut rahoitus-markkinavälineet ja talletukset [1] [2]	**1 342,9**	**3,6**	1 533,5	4,5	**-634,6**	**-1,7**	-3,4	6,0	2,8	5,3
Osakesijoitukset yhteensä	**14 565,1**	**38,6**	**11 554,1**	**33,6**	**14 755,6**	**39,1**	**34,1**	**30,5**	**40,1**	**27,5**
Noteeratut osakkeet [3]	**11 393,3**	**30,2**	8 393,8	24,4	**11 578,8**	**30,7**	24,9	21,6	32,8	22,7
Pääomasijoitukset [4]	**2 174,7**	**5,8**	2 394,3	7,0	**2 174,7**	**5,8**	7,0	6,6	5,4	3,2
Noteeraamattomat osakkeet [5]	**997,1**	**2,6**	766,1	2,2	**1 002,2**	**2,7**	2,2	2,3	1,8	1,5
Kiinteistösijoitukset yhteensä	**4 304,2**	**11,4**	**4 463,5**	**13,0**	**4 304,2**	**11,4**	**13,0**	**14,0**	**13,0**	**15,1**
Suorat kiinteistö-sijoitukset	**3 738,9**	**9,9**	3 960,6	11,5	**3 738,9**	**9,9**	11,5	12,5	11,9	13,1
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	**565,2**	**1,5**	502,9	1,5	**565,2**	**1,5**	1,5	1,5	1,1	2,0
Muut sijoitukset	**5 955,7**	**15,8**	**5 352,9**	**15,6**	**6 156,5**	**16,3**	**16,4**	**14,2**	**15,3**	**13,2**
Hedge-rahasto-sijoitukset [6]	**4 849,7**	**12,9**	3 779,4	11,0	**4 849,7**	**12,9**	11,0	11,2	11,2	11,2
Hyödykesijoitukset	**0,3**	**0,0**	2,5	0,0	**201,0**	**0,5**	0,8	0,4	3,1	1,9
Muut sijoitukset [7]	**1 105,8**	**2,9**	1 571,0	4,6	**1 105,8**	**2,9**	4,6	2,6	1,1	0,0
Sijoitukset yhteensä	**37 718,1**	**100,0**	**34 406,0**	**100,0**	**35 839,8**	**95,0**	**94,4**	**101,1**	**102,6**	**103,2**
Johdannaisten vaikutus [9]					**1 878,3**	**5,0**	5,6	-1,1	-2,6	-3,2
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	**37 718,1**	**100,0**	**34 406,0**	**100,0**	**37 718,1**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Jvk-salkun modifioitu duraatio	**4,1**

[1] Sisältää kertyneet korot
[2] Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat
[3] Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle
[4] Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset
[5] Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt
[6] Sisältää kaikentyyppiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta
[7] Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin
[8] Riskijakauma voidaan esittää vertailukausilta sitä mukaan kun tietoa kertyy (ei taannehtivasti). Mikäli luvut esitetään vertailukausilta ja kaudet eivät ole täysin vertailukelpoisia tulee tästä antaa tieto.
[9] Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vakautus voi olla +/-. Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.
[10] Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana "Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä" -rivin loppusummaa.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin

Tuotto €/% sitoutuneelle pääomalle	**Sijoitus-toim. netto-tuotot, markkina-arvot [8] 2013 milj. €**	**Sitou-tunut pää-oma [9] 2013 milj. €**	**Tuotto sitoutu-neelle pää-omalle 2013 %**	Tuotto sitoutu-neelle pää-omalle 2012 %	Tuotto sitoutu-neelle pää-omalle 2011 %	Tuotto sitoutu-neelle pää-omalle 2010 %	Tuotto sitoutu-neelle pää-omalle 2009 %
Korkosijoitukset yhteensä	**145,9**	**12 563,9**	**1,2**	**4,4**	**4,2**	**4,6**	**8,6**
Lainasaamiset [1]	**74,4**	**2 272,0**	**3,3**	3,2	3,9	1,5	3,4
Joukkovelkakirjalainat	**76,4**	**9 053,5**	**0,8**	5,5	5,0	6,3	11,2
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset [1] [2]	**-4,9**	**1 238,3**	**-0,4**	0,7	1,0	2,1	4,7
Osakesijoitukset yhteensä	**2 635,0**	**12 106,2**	**21,8**	**14,5**	**-13,0**	**19,8**	**33,3**
Noteeratut osakkeet [3]	**2 154,9**	**9 086,6**	**23,7**	14,9	-18,9	18,9	46,4
Pääomasijoitukset [4]	**270,6**	**2 231,7**	**12,1**	13,0	9,6	23,9	2,3
Noteeraamattomat osakkeet [5]	**210,4**	**787,9**	**26,7**	15,5	20,7	24,5	4,5
Kiinteistösijoitukset yhteensä	**137,7**	**4 388,2**	**3,1**	**4,5**	**6,4**	**3,5**	**2,7**
Suorat kiinteistösijoitukset	**78,8**	**3 879,7**	**2,0**	4,6	5,9	3,3	5,3
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	**58,9**	**508,5**	**11,6**	3,1	11,2	4,8	-12,5
Muut sijoitukset	**265,7**	**5 927,0**	**4,5**	**6,0**	**4,5**	**18,0**	**25,3**
Hedge-rahastosijoitukset [6]	**380,0**	**4 302,8**	**8,8**	6,8	3,5	17,1	25,1
Hyödykesijoitukset	**-11,6**	**3,3**	**-357,1**				28,6
Muut sijoitukset [7]	**-102,7**	**1 620,9**	**-6,3**	6,0	10,9	17,1	
Sijoitukset yhteensä	**3 184,2**	**34 985,2**	**9,1**	**7,7**	**-2,1**	**11,0**	**14,1**
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	**-24,1**	**15,8**					
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	**3 160,1**	**35 001,0**	**9,0**	**7,7**	**-2,1**	**11,0**	**14,1**

[1] Sisältää kertyneet korot
[2] Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat
[3] Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle
[4] Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset
[5] Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt
[6] Sisältää kaikentyyppiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta
[7] Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin
[8] Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat. Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta.
[9] Sitoutunut pääoma = markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin/kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

Hoitokustannustulos

milj. €	**2013**	2012	2011	2010	2009
Vakuutusmaksun hoitokustannusosat	**126,6**	125,4	122,2	123,0	110,2
Korvausratkaisuista aiheutuvien liikekulujen kattamiseen käytettävissä olevat maksuosat	**5,8**	5,8	5,5	4,9	4,6
Muut tuotot	**0,9**	0,4	0,8	1,2	1,0
Hoitokustannustulo yhteensä	**133,3**	131,5	128,5	129,0	115,8
Toimintokohtaiset liikekulut [1)]	**-101,3**	-110,3	-93,2	-93,7	-93,1
Liikekulut yhteensä	**-101,3**	-110,3	-93,2	-93,7	-93,1
Hoitokustannustulos	**32,0**	21,2	35,3	35,4	22,7
Liikekulut % hoitokustannustulosta	**76**	84	73	73	80

[1)] Ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan liikekuluja ja lakisääteisiä maksuja

Työkyvyn ylläpitotoiminta

31.12., milj. €	**2013**	2012	2011	2010	2009
Vakuutusmaksutulo; työkyvyttömyysriskin hallintaosa	**5,4**	5,4	5,3	5,0	4,1
Korvauskulut; työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut	**6,5**	6,5	7,7	6,0	3,9
Työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut/ Työkyvyttömyysriskin hallintaosa, %	**121,0**	121,9	144,9	120,1	96,0

Riskienhallinta

Riskienhallinta osana sisäistä valvontaa

Sisäinen valvonta on prosessi, jonka avulla pyritään varmistamaan

- asetettujen päämäärien ja tavoitteiden saavuttaminen,
- voimavarojen taloudellinen ja tehokas käyttö,
- toimintaan liittyvien riskien riittävä hallinta,
- taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuus ja oikeellisuus,
- lakien, määräysten ja ohjeiden noudattaminen,
- hallintoelinten päätösten, sisäisten suunnitelmien, sääntöjen ja menettelytapojen noudattaminen
- toiminnan, tietojen sekä omaisuuden turvaaminen, sekä
- riittävien ja asianmukaisesti järjestettyjen manuaalisten ja tietoteknisten järjestelmien olemassaolo toiminnan tueksi.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sillä tarkoitetaan liiketoiminnasta aiheutuvien ja siihen olennaisesti liittyvien riskien tunnistamista, arviointia, rajoittamista ja valvontaa. Sisäisellä valvonnalla yhtiön johto pyrkii varmistamaan tehokkaan, taloudellisen ja luotettavan toiminnan.

Varmaa johdetaan ammattitaitoisesti terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Yhtiöllä on keskeisten toimintojen osalta kirjallisesti määriteltyjä toimintatapoja sekä määrällisiä ja laadullisia tavoitteita. Varman riskienhallinta järjestetään ottaen huomioon hallituksen päätökset sisäisen valvonnan sisällöstä ja organisoinnista, sisäisen valvonnan osa-alueiden ja periaatteiden toteuttamisesta sekä yhteisistä suuntaviivoista konsernin sisäiselle valvonnalle.

Hallituksella on työjärjestys, jossa on määritelty hallituksen keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet. Osana yhtiön sisäistä valvontaa hallitus käsittelee mm. yhtiön strategiaa, organisaation kehittämiseen ja johtamiseen liittyviä peruslinjauksia, riskejä, taloudellista raportointia, taloudellisia suunnitelmia (budjetteja), sijoitustoimintaa, eläkevakuutustoimintaa, toimintasuunnitelmia sekä keskeisiä kehitysprojekteja.

Riskienhallinnan organisointi, vastuut, valvonta ja raportointi

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa Varman hallintoa.

Hallitus hyväksyy vuosittain koko toiminnan kattavan riskienhallintasuunnitelman ja valmiussuunnitelman ja arvioi, onko sisäinen valvonta asianmukaisesti järjestetty yhtiössä. Hallituksen tarkastusvaliokunta valvoo taloudellista ja muuta raportointia sekä sisäisen valvonnan tilaa muun muassa seuraamalla sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen työn etenemistä sekä käymällä läpi erilaisia valvontaraportteja. Toimitusjohtaja valvoo yhtiön riskejä hallituksen vahvistamien riskienhallinta-, sijoitus- ja valmiussuunnitelmien periaatteita noudattaen.

Johtoryhmä seuraa yhtiön sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä ylläpitää ja kehittää riskienhallinnan sekä valmiussuunnittelun periaatteita.

Hallitukselle raportoidaan riskeistä neljännesvuosittain.

Yhtiön tilintarkastaja sekä sisäisen tarkastuksen johtaja osallistuvat tarkastusvaliokunnan kokouksiin.

Esimiehet vastaavat sisäisen valvonnan, riskienhallinnan, oikeudellisen compliance-toiminnan ja hyvän hallinnon järjestämisestä vastuualueellaan, jolloin sisäinen valvonta on osa normaalia toimintaa. Hallituksen hyväksymiä suunnitelmia ja periaatteita täydentävät yksityiskohtaiset liiketoimintokohtaiset suunnitelmat ja ohjeet. Jokaisen toiminnon vastuulla on riskinoton rajojen ja käytettävien mittareiden määrittäminen sekä niiden seuranta. Jokainen toiminto vastaa toimintasuunnitelmien ja budjettien toteuttamisesta, toiminnan tehokkuudesta, ulkoistettujen toimintojen valvonnasta ja häiriötilanteisiin varautumisesta. Tietohallinto toimii asiantuntijana liiketoimintojen vastuulla olevien järjestelmien kehittämisessä, ylläpidossa, projektihallinnassa, infrastruktuurissa ja riskienhallinnassa. Tietoturvallisuuden hallinnoinnin tavoitteet, vastuut ja keinot on määritelty tietohallinnon johtoryhmän hyväksymässä tietoturvapolitiikassa. Tietohallinto ylläpitää omaa, tietotekniikan häiriötilanteisiin liittyvää toipumissuunnitelmaa.

Sijoituspäätöksiä valmisteleva ja toteuttava toiminto (sijoitustoiminto) sekä valvova ja raportoiva toiminto (taloushallinto ja aktuaaritoimi) on eriytetty toisistaan. Sijoitustoiminnan päätösvaltuudet ja sijoitusten erilaiset enimmäisrajat esitetään erillisinä riskirajoina sijoitussuunnitelmassa. Sijoitustoiminnasta riippumattoman riskienvalvonnan vastuulla on hallituksen asettamien rajojen mukainen limiittityyppinen sijoitusriskien seuranta mukaan lukien rahoitus- ja riskiteoreettinen sijoitusriskien arviointi sekä tulosraportointi. Taloushallinto osallistuu sijoitussuunnitelman muutoksien läpikäyntiin, uusien sijoitustuotteiden käyttöönottoprosessiin ja tarkastaa pääsääntöisesti pistokokein vakavaraisuusluokittelua sekä instrumenttien hinnoittelua.

Talousjohtaja vastaa riippumattomasta sijoituspositioiden ja -riskien seurannasta. Taloushallinto raportoi hallitukselle kuukausittain sijoitusriskien hallintaan liittyvistä havainnoista. Merkittävistä havainnoista raportoidaan viipymättä johdolle.

Kuukausittaisessa aktuaaritoimen sijoitusriskienhallintapäällikön laatimassa raportissa seurataan sijoitusriskejä ja niiden mahdollisen realisoitumisen vaikutuksia Varman riskinkantokykyyn. Aktuaaritoimi tekee myös selvityksiä hallitukselle Varman riskitasosta suhteessa työeläkejärjestelmän riskitasoon.

Sijoituskannan hoidon ja sijoitusten operatiivisen riskienhallinnan järjestäminen on sijoitusjohdon vastuulla. Sijoitustoiminnon riskienhallintatoiminto seuraa ja raportoi päivittäin sijoitussalkun position kehitystä suhteessa sijoitussuunnitelmassa määriteltyihin riskirajoihin sekä perusallokaatioon. Päätösvaltuuksien ja allokaation noudattamista sekä sijoitustoimeksiantoja seurataan sijoitustoiminnossa päivittäin.

Taloushallinnossa koordinoidaan liiketoimintojen operatiivisten riskien tunnistamista ja hallintakeinoja. Taloushallinto laatii yhteenvedon liiketoiminnoissa laadittavista riskikartoituksista. Talousjohtaja vastaa operatiivisten riskien valvonnasta.

Compliance officer raportoi Varman sisäpiiriohjeen noudattamisesta hallitukselle. Väärinkäytösriskien hallitsemiseksi korostetaan eettisten toimintaperiaatteiden jatkuvaa huomioon ottamista ja väärinkäytösriskeiltä suojautumiseksi on käytössä erilaisia kontrolleja. Vastuu väärinkäytösriskien hallinnasta on kussakin liiketoiminnossa. Varmalla on erillinen ohjeistus rahanpesun ja terrorismin estämistä varten.

Varma noudattaa soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia.

Tavoitteet ja riskienhallinnan yleiset periaatteet

Riskienhallinnan tavoitteena on eläkkeensaajien ja vakuutuksenottajien oikeuksien turvaaminen. Yhtiön toimintaan liittyviä riskejä tunnistetaan, arvioidaan, rajoitetaan ja valvotaan pitkäjänteisellä tavalla.

Riskienhallinnalla varmistetaan, etteivät riskit toteutuessaan aiheuta olennaisia taloudellisia tappioita, vaaranna yhtiön asiakas- tai muuta palvelutoimintaa, toiminnan jatkuvuutta, yhtiön toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista tai yhtiöön kohdistuvaa luottamusta. Yhtiössä ja sen yhteistyötahojen kanssa sovelletaan tehokkaita ja toimintavarmoja prosesseja.

Riskien hallitsemiseksi korostetaan muun muassa päätösten huolellista valmistelua, asiantuntijoiden käyttöä, riskien vakuuttamista, toimenkuvia ja hyväksymisrutiineja, toimintojen ja tehtävien hajauttamista, fyysisiä kontrolleja, tietoteknisiä suojauksia ja kontrolleja, henkilöstön kouluttamista, suunnitteluprosessia, erilaisten varajärjestelyjen olemassaoloa, tarpeellisen tiedon jakamista sekä luottamuksellisen tiedon rajoittamista vain sitä tarvitsevien käyttöön. Tehtävien, päätösvallan ja vastuun jaolla kukaan ei yksin saa hoitaa toimenpidettä läpi käsittelyketjun, jolloin vaaralliset työyhdistelmät on eriytetty. Tapahtumiin kohdistetaan riippumattomia valvonta- ja hyväksymismekanismeja. Henkilökunta ei saa osallistua itseään ja lähipiiriään koskevan asian valmisteluun tai päätöksentekoon. Tietojärjestelmille on määritelty omistajat linjaorganisaatiosta ja tietojärjestelmien toimivuutta seurataan liiketoiminnoissa ja tietohallinnon johtoryhmässä.

Ulkoistamisen ehdoista sovittaessa otetaan huomioon Varman vastuu ulkoistetuista toiminnoista kuten esimerkiksi säännösten noudattaminen, liiketoiminnan jatkuvuus sekä häiriöttömyys ja valmiussuunnittelu. Ulkoistetuista tehtävistä vastuussa olevan toiminnon tulee ottaa huomioon selkeät sopimukset ja prosessit, ulkoistetun toiminnan valvonta, ja ulkoistukseen liittyvät riskit.

Varma noudattaa hyvän vakuutustavan mukaisia periaatteita. Vakuutuksenottajia käsitellään tasapuolisesti. Liiketoimet vakuutuksenottajien kanssa tehdään markkinaehdoin. Erityistä huomiota kiinnitetään liiketoimiin, jotka koskevat vakuutuksenottajan toiminnan rahoittamista, kiinteistö- ja muita kauppoja sekä vuokrasopimuksia.

Hallituksen laatima selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä palkka- ja palkkioselvitys julkaistaan Varman verkkosivuilla.

Liiketoimintariskit

Yhtiön pääasialliset toiminnot ovat eläkepalvelut, vakuutuspalvelut, asiakkuuksien hoito ja sijoitustoiminto tukitoimintoineen. Olennaiset riskit liittyvät sijoitustoimintaan, tietojenkäsittelyyn, eläkejärjestelmän verkottuneeseen toimintatapaan sekä ohjausjärjestelmän ja toimintamallien sopeuttamiseen toimintaympäristössä ja lainsäädännössä tapahtuviin muutoksiin.

Merkittäviä ovat myös työeläkejärjestelmän rakenteesta johtuvat kustannusriskit, uusien hankkeiden teknologiavalinta-, projekti- ja käyttöönottovaiheen riskit, ulkoistettujen it-prosessien hallintaan ja kehittämiseen liittyvät riskit, sopimus- ja vastapuoliriskit sekä kumppaniverkoston toimivuuteen ja taloudelliseen menestymiseen liittyvät riskit.

Toiminnallisesti keskeistä on hoitaa eläke- ja vakuutustapahtumat ajallaan ja oikein.

Taloudellisesti merkittävimpiä ovat sijoitustoimintaan liittyvät riskit.

Muita riskejä liittyy johtamisinformaatioon ja julkisuuskuvaan, tietojärjestelmien toiminnallisiin puutteisiin ja/tai käyttövirheisiin, tiedon virheelliseen käsittelyyn, säädösten virheelliseen tulkintaan, sijoitusten virheelliseen käsittelyyn, yhtiön fyysiseen toimintaympäristöön, voimavarojen käytön tehokkuuteen, eurooppalaisen maksu- ja arvopaperiselvitysjärjestelmän häiriöttömään toimintaan sekä yhtiön omalla vastuulla olevaan vakuutusliikkeeseen.

Eläkejärjestelmään kohdistuu myös sen rakenteeseen, toimivuuteen ja kansantalouden kehittymiseen liittyviä riskejä. Näitä on käsitelty tarkemmin kohdassa Muut riskit.

Varmalla on yksi toimipiste, yksi toimialue (Suomi), yksinkertainen konsernirakenne, lakisääteiset tuotteet, liikevaihtoon nähden alhainen henkilöstömäärä sekä sijoitusvolyymiin nähden alhainen tapahtumamäärä. Varmassa riskejä analysoidaan sekä alhaalta ylös että ylhäältä alas -periaatteilla sen varmistamiseksi, että yhtiön riskit tulevat kattavasti huomioiduiksi eri näkökulmista.

Vakuutusriskit

Työeläkejärjestelmä on Työntekijän eläkelain (TyEL) osalta osittain rahastoiva. Vuosittain maksettavista eläkkeistä on ennalta rahastoitua osaa keskimäärin noin viidennes ja loppuosa tasausosaa, joka kustannetaan vuosittain kerättävällä vakuutusmaksulla. Eläkkeen rahastoidut osat ovat yksittäisten eläkelaitosten vastuulla ja tasausosat eläkelaitosten yhteisellä vastuulla.

Eläkelaitosten yhteisellä vastuulla olevan vakuutusliikkeen puskurina toimii vastuuvelkaan sisältyvä tasausvastuu. Työeläkejärjestelmän tasolla tasausvastuun arvioidaan vastaavan suuruudeltaan lähes vuoden tasauseläkemenoa. Tasausjärjestelmä eliminoi ne vaikutukset, jotka aiheutuvat eri eläkelaitoksissa vakuutettujen työntekijöiden lukumäärän ja ikärakenteen erilaisesta kehityksestä. Näin eläkkeiden tasausosien kustantamisesta ei aiheudu riskejä yksittäiselle eläkelaitokselle.

Yrittäjän eläkelain (YEL:n) mukaiset peruseläkkeet rahoitetaan kokonaan jakojärjestelmän mukaisesti vuosittain kerätyillä vakuutusmaksuilla ja valtion osuudella eikä niistä aiheudu riskiä yksittäiselle eläkelaitokselle.

Työeläketurvan taso on etuusperusteinen eikä se siten perustu suoraan rahastoitujen eläkevarojen tuottoon. Työeläke-etuudet on turvattu vakuutetuille ja eläkkeensaajille kaikkia työeläkelaitoksia koskevalla lakisääteisellä konkurssiyhteisvastuulla. Eläketurvan kustannuksista vastaavat työnantajat ja työntekijät yhteisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain työeläkeyhtiöille yhteiset vakuutusmaksun ja vastuuvelan laskentaa koskevat laskuperusteet. Laskuperusteisiin sisältyvät muun muassa vastuuvelan laskennassa käytettävät vakuutusmatemaattiset olettamukset kuten kuolevuus ja työkyvyttömyyden alkaminen. TyEL:n mukaan laskuperusteet on mitoitettava turvaavasti, ja vastuuvelan perusteiden osoittautuessa kaikilla työeläkelaitoksilla riittämättömäksi voidaan vastuuvelan täydentämiseen käyttää tasausjärjestelmää.

Varman vakuutusliikkeen riskit liittyvät kerättyjen vakuutusmaksujen ja niistä kertyneen vastuuvelan riittävyyteen suhteessa yhtiön vastuulla oleviin eläkkeisiin. Koska yhteisiä laskuperusteita voidaan muuttaa vuosittain ja tasausjärjestelmä toimii puskurina kaikkia työeläkelaitoksia koskevien vakuutusriskien suhteen, jää yksittäisen eläkelaitoksen riskiksi näiltä osin poikkeaminen eläkejärjestelmän keskiarvosta.

Vakuutusliikkeen vuotuisen tuloksen heilahteluun varaudutaan tasoitusmäärällä, jolla on riskiteoreettisesti määrätty ala- ja yläraja. Varman TyEL:n mukainen tasoitusmäärä oli vuoden 2012 lopussa noin 1075 miljoonaa euroa, joka oli noin 6,0 prosenttia vakuutetusta palkkasummasta. TyEL:n vakuutusmaksussa vastaavien riskikomponenttien osuus oli vuonna 2013 noin 4,0 prosenttia palkkasummasta.

Vakuutusliikkeen osalta suurin vaihtelu liittyy työkyvyttömyyseläkkeisiin. Työkyvyttömyys- ja työttömyysliikkeen osalta Varman tasoitusmäärä vastaa suuruudeltaan yli kolmen vuoden rahastoitua eläkemenoa.

Vastuuvelka lasketaan henkilö- ja vakuutustasolla tilivuoden jälkeisenä keväänä vuosilaskennassa työnantajien toimitettua tarvittavat ansiotiedot. Eläketurvakeskus tekee tasausjärjestelmän vuotuisen

selvittelyn vasta tilivuoden jälkeisenä syksynä, jolloin loputkin vastuuvelan osat voidaan laskea. Tilinpäätöksessä vastuuvelka lasketaan arviokaavoin.

Varman vuosilaskennan mukainen vastuuvelan rakenne oli 31.12.2012 seuraava:

	milj. €	%
TyEL-perusvakuutus		
Vakuutusmaksuvastuu		
Vastaisten vanhuuseläkkeiden vastuu	14 211	47,7
Vastaisten työkyvyttömyyseläkkeiden vastuu	434	1,5
Osittamaton lisävakuutusvastuu	1 073	3,6
Ositettu lisävakuutusvastuu	79	0,3
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	190	0,6
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	15 987	53,7
Korvausvastuu		
Alkaneiden vanhuuseläkkeiden vastuu	7 723	25,9
Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden vastuu	1 519	5,1
Alkaneiden työttömyyseläkkeiden vastuu	1	0,0
Tasausvastuu	2 896	9,7
Tasoitusmäärä	1 075	3,6
Korvausvastuu yhteensä	13 213	44,4
TyEL-perusvakuutus yhteensä	29 200	98,0
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus yhteensä	560	1,9
YEL-perusvakuutus yhteensä	19	0,1
YEL:n mukainen lisäeläkevakuutus yhteensä	3	0,0
Vastuuvelka yhteensä	**29 782**	**100,0**

	milj. €	% palkka-summasta
TyEL-tasoitusmäärä 31.12.2012		
Vanhuuseläkeosa	40	0,2
Työkyvyttömyyseläkeosa	806	4,5
Työttömyyseläkeosa	50	0,3
Maksutappio-osa	179	1,0
Yhteensä	**1 075**	**6,0**
Tasoitusmäärän alaraja	267	
Tasoitusmäärän yläraja	1 352	

Varmassa vakuutettujen työntekijöiden ikärakenne tai työnantajien koko- tai toimialarakenne eivät poikkea merkittävästi työeläkelaitosten keskimääräisestä ja yhtiön tasoitusmäärä on jonkin verran keskimääräistä suurempi. Varmalla ei siten ole juurikaan poikkeavaan vakuutuskantaan liittyvää riskiä.

Vakuutusliikkeen riskienhallinnassa käytetään vakuutusteknisiä analyysejä. Vakuutusriskejä analysoidaan muun muassa riskiperusteanalyysillä (kuolevuus, työkyvyttömyysintensiteetti), tilinpäätös- ja liiketulosanalyyseilla (vakuutustekniikka, vastuunjako) sekä muun muassa maksutappioita ja työkyvyttömyyseläkemenoa tilastoitaessa. Tilinpäätöstä laadittaessa varsinkin vakuutettujen palkkasumma-arvio voi poiketa lopullisesta. Tämä heijastuu yhtiön maksutuloon ja vastuuvelan suuruuteen, mutta ei vaikuta juuri yhtiön tulokseen.

Vastuuvelkaan ja sen katteeseen sisältyviin riskeihin eli vakuutus- ja sijoitusriskeihin varaudutaan vakavaraisuuspääomalla, johon sisältyy myös edellä mainittu tasoitusmäärä. Vakavaraisuuspääoman määrää seurataan suhteessa vastuuvelkaan ja sijoitusjakauman perusteella laskettuun vakavaraisuusrajaan. Vakavaraisuusrajan laskennassa huomioidaan myös vakuutusriski. Vakavaraisuuspääomalla varaudutaan siis erityisesti vuosiin, joina vastuuvelan katteena oleville varoille saatava tuotto alittaa vastuuvelalle hyvitettävän koron.

Osa vastuuvelalle hyvitettävästä korosta määräytyy eläkelaitosten toteutuneiden osaketuottojen perusteella jälkikäteen. Tähän osuuteen, joka on 10 prosenttia vastuuvelasta, liittyvää riskiä kannetaan työeläkejärjestelmätasolla osaketuottosidonnaisella lisävakuutusvastuulla, jonka koko voi vaihdella välillä -10 prosenttia – +5 prosenttia vastuuvelasta. Yksittäinen eläkelaitos kantaa riskin toimintapääomallaan siltä osin kuin sen osaketuotot eroavat keskimääräisestä. Tätä keskimääräistä osaketuottoa laskettaessa rajoitetaan suurimpien eläkelaitosten paino-osuus 15 prosenttiin.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu sijoituksien ja eräiden muiden erien jakautuminen vakavaraisuusryhmiin vuoden lopussa.

	milj. €	%-osuus
Rahamarkkinavälineet	**1 289**	**3,4**
JVK ja velkasitoumukset	**12 345**	**32,4**
Kiinteistöt	**6 009**	**15,8**
Osakkeet	**16 016**	**42,0**
Erinäiset sijoitukset	**2 478**	**6,5**
	38 138	**100,0**

Sijoitusriskit

Markkinariskillä tarkoitetaan sijoituskohteiden arvon heilahtelua. Markkinariskeistä suurin on osakkeiden markkinariski. Muita markkinariskejä ovat korkoriski, valuuttariski ja kiinteistöjen arvonmuutosriski. Korkoriski voi toteutua hintariskinä tai ennenaikainen pääoman takaisinmaksu uudelleensijoitusriskinä.

Inflaatioriskillä tarkoitetaan omaisuuden reaaliarvon tai -tuoton alenemista.

Luottoriskillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu vastapuolen kyvyttömyydestä vastata sitoumuksestaan.

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan kassavirran toteutumista erisuuruisena kuin on odotettu. Riskin muodostavat myös sijoitukset, jotka eivät ole joko lainkaan tai vain huomattavalla tappiolla rahaksi muutettavissa. Likviditeetin hallinnassa on otettava huomioon myös tehdyt sitoumukset. Pankkijärjestelmän likviditeettihäiriöt heijastuvat myös Varman likviditeettiin.

Malliriskillä tarkoitetaan riskimittauksiin liittyviä riskejä. Mittauksessa joudutaan tekemään laskentamenetelmistä sekä laskenta-aineistosta oletuksia ja yksinkertaistuksia, jotka voivat poiketa todellisuudesta. Myös sijoitusten arvonmääritykseen voi liittyä riskejä ja osittain sijoitusten arvot ovat saatavissa viipeellä.

Sijoitusriskien hallintaa sääntelevät muun muassa laskuperusteet sekä kate- ja vakavaraisuussäännöstö. Sijoitusten riskienhallintaan kuuluu hyväksyttävän riskitason määrittely eri sijoituslajeille hallituksen vahvistamissa puitteissa sekä riskien jatkuva mittaaminen valituilla menetelmillä (erilaiset riskienhallinnassa käytetyt mittarit, markkinainformaatio ja -analyysit, atk-sovellukset), hyväksyttävään

tasoon vertailu ja raportointi. Riskienhallintaan kuuluu myös sijoitusportfolion sopeuttaminen oikean riski- ja tuottosuhteen ylläpitämiseksi. Vastuuvelan luonne ja sen tuottovaatimus otetaan huomioon sijoitusten aikajänteen ja rahaksi muutettavuuden suunnittelussa.

Hallituksen vahvistamassa sijoitussuunnitelmassa määritellään mm.

- sijoituksille asetettavat yleiset turvaavuustavoitteet,
- sijoitustoiminnan suuntaamisen yleiset periaatteet,
- sijoitusten tuotto-, hajautus- ja likviditeettitavoitteet,
- johdannaissopimusten käyttämistä koskevat perusteet sekä
- valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteet.

Hallitus arvioi vähintään kerran vuodessa yhtiön toimintaympäristön tilan ja kehitysnäkymät, yhtiön sijoituksiin sisältyvät riskit arvonmuutoksen, odotetun tuoton, turvaavuuden ja valuuttaliikkeen suhteen, sekä yhtiön riskinkantokyvyn lyhyellä ja pitkällä aikavälillä mukaan lukien arvio vakavaraisuusaseman kehityksestä.

Hallituksen vahvistamassa sijoitussuunnitelmassa määritelty sijoitussalkun perusallokaatio määrittää sijoitussalkun kokonaisriskin perustason. Sijoitussalkku voi poiketa perusallokaatiosta sijoitussuunnitelmassa erikseen määriteltyjen allokaatiorajojen puitteissa.

Sijoitusten tuotto-odotus pyritään maksimoimaan valitulla kokonaisriskitasolla, jolloin sijoitukset ovat mahdollisimman tuottavia siinä määrin kuin yhtiön riskinkantokyky sallii. Eri omaisuusluokille ja -lajeille on asetettu aktiiviriskitavoitteet, joiden puitteissa sijoitussalkulle pyritään aktiivisella sijoitustoiminnalla saavuttamaan markkinaindeksiä suurempi tuotto. Sijoitussalkun toteutuneita markkinariskejä, aktiiviriskejä sekä aktiivisen sijoitustoiminnan tuottoja seurataan ja raportoidaan säännöllisesti sijoitustoiminnon sisällä.

Varman sijoituskannan rakenne omaisuusluokittain sekä eri omaisuusluokkien tuotot vuodelta 2013 on esitetty liitetiedoissa.

Noteeratut osakesijoitukset jakautuivat alueellisesti seuraavasti:

	Riski-jakauma 31.12.13 milj. €	**%**	Riski-jakauma 31.12.12 milj. €	%
Amerikkalaiset osakkeet	**2 202**	**19,0**	1 265	14,8
Eurooppalaiset osakkeet	**2 799**	**24,2**	1 881	22,0
Muiden alueiden osakkeet	**1 243**	**10,7**	1 157	13,5
Suomalaiset osakkeet	**5 334**	**46,1**	4 264	49,8
Noteeratut osakkeet	**11 579**	**100,0**	8 567	100,0

Suorat kiinteistösijoitukset jakautuivat käyttötarkoituksittain seuraavasti:

	Riski-jakauma 31.12.13 milj. €	**%**	Riski-jakauma 31.12.12 milj. €	%
Asunto	**639**	**17,1**	685	17,3
Liiketila	**907**	**24,3**	976	24,6
Muu toimitila	**425**	**11,4**	442	11,2
Teollisuus ja varasto	**495**	**13,2**	528	13,3
Toimisto	**1 272**	**34,0**	1 330	33,6
Suorat kiinteistösijoitukset	**3 739**	**100,0**	3 961	100,0

Toimitilakannan vajaakäyttöaste oli 5,3 (6,2) prosenttia.

Joukkovelkakirjalainat jakautuivat luottoluokittain seuraavasti:

	Riski-jakauma 31.12.13 milj. €	**%**	Riski-jakauma 31.12.12 milj. €	%
AAA	**3 420**	**37,0**	3 860	41,1
AA	**529**	**5,7**	784	8,3
A	**1 590**	**17,2**	2 209	23,5
BBB tai huonompi	**1 715**	**18,6**	1 272	13,5
Ei luokiteltu	**1 978**	**21,4**	1 481	15,8
Muu erä	**0**	**0,0**	-206	-2,2
	9 232	**100,0**	9 400	100,0

Lainakanta vakuuksittain käy ilmi liitetietojen kohdasta Lainasaamiset.

Lisäksi otetaan huomioon sijoitusten suuntaamisen yhteiskuntavastuulliset periaatteet sekä omistajaohjauksen periaatteet, joissa muun muassa koti- ja ulkomaisten yritysten korkeatasoinen hallinnointi ja toiminnan läpinäkyvyys ovat sijoituspäätöksissä tärkeitä valintaperusteita.

Sijoitusten, pääasiassa osakkeiden, markkinariski muodostaa suurimman tulokseen ja vakavaraisuuteen kohdistuvan riskin. Varman sijoitusten kokonaisriskiä mittaava VaR (Value-At-Risk) -luku oli vuoden 2013 lopussa 1 118 (1 076) miljoonaa euroa. Kyseinen luku tarkoittaa yhtiön sijoituskannan suurinta mahdollista markkina-arvon alenemista tavanomaisissa markkinaolosuhteissa kuukauden aikana 97,5 prosentin todennäköisyydellä. Ns. CVar (Conditional Value at Risk) -luvulla tarkoitetaan vastaavasti VaR-luvun ylittävien tappioiden odotusarvoa ja sen suuruus oli 1 334 miljoonaa euroa.

Sijoitusten kokonaisriski sovitetaan yhtiön riskinkantokykyyn siten, että yhtiön vakavaraisuusasema ei vaarannu. Maksimiriskitaso mitoitetaan siten, että noteerattuihin osakesijoituksiin sekä osaan hedge rahastosijoituksista kohdistuvan 25 prosentin arvonlaskun jälkeen vakavaraisuuspääoma on vähintään VaRin verran vähimmäispääomavaatimusta (=1/3 vakavaraisuusrajasta) korkeammalla ja kuitenkin aina vähintään vakavaraisuusrajalla. Myös eri sijoituslajeihin kohdistuvat rajoitukset vastuuvelan katetta laskettaessa otetaan huomioon.

Sijoitusten erilaiset enimmäisrajat esitetään erillisinä riskirajoina sijoitussuunnitelmassa. Sijoitussalkun hajauttaminen perustuu omaisuusluokkien tuottokorrelaatiot huomioivaan allokointiin.

Sijoitusriskejä pienennetään ja eliminoidaan muun muassa

- hajauttamalla sijoituksia omaisuusluokittain ja kohteittain,
- sijoituskantaa ja -kohteita analysoimalla,
- riskikeskittymiä välttämällä,
- rajoittamalla noteeraamattomien arvopaperien määrää,
- turvaavalla vakuuspolitiikalla,
- varovaisella arvostuskäytännöllä,
- varoja ja vastuita yhteen sovittamalla,
- johdannaisten käytöllä,
- riittävällä ja oikea-aikaisesti toimivalla valvonta- ja seurantajärjestelmällä sekä
- vastapuoliriskejä minimoimalla.

Sijoitussuunnitelmassa määriteltyjä riskirajoja ja päätösvaltuuksia seurataan sijoitustoiminnossa sekä ennen toimeksiantoa että toimeksiantojen jälkeen. Lisäksi seurataan sijoitusmarkkinoita koskevien analyysien ohella muun muassa sijoitusten duraatiota, luokitusta ja likvidiyttä. Kiinteistöjen osalta kiinnitetään huomiota muun muassa teknisiin ja sijainnillisiin riskeihin.

Uudet sijoitusinstrumentit, jotka tuotto- ja riskiprofiililtaan poikkeavat olennaisesti yhtiön nykyiseen salkkuun kuuluvista instrumenteista, käsitellään sijoitustoimikunnassa ja ne esitellään myös hallitukselle ennen käyttöönottoa. Tuotto- ja riskiprofiililtaan tavanomaisista sijoitusinstrumenteista poikkeavien sijoitusinstrumenttien toteutunutta riskiä tarkastellaan säännöllisesti, ja sen perusteella määritellään sijoitusinstrumenteille niiden todellisen riskin mukainen vakavaraisuusluokittelu.

Alla oleva taulukko kuvaa, miten tilinpäätöksen tuotto ja vakavaraisuusluvut muuttuisivat osakekurssien ja kiinteistöjen arvojen laskiessa ja korkotason noustessa:

	Arvo 31.12.13	Vaikutus Osakekurssit -30 %	Vaikutus Korkotaso +1 %-yksikkö	Vaikutus Kiinteistöjen arvo -10 %
Vakavaraisuuspääoma	**9 140 milj. €**	5 406 milj. €	8 725 milj. €	8 709 milj. €
% vastuuvelasta	**31,6 %**	19,1 %	30,1 %	30,1 %
suhteessa vakavaraisuusrajaan	**2,2-kert.**	1,5-kert.	2,1-kert.	2,1-kert.
Sijoitusten tuotto, %	**9,0 %**	-3,4 %	7,8 %	7,8 %

Kate- ja vakavaraisuussäännöstössä sijoitusten hajauttamisvaatimus on keskeinen. Vakavaraisuusrajan laskennassa sekä vastuuvelkaa kattavien varojen luetteloinnissa sijoitukset luokitellaan vakavaraisuusryhmiin. Säännöstö edellyttää myös euromääräisten johdannaisvaltuuksien ja sallitun enimmäistappion määrittelyn sekä johdannaissopimusten luokittelun riskiä pienentäviin ja muihin kuin riskiä pienentäviin johdannaissopimuksiin. Varman suurin yksittäinen yritysriskipositio on Sampo Oyj:ssä, markkina-arvoltaan 1 594 miljoonaa euroa.

Hallitus päättää johdannaissopimusten käyttämistä koskevat perusteet ja sijoitusten vakavaraisuusluokittelun perusteet. Toimitusjohtaja tekee sijoitustoiminnosta vastaavan johtajan esityksestä päätökset sijoitusten riskiluokittelusta ja riippumaton sijoitusriskienhallintatoiminto antaa lausunnon esityksistä. Vakavaraisuusluokittelu tarkastetaan säännöllisesti. Hallitukselle laaditaan

riippumaton seurantaraportti luokitteluperusteiden noudattamisesta, johdannaissopimusten käytöstä sekä tämän vaikutuksesta vakavaraisuusrajaan.

Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan

- joko yhtiön sisäisten prosessien tai yllättävien ulkoisten tapahtumien aiheuttaman virheellisen toiminnan tuottamaa tappionvaaraa,
- toiminnan jatkuvuuden vaarantumista tai
- yhtiöön kohdistuvan luottamuksen vähenemistä.

Operatiiviset riskit liittyvät yleensä prosesseihin ja menettelytapoihin, tietojärjestelmiin, väärinkäytösten mahdollisuuteen, omaisuuden vahingoittumiseen sekä henkilöstön osaamiseen.

Yhtiössä pyritään toimimaan siten, että valvontajärjestelmissä ei olisi puutteita, jotka tekisivät mahdollisiksi tahattomat tai tahalliset virheet tai väärinkäytökset liittyen muun muassa vakuutus- tai korvauskäsittelyyn, sijoitustoimintaan, raportointiin, maksutapahtumiin, rekisteritietoihin, tietojenkäsittelyyn, työnjakoihin, yhteistyötahojen toimintaan tai dokumentaatioon.

Operatiiviset riskit kartoitetaan säännöllisesti. Tunnistettujen riskien vaikutusten merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä arvioidaan riskikohtaisesti ja riskit kytketään strategisiin tavoitteisiin ja prosesseihin. Tunnistetuista riskeistä muodostetaan riskikartta, jossa riskit jaetaan luokkiin harkinnan perusteella sen mukaisesti, kuinka vakavasti ne toteutuessaan uhkaavat Varman menestystekijöiden ja hallituksen vahvistamien tavoitteiden saavuttamista. Riskien vaikutusten kokonaisvaltainen harkinta ja toimenpiteistä päättäminen tapahtuu Varman normaalin suunnittelu- ja päätöksentekojärjestelmän mukaisesti. Toiminnoille, joihin kohdistuu merkittäviä riskejä, laaditaan linjajohdon harkinnan mukaisesti jatkuvuussuunnitelma.

Muut riskit

Reaalitalouden kehityksen arvioidaan olevan vaisua lähivuosien aikana. Suomen vienti elpyy viipeellä ja elinkeinorakenteessa ja julkisessa taloudessa on mittavia haasteita.

Kotimaisten rakenteellisten haasteiden tiivistyminen vallitsevassa taloustilanteessa lisää työeläkejärjestelmän rahoitustasapainon heikkenemisen riskiä pitkällä ja keskipitkällä aikavälillä, erityisesti jos vuoden 2017 eläkeuudistuksella ei saavuteta taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävälle eläkejärjestelmälle asetettuja tavoitteita. Meneillään oleva talouskriisi kasvattaa myös kustannuksia lisäävän sääntelyn riskiä työeläkealalla.

Riskien hallitsemiseksi Varma toimii hyvässä yhteistyössä sidosryhmiensä ja alan muiden toimijoiden kanssa ja kehittää prosessejaan siten, että sillä on valmiudet reagoida ajoissa mahdollisiin työeläkejärjestelmää koskeviin muutoksiin toiminnassaan.

Varman varautuminen häiriötiloihin ja poikkeusoloihin

Työeläkeyhtiöillä on lakisääteinen velvollisuus varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa. Kansallisen turvallisuusstrategian mukaan muun muassa eläke- ja arvo-osuusjärjestelmät on määritelty turvattavien toimintojen joukkoon.

Eläkkeiden maksamiseen ja rahoittamiseen liittyviä keskeisiä uhkamalleja ja niihin sisältyviä erityistilanteita ovat muun muassa verkottuneen toimintatavan edellyttämän infrastruktuurin, väestön

terveyden ja toimeentuloturvan tai taloudellisen toimintakyvyn vakava häiriintyminen. Eläketurvan hajautetusta hoitamisesta johtuen työeläkejärjestelmässä on paljon yhteistyötä, mihin liittyy keskinäisen riippuvuuden ja haavoittuvuuden lisääntymistä. Tietotekniikka- ja pankkipalvelujen kansainvälistyminen asettaa haasteita valmiustoiminnalle.

Valmiustoiminnalla turvataan kriittiset toiminnot poikkeusoloissa ja normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa. Varman tavoitteena on myös poikkeusoloissa tai niiden uhatessa täyttää lakeihin ja sopimuksiin perustuvat velvoitteensa mahdollisimman kattavasti ja pitkään. Ensisijaisesti turvataan kansalaisten toimeentuloturvaan liittyvät palvelut yhteistyössä muiden toimijoiden, pankkien, viranomaisten ja huoltovarmuusorganisaation kanssa.

Varmalla on tietotekniikan häiriötilanteisiin liittyvä toipumissuunnitelma ja hallituksen hyväksymä valmiussuunnitelma, jota täydentävät toimintojen laatimat yksityiskohtaiset suunnitelmat. Varautumista koordinoi valmiusryhmä, johon kuuluvat keskeisten toimintojen esimiehet.

Valmiusryhmä vastaa valmiussuunnitelman valmistelusta ja sen jäsenet häiriötilanteisiin ja valmiussuunnitelmaan liittyvien muiden suunnitelmien (mm. toipumissuunnitelma, turvallisuus- ja pelastussuunnitelma, suojaväistösuunnitelma) ja ohjeiden laatimisesta ja ylläpidosta, häiriötilanteiden hoidosta, varautumistoimenpiteistä, varajärjestelmien rakentamisesta, ylläpidosta ja niiden testaamisesta sekä toimialan harjoitusten kokemusten huomioon ottamisesta yhtiön toiminnassa. Valmiusryhmän jäsenet huolehtivat oman vastuualueensa osalta poikkeusolojen toiminnan suunnittelusta, varajärjestelmien rakentamisesta ja niiden testaamisesta, ajantasaisten tietojen käyttöön saamisesta ja tietojen säilymisen varmistamisesta.

Poikkeusoloissa merkittäviä riskejä ovat muun muassa

1. eläkkeiden maksaminen vaarantuu;
2. eläkkeiden rahoitus ja likviditeetin hallinta vaikeutuu;
3. poikkeusolojen prosessien käyttöönotto ei tapahdu riittävän nopeasti;
4. pankkien järjestelmät, sijoitusten kaupankäyntijärjestelmät tai muu yhteiskunnan infrastruktuuri eivät toimi;
5. työeläkealan järjestelmät, tietoliikenneyhteydet tai koordinaatio alan sisällä eivät toimi;
6. omalla vastuulla olevien sovellusten tai verkon toimimattomuus, palvelutuotannon pysähtyminen;
7. vastapuoliriskit ja sopimusten pätemättömyys poikkeusoloissa; sekä
8. kriisin alkuhetken tietojen käyttöön saamiseen liittyvät riskit

Varma osallistuu toimintaharjoituksiin yhdessä muiden eläkelaitosten, vakuutusyhtiöiden, pankkien ja finanssialan toimijoiden kanssa.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus toimii sisäisen tarkastuksen ammattistandardeissa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti. Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- ja konsultointitoimintaa, jonka tarkoitus on tukea organisaation tavoitteiden saavuttamista tuottamalla riskienhallinnan ja muun sisäisen valvonnan tilaa koskevia arvioita ja kehitysehdotuksia. Sisäisen tarkastuksen organisaatioasema, tehtäväalueet, vastuu ja toimivalta on määritelty hallituksen hyväksymässä toimintaohjeessa. Tarkastuskohteet määritellään vuosittain laadittavassa tarkastussuunnitelmassa, joka johtoryhmän ja tarkastusvaliokunnan käsittelyn jälkeen hyväksytään

hallituksessa. Tarkastushavainnot raportoidaan yhtiön johdolle, tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle. Sisäinen tarkastus on organisoitu toimitusjohtajan alaisuuteen.

Viranomaisvalvonta

Lakien ja asetusten ohella Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet sääntelevät Varman toimintaa. Finanssivalvonnalle toimitetaan säännöllisesti sekä pyydettäessä viranomaisen haluamia tietoja ja selvityksiä. Valvontaviranomainen suorittaa tehtävänsä mukaisia tarkastuksia muun muassa hallintoon, vakavaraisuuteen, sijoitustoimintaan ja operatiivisiin riskeihin liittyen.

Hallituksen esitys tilikauden voiton käsittelystä

Jakokelpoisten varojen määrä liitetietojen mukaan	90 093 789,57	euroa
Hallitus esittää, että tilikauden voitosta	5 235 243,99	euroa
varmuusrahastoon (vapaa rahasto) siirretään	4 500 000,00	euroa
takuupääomalle maksetaan korkoa	641 766,73	euroa
hallituksen käyttövaroihin siirretään	60 000,00	euroa
voitto- ja tappiotilille jätetään	33 477,26	euroa

Helsingissä, 13. helmikuuta 2014

Kari Jordan, puheenjohtaja

Jari Paasikivi	Antti Palola	Riku Aalto
Mikael Aro	Johanna Ikäheimo	Ari Kaperi
Lasse Laatunen	Petri Niemisvirta	Karsten Slotte
Kai Telanne	Veli-Matti Töyrylä	Risto Murto, toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.2013 – 31.12.2013. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet vakuutusyhtiölakia tai työeläkeyhtiöistä annettua lakia.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on vakuutusyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 27. helmikuuta 2014

Raija-Leena Hankonen
KHT

Petri Kettunen
KHT

Tutustu sähköiseen vuosikertomukseemme.

Varman sähköinen vuosikertomus
löytyy kokonaisuudessaan:
vuosikertomus.varma.fi

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
Puhelin: 010 2440
Faksi: 010 244 4752
Postiosoite: PL 1, 00098 VARMA
Käyntiosoite ja kotipaikka: Salmisaarenranta 11, Helsinki

VARMA